

# KRITIKKULTUREN



# KRITIKKULTUREN:

EN EVOLUTIONÄR ANALYS AV  
JUDISKT ENGAGEMANG I 1900-TALET  
INTELLEKTUELLA OCH POLITISKA  
RÖRELSER

KEVIN MACDONALD

Översatt av  
Lars Adelskog

Fackgranskad



NORDISKA FÖRLAGET

ISBN: 91-85043-10-9

© Kevin MacDonald 2004. All rights reserved.  
Svenska översättningen © Nordiska förlaget 2006

Originalets titel: *The Culture Of Critique* (Förenta staterna 1998 och 2002)

Översättning: Lars Adelskog  
Omslag och sättning: Nordiska förlaget  
Tryckt i Estland 2006

Första svenska upplagan, första tryckningen.

# Innehåll

Företal .....	i
Förord .....	lxxv
Kapitel 1. Judar och den radikala kritiken av den icke-judiska kulturen: inledning och teori .....	1
Kapitel 2. Den boasianska skolan i antropologin och darwinismens nedgång i samhällsvetenskaperna .....	21
Kapitel 3. Judar och vänstern .....	53
Kapitel 4. Det judiska engagemanget i den psykoanalytiska rörelsen.	113
Kapitel 5. Frankfurtskolan för social forskning och sjukförklaringen av icke-judiska gruppljaliteter.....	163
Kapitel 6. Den judiska kritiken av den icke-judiska kulturen: en repris.....	221
Kapitel 7. Judisk inblandning i formandet av Förenta staternas invandringspolitik .....	257
Kapitel 8. Slutsats: Vart går judendomen och Västerlandet? .....	327
Noter .....	361
Förklaring av vissa i Kritikskulturen förekommande termer.....	413
Om författaren .....	423
Litteraturförteckning.....	425
Register .....	473



# Företal

*Kritikkulturen* utgavs på engelska (*The Culture of Critique*) första gången 1998 av Praeger Publishers, ett dotterbolag till Greenwood Publishing Group, Inc. Bokens tes är förvisso vanskelig, icke endast därför att den är svår att bevisa utan också därför att den ifrågasätter många grundläggande antaganden om vår samtida intellektuella och politiska tillvaro.

*Kritikkulturen* skildrar hur judiska intellektuella grundade och främjade ett antal viktiga intellektuella och politiska rörelser på 1900-talet. Jag hävdar att dessa rörelser utgör försök att förändra västerländska samhällen på ett sådant sätt att det skulle oskadliggöra eller göra slut på antisemitismen och förbättra förutsättningarna för den judiska folkgruppen att fortleva antingen öppet eller delvis dolt. Flera av dessa judiska rörelser (till exempel ändringen av invandringspolitiken, så att den gynnar icke-europeiska folk) har haft till syfte att försvaga deras makt som man uppfattat som medtävlare – de europeiska folk som i 1900-talets början hade intagit en ledande ställning icke endast i sina traditionella hemländer i Europa utan även i Förenta staterna, Kanada och Australien. Dessa rörelser ses på ett teoretiskt plan såsom resultat av intressekonflikter mellan judar och icke-judar i byggandet av kulturen och i skilda offentliga politiska frågor. I sista hand betraktas dessa rörelser såsom uttryck för en strategi för judars utveckling som grupp i deras tävlan med icke-judar om herraväldet i samhället, politiken och kulturen.

Här försöker jag besvara några typiska kritiska invändningar, som riktats mot *Kritikkulturen*. (Se även min hemsida: [www.csulb.edu/~kmacd](http://www.csulb.edu/~kmacd).) Jag diskuterar även frågor, vilka tagits upp i flera böcker, som utgivits sedan *Kritikkulturen* publicerades.

Man har klagat på att jag skulle se judenheten som ett enhetligt block. Så är definitivt inte fallet. Tvärtom har jag tillämpat följande metodik på alla de rörelser jag studerat:

(1) Finn inflytelserika rörelser, som dominerats av judar, utan att därmed påstå att alla eller de flesta judar är engagerade i dessa rörelser och utan begränsning ifråga om vad slags rörelser de är. Till exempel berör jag den judiska neokonservatismen, vilken i några avseenden skiljer sig från de andra rörelser jag dryftar. Allmänt gäller att det är förhållandevis få judar som ingår i de flesta av dessa rörelser och ett betydande antal judar kan ha varit ovetande om deras existens. Till och med den judiska vänsterradikalismen – förvisso den mest utbredda och inflytelserika judiska subkulturen

på 1900-talet – kan ha varit en minoritetsrörelse inom de judiska samfundet i Förenta staterna och i andra västerländska samhällen i de flesta tidskedan. Resultatet härav är att jag, när jag kritiserar dessa rörelser, inte nödvändigtvis kritiserar de flesta judar. Likväl var dessa rörelser mycket inflytelserika, och de var judiskt motiverade.

(2) Bestäm huruvida de judiska deltagarna i dessa rörelser identifierade sig som judar **OCH** tänkte på sitt deltagande i rörelsen såsom främjande bestämda judiska intressen. Deltagandet kan vara omedvetet eller innebära självbedrägeri, men för det mesta var det ganska lätt och okomplicerat att finna material till stöd för dessa satser. Om jag hade trott att självbedrägeri var något viktigt (såsom i fråga om många radikala judar), fann jag bevis för att de i själva verket identifierade sig som judar och var djupt upptagna med judiska spörsmål, trots att det yttre skenet visade motsatsen. (Se även kapitel 1 i *Kritikkulturen*.)

(3) Försök att uppskatta dessa rörelsernas inflytande på det icke-judiska samhället. Betänk att det inflytande, som utgår från en intellektuell eller politisk rörelse, som domineras av judar, är oberoende av hur stor andel av det judiska samfundet som deltar i rörelsen eller stöder den.

(4) Försök att visa hur icke-judar bemötte dessa rörelser. Var de till exempel en källa till antisemitism?

Flera av de rörelser jag dryftar har varit mycket inflytelserika i samhällsvetenskaperna. Jag hävdar dock inte att det inte finns judar, som gör en god insats i samhällsvetenskaperna, och jag lämnar faktiskt en förteckning över framstående judiska samhällsvetare, som enligt min åsikt inte uppfyller de villkor som sammanfattas under (2) ovan (se kap. 2 av *Kritikkulturen*). Om det funnes bevis för att dessa samhällsvetare identifierade sig som judar och hade ett judiskt syfte med sitt arbete inom samhällsvetenskaperna (vilket avgjort inte varit fallet beträffande de flesta av dem jag förtecknat men möjligen ifråga om Richard Herrnstein – se nedan), så hade de varit kandidater till att tagas med i boken. De människor jag anför såsom medverkande i att utforma evolutionära och-eller biologiska synsätt är faktiskt etniska judar, men beträffande de flesta av dem har jag ingen uppfattning om huruvida de identifierar sig som judar eller har något judiskt syfte med att utföra forskning, helt enkelt därför att det i deras verk eller annorstädes inte finns något material till stöd för ett dylikt antagande. Om det finns bevis för att en framstående evolutionsbiolog identifierar sig som jude och ser sitt arbete i sociobiologi eller utvecklingspsykologi såsom främjande judiska syften, så skulle han eller hon ha behandlats i *Kritikkulturen* såsom ett exempel på den företeelse vi studerar och inte bara en vetenskapsman som arbetar inom området för evolutionsstudier.

Beträffande en av dem jag nämner, Richard J. Herrnstein, skriver Alan



Ryan (1994, 11) intressant nog, ”Herrnstein önskar sig i grund och botten en värld, där klyftiga judiska barn eller motsvarande arbetar sig upp ur sin anspråkslösa bakgrund och slutar som direktör för Goldman Sachs eller chef för fysiska institutionen vid Harvard.” Detta är en ståndpunkt, som nog är typisk för neokonservatismen, en judisk rörelse jag diskuterar på flera ställen, och det är sådant som, om det vore sant, skulle ge vid handen att Herrnstein faktiskt såg de frågor som avhandlades i *The Bell Curve* såsom berörande judiska intressen på ett sätt som Charles Murray, den andre medförfattaren, inte gjorde. (Ryan ställer Murrays världsbild mot Herrnsteins: ”Murray önskar sig det Mellanvästern där han växte upp – en värld där byns bilmekaniker inte gav ett vitten för om han var eller inte var smartare än byns mattelärare.”) Icke heller kan 1900-talets teoretiska fysik betecknas som en judisk intellektuell rörelse, just därför att den var god naturvetenskap och det inte finns tecken på etnisk inblandning i dess tillkomst: judisk identifiering och fullföljandet av judiska intressen saknade betydelse för teoriernas innehåll eller den intellektuella rörelsens uppförande. Likväl har judar varit starkt överrepresenterade bland teoretiska fysiker.

Denna slutsats förblir giltig, ehuru Einstein, den ledande gestalten bland judiska fysiker, var en starkt motiverad sionist (Fölsing 1997, 494–505), motsatte sig assimilering såsom en föraktlig form av ”efterapning” (s. 490), föredrog att umgås med andra judar, vilka han betecknade såsom sina ”stamförvanter” (s. 489), skänkte bolsjevikregimen i Ryssland samma okritiska stöd som var typiskt för så många judar på 1920- och 1930-talen, till och med det envisa försvaret av skådeprocesserna i Moskva på 1930-talet (ss. 644–645) och från att ha omfattat en högsint pacifism under första världskriget, när judiska intressen inte var hotade, växlade om till att förorda framställandet av atombomber att besegra Hitler med. Alltsedan tonåren hade han tyckt illa om tyskarna, och senare i livet klandrade han judiska kolleger för att de hade omvänt sig till kristendomen och uppförde sig som preussare. Han tyckte särskilt illa om preussarna, som var en elitgrupp i Tyskland. När Einstein vid 73 års ålder såg tillbaka på sitt liv, förklarade han sin etniska tillhörighet med all önskvärd tydlighet: ”Mitt förhållande till judenheten har blivit mitt starkaste mänskliga band, alltsedan jag blev fullständigt klar över vår vanskliga ställning bland folken” (Fölsing 1977, s. 488). Enligt Fölsing hade Einstein börjat växa i denna klarhet redan i unga år men erkände den inte förrän långt senare, ett slags självbedrägeri: ”Som ung man med borgerligt liberala åsikter och upplysningstro hade han vägrat erkänna [sin judiska identitet]” (Fölsing 1977, s. 488).

Med andra ord är frågorna om etnisk identifiering och rent av etnisk aktivism vad gäller människor som Einstein helt skilda från frågan

om huruvida sådana människor betraktade teoriernas själva innehåll såsom främjande etniska intressen, och i Einsteins fall finns inget som tyder på att han gjorde detta. Detsamma kan inte sägas om Freud, de Newyorkintellektuella, boasianerna och Frankfurtskolan, i vilken man tillverkade och lanserade ”vetenskapliga” teorier för att främja etniska gruppintressen. Detta ideologiska syfte står klart, när man förstår dessa rörelser ovetenskapliga karaktär. Mycket av resonemanget i *Kritikkulturen* utgjorde dokumentation av den intellektuella ohederlighet, den brist på empirisk stringens, den uppenbara politiska och etniska motivation, den utstötning av oliktränkande, den sammanrotning av stamförvanter till att dominera det intellektuella samtalet och den allmänna frånvaro av vetenskaplig anda som genomsyrade dem. Enligt mitt sätt att se är den vetenskapliga svagheten i dessa rörelser ett tydligt tecken på deras gruppstrategiska funktion.

*Kritikkulturen* blev inte mycket recenserad. Faktiskt trycktes endast tre recensioner i ledande publikationer, däribland en kort anmälan av Kevin Hannan (2000) i *Nationalities Papers*. Hannans recension var till största delen en beskrivning av boken, men han sammanfattar sina intryck med anmärkningen, ”[MacDonalds] bildstormande utvärdering av psykoanalysen, marxismen, mångkulturalismen och vissa ideriktningar inom samhällsvetenskaperna kommer inte att väcka någon större entusiasm för hans arbete i den akademiska världen. Likväl är hans bok välskriven och har mycket att ge läsare, som är intresserade av etnicitet och etnisk konflikt.”

De andra recensionerna har tagit upp flera viktiga frågor, som tål att diskuteras. Frank Salters (2000) anmälan i *Human Ethology Bulletin* dryftade en del av den kontrovers som uppstått om min bok, i synnerhet en skarp debatt vid årsmötet 2000 för Human Behavior and Evolution Society, där flera av deltagarna anklagade mig för antisemitism. För mig gällde frågan endast om jag hade varit hederlig i min användning av källorna och om mina slutsatser motsvarar de krav som ställs på samhällsvetenskaplig forskning. Salter noterar att jag byggt min forskning på konventionella källor och att de påstående som förfargat vissa kolleger

icke endast är sanna utan även truismer för dem som är förtrogna med de ifrågavarande skilda litteraturerna. Frånsett ämnets politiska känslighet utgörs det problem MacDonald ställts inför mycket av att hans kunskap ofta ligger alltför långt framom belackarnas för att möjliggöra en lätt kommunikation. Det finns inte tillräckligt mycket av gemensamma utgångspunkter för ett konstruktivt samtal. Tyvärr minskas kunskapsklyftan sakta, eftersom vissa av MacDonalds fientligt inställda kritiker, däribland kolleger, som

gjort sig skyldiga till svåra personangrepp, inte har bekvämat sig med att läsa hans böcker.

Salter anmärker också att sådana som John Tooby och Steven Pinker, vilka i medierna smutskastat mig såsom varande en inkompetent forskare, underlåtit att leverera något som ens kommer i närheten av en vetenskaplig kritik eller vederläggning av mitt arbete. Tråkigt nog pågår dylikt alltjämt. Det har förekommit ett antal rungande förkastelsedomar över mitt arbete i offentliga fora, men dessa kritiker har inte publicerat några seriösa vetenskapliga recensioner och inte heller tagit tillbaka sina skarpa fördömanden av mitt arbete.

Paul Gottfried (2000) tog upp flera intressanta frågor i sin recension i den paleokonservativa intellektuella tidskriften *Chronicles*. (Jag besvarade Gottfrieds anmälan, och han skrev ett genmäle; se *Chronicles*, september 2000, ss. 4–5.) Gottfried ifrågasätter mina åsikter om den roll judiska organisationer och intellektuella med stark judisk identifiering spelat såsom agenter för de kulturförändringar som skett i västerländska samhällen under de senaste femtio åren. På det hela taget är min ståndpunkt den att judiska intellektuella och politiska rörelser utgjorde en nödvändig grund för dessa förändringar, inte en tillräcklig grund, som Gottfried antar. Vad omslaget i den amerikanska invandringspolitiken beträffar, fanns det helt enkelt inga andra påtryckningsgrupper, som arbetade för en liberaliserad, mångraslig invandring under den period som avses (fram till vattendelaren, antagandet av den nya invandringslagen år 1965). Det fanns heller inga andra grupper eller intellektuella rörelser, förutom de i *Kritikkulturen* omnämnda, som frammanade bilder av Förenta staterna som ett mångkulturellt, mångetniskt samhälle i stället för en europeisk civilisation. Gottfried hänför detta tvära kast i invandringspolitiken till ”en allmän kulturförändring, som kommit över västerländska samhällen och som drivits fram av direktörsstaten.” Jag håller med om att den mångetniska invandringen uppstått genom en allmän kulturförändring men anser att vi likväl måste utarbeta teorier om ursprunget till denna förändring.

Ett avslöjande nytt fenomen ifråga om judiska inställningar till invandring är en artikel av Stephen Steinlight (2001), förutvarande direktör för nationella frågor (inrikespolitik) i Amerikanska judiska kommittén och för närvarande styrelseledamot i samma kommitté. Steinlight förordar att man ändrar ”den traditionella politiska linjen [hos den organiserade judenheten], som bejakar en generös – i själva verket obegränsad – invandring och öppna gränser”, trots att det för ”många anständiga, progressiva judar är hart när kätteri att ens ställa sådana grundläggande frågor och att frammana djävulen att beröra dem.”

Steinlight tror att den nuvarande invandringspolitiken inte längre tjänar judiska intressen, eftersom de nya invandrarna sannolikt inte är sympatiskt inställda till Israel och eftersom de sannolikt betraktar judarna som den rikaste och mäktigaste gruppen i Förenta staterna – och därför som potentiella fiender – i stället för offer för Förintelsen. Han är särskilt bekymrad över följderna, i synnerhet för Israel, av islamisk fundamentalism hos muslimska invandrare, och han fördömer fundamentalisternas ”vilda hat mot Amerika och amerikanska värden”. Steinlight håller implicit med om en viktig tes i min trilogi om judendomen: Under historiens lopp har judar tenderat att nå framgång i individualistiska europeiska samhällen och har lidit i icke-västliga samhällen, framför allt i muslimska kulturer, där det har rått en stark känslighet för vilka som tillhör de egna ingrupporna och vilka som tillhör utgrupperna (exempel i MacDonald 1998a, kapitel 2; de enda undantagen från denna generalisering har varit de fall där judar utgjort en förmedlande grupp mellan en främmande elit och förtryckta inhemska folk i muslimska samhällen). Steinlights farhågor för de effekter en balkanisering av Amerika kan ha på judenheten är förvisso välgrundade.

Steinlight är upptagen uteslutande med judiska intressen – ett exempel på judisk moralisk partikularism, som är ett allmänt drag hos den judiska kulturen (se nedan). Hans fientlighet mot den restriktiva invandringspolitik som rådde åren 1924–1965 lyser i själva verket klart igenom. Denna ”paus” i invandringen uppfattar Steinlight som en moralisk katastrof. Han betecknar den som ”ond, främlingsfientlig, antisemitisk,” ”avskryvärt diskriminerande”, ett ”väldigt moraliskt misslyckande”, en ”monstruös politik”. Judiska intressen är de enda han tar hänsyn till, samtidigt som han betecknar den stora majoriteten av amerikaner före år 1965 som en ”icke-tänkande pöbel”, då de var för ett fullständigt uppehåll i invandringen.

Man kan nog säga att det finns ett gemensamt judiskt minne av att detta skede av invandringsbegränsning var den amerikanska judefientlighetens middagshöjd. Det är svårt för icke-judar att loda djupet av det judiska gemensamma minnet. För starkt identifierade judar utgör de ”avskryvärt diskriminerande” åtgärder, som invandringsbegränsarna vidtog, en del av det judiska folkets sorgliga historia. Invandringsbegränsningen åren 1924–1965 tillhör samma kategori som romarnas förstörelse av templet år 70, korsfararnas härjningar på medeltiden, inkquisitionens fador, den ryske tsarens ondskan och den för förnuftet obegripliga katastrof som nazismen innebar. Dessa skeenden är icke blott bilder som hämtats ur historiens skräpkammare. De är bilder som rymmer djupa känslor och är starka drivkrafter till beteendet i nutiden. Som Michael Walzer (1994, 4) skrev, ”Jag fick lära mig den judiska historien som en lång berättelse om landsflykt och förföljelse – förintelsehistoria studerad bakifrån.” Ur detta

perspektiv ses invandringsbegränsningen åren 1924–1965 som en viktig del av Förintelsen, eftersom den hindrade judar från att utvandra, så att de till sist dog i Förintelsen – en sak som Steinlight länge uppehåller sig vid.

Och som Walter Benjamin (1968, 262) noterar, ”näres hat och offervilja... av bilden av förslavade förfäder i stället för den av befriade barnbarn.” Detta är viktigt, eftersom oavsett vilken inställning man har till invandringens nackdelar och fördelar, har det judiska samfundets huvudsakliga motiv för att främja en icke-europeisk massinvandring varit ett djupt hat mot det folk och den kultur som bar ansvaret för invandringsbegränsningen åren 1924–1965. (Som jag skriver i kapitel 7, har ett annat motiv varit att minska den från Europa stammande amerikanska majoritetens makt för att hindra uppkomsten av en etniskt homogen antijudisk rörelse.) Detta djupa hat finns trots att de befriade barnbarnen har blivit utomordentligt framgångsrika i det land, vars nära förflutna varit en dylik gifthärd. Förenta staternas välgång och i synnerhet Europa-amerikanernas välgång har varit en ovidkommande ståndpunkt i de judiska åsikterna om invandring. Som jag påpekar i kapitel 7, är det i själva verket lätt att finna judiska aktivister, som avvisar själva tanken att invandringen skulle främja Förenta staternas intressen. Det var därför som det organiserade judiska samfundet inte nöjde sig med den blott symboliska seger som låg i att man avskaffade de etniskt baserade kvoterna, vilka hade resulterat i ett etniskt jämviktstillstånd, vari europeerna behöll sin etniska och kulturella dominans. Som jag beskriver i kapitel 7, strävade aktivister omedelbart sedan 1965 års lag antagits efter att dramatiskt öka antalet icke-europeiska invandrare, ett mönster som fortvarat intill denna dag.

Och slutligen är det därför som stödet för fri invandring spänner över hela det judiska politiska spektret, från den yttersta vänstern till den neokonservativa högern. Scott McConnell, tidigare ledar- och spaltredaktör för *New York Post*, kommenterade de judiska neokonservativas intensiva engagemang för en fri invandring (se även kapitel 7):<sup>1</sup>

Läs något av det Norman Podhoretz skrivit, i synnerhet hans senaste bok – den *enda* polemik han riktar mot någon till höger om mitten är den mot dem som vill begränsa invandringen. För flera år sedan var jag på en tillställning och pratade där med Norman. Abe Rosenthal kom fram till oss, och Norman presenterade mig med orden ”Scott är mycket pålitlig i alla frågor utom invandringen.” Det var det allra första han sade. Detta hände när vi synbarligen stod på mycket god fot med varandra, och jag hade ett arbete som förutsatte att viktiga människor talade med mig. Det finns en invecklad historia mellan de neokonservativa och *National Review* [NR], en historia som John O’Sullivan kan berätta bättre

än jag, men däri ingick neokonservativa angrepp på NR med ett ordval som jämställde nutida strävan att begränsa invandringen med viljan att skicka judar tillbaka till de nazistiska dödslägren, en så elak ton att den verkligen var egendomlig mellan sådana som synbarligen varit Reagan-anhängare och bundsförvanter år 1995... *Forward*, en neokonservativ judisk veckotidning, brukade trycka artiklar, där man försökte koppla ihop FAIR [Federation for American Immigration Reform], en grupp för begränsning av invandringen under ledning av den före detta guvernören i Colorado Richard Lamm, med nynazism. Man använde... grova smutskastningsmetoder... Inga av mina neokonservativa vänner (vid en tid då *alla* mina vänner var neokonservativa judar) tyckte att det var något fel med detta... Läs *Weekly Standard*, läs Ben Wattenberg. Läs [de båda Podhoretz]. Eller låt bli. Men om man var engagerad i frågan, kunde man inte undgå att slås av detta, i synnerhet därför att det kom som en sådan chock. Man tycker inte om att nämna namn, ty ingen inom högern vill hamna på avigsidan om de neokonservativa, men jag tänker på en ung forskare, som skriver mycket sansat i frågor som hänger samman med invandringen och som utbildades under en ledande neokonservativ akademiker. Han sade mig att han var helt förbluffad över hurhängivna de neokonservativa var i frågan om en stor invandring – det föreföll gå emot varje princip om att värdera jämvikt och ordning i samhället och den medvetenhet om samhällets ömtålighet som de syntes förespråka. Kanske det vore värt att lägga ned tid på att skriva en längre artikel om detta, om hur den amerikanska högern gick vilse efter kalla kriget. [Fetat och kursiverat i originalet]

#### DEN ETNISKA MEDVETENHETENS AVTAGANDE HOS FRÅN EUROPA STAMMANDE MÄNNISKOR I FÖRENTA STATERNA

Väsentligt för Förenta staternas förvandling som resultat av en icke-europeisk massinvandring var den etniska medvetenhetens avtagande hos europeiska folk. Det är fascinerande att kontrastera invandringsdebatterna på 1920-talet med dem på 1950- och 1960-talen. De som på 1920-talet förespråkade en begränsning av invandringen, hävdade oblygt de från Europa stammande folkens rätt till det land de hade erövrat och befolkat. Det fanns många som hävdade det etniska intresset – att det folk som hade koloniserat och skapat landets politiska och ekonomiska kultur hade rätten att behålla det som sin egendom. Ett exempel på en dylik moraliskt självsäker nativism (själva ordet har numera en sjuklig klang)

har vi i ett uttalande av ledamoten av representanthuset William N. Vaile från Colorado, en framstående anhängare av invandringsbegränsning. Uttalandet citeras i kapitel 7 av *Kritikkulturen*.

På 1940-talet och förvisso på 1960-talet var det omöjligt att göra sådana uttalanden utan att stämplas icke blott som rasist utan även som en intellektuell neanderthale. Bendersky (2000) visar rent av att en dylik retorik blev alltmer omöjlig redan på 1930-talet. Man kan se omslaget i rasteoretikern Lothrop Stoddards karriär. Han skrev bland andra boken *The Rising Tide of Color Against White World Supremacy* och talrika artiklar i populärpressen, såsom *Collier's*, *Forum* och *Saturday Evening Post*. Stoddard betraktade judar som mycket intelligenta och rasligen skilda från europeer. Han ansåg även att judar hade spelat en avgörande roll för bolsjevismens framgång. Men han slutade fullständigt att tala om judar i sina föreläsningar för Army War College i slutet av 1930-talet. Den boasianska revolutionen i antropologin hade segrat, och teoretiker, som ansåg rasen vara viktig för förklaringen av det mänskliga beteendet, marginaliserades. Från att ha varit en populär och inflytelserik författare kom Stoddard själv att betraktas som en säkerhetsrisk, när Roosevelt-administrationen beredde landet på krig med det nationalsocialistiska Tyskland.

En annan markör av förändringen i inställningen till judarna var reaktionen på Charles Lindberghs uttalanden i Des Moines i Iowa strax före Förenta staternas inträde i andra världskriget. Lindbergh förespråkade att USA inte skulle ingripa i kriget. Denna åsikt hade bildats hos honom icke endast därför att han fasade för det moderna krigets förstörelsekraft, som han betraktade såsom den europeiska kulturens självmord, utan också därför att han trodde att ett andra europeiskt storkrig skulle medföra den vita rasens självmord. I en artikel, som publicerades i populärpressen år 1939 strax efter andra världskrigets utbrott, skrev han att det var ett krig "hos ett härskande folk för makt, blint, omätligt, självmördande. Västliga nationer befinner sig åter i krig, ett krig som sannolikt blir mer nedbrytande än något i det förflutna, ett krig vari den vita rasen måste bli förloraren och de andra vinnare, ett krig som lätt kan komma att föra vår civilisation genom fler mörka tidsåldrar, om den alls överlever." (Lindbergh, 1939, 65)

Lindbergh ansåg att de vita borde gå samman för att behålla sin dominans över andra raser och för att avvärja de myllrande legionerna av icke-vita, vilka utgjorde det verkliga långsiktiga hotet. Lindbergh var inte nordist. Han ansåg att Ryssland på lång sikt skulle bli ett bålverk mot kineserna i öster. Han förespråkade ett rasförbund mellan vita byggt "på en västlig mur av ras och vapen, en mur som kan hålla tillbaka antingen en Djingis Khan eller inträngandet av underlägset blod; på en engelsk flotta,

ett tyskt flygvapen, en fransk armé och en amerikansk nation” (s. 66). Sovjetunionen under kommunismen var däremot avskyvärd: ”Jag säger er att jag skulle hundra gånger hellre se mitt land gå i förbund med England eller rent av med Tyskland med alla dess fel än med den grymhet, den gudlöshet och det barbari som råder i Sovjetryssland. En allians mellan Förenta staterna och Ryssland bör bekämpas av varje amerikan, av varje kristen och av varje humanitärt sinnad människa i detta land” (hos Berg 1999, 422). Lindbergh ansåg fullt klart att de illdåd Sovjetunionen förö-vade var värre än Nazitysklands.

I sitt välkända tal den 11 september 1941 sade Lindbergh att judar var en av de viktigaste av de krafter som tillsammans med Roosevelt-administrationen och britererna försökte leda Förenta staterna in i kriget. Lindbergh anmärkte att den judiska reaktionen mot Nazityskland var förståelig med tanke på förföljelsen, som var ”omfattande nog att göra vilken ras som helst till en bitter fiende”. Han sade att judarnas ”största fara för detta land ligger i deras stora ägande och inflytande inom vår film, vår press, vår radio och vår regering.” Och det mest kontroversiella han sade var, ”Jag säger att både den brittiska och den judiska rasens ledare önskar inveckla oss i kriget på grunder, som är lika förståeliga från deras synpunkt som de är otillrädliga från vår, på grunder som inte är amerikanska” (Berg 1999, 427).

Lindberghs tal möttes med en störtflod av smädelser och hat utan motstycke i amerikansk historia vad gäller allmänt ansedda offentliga gestalter. På en enda natt förvandlades Lindbergh från kulturhjärte till moralisk paria. Det skulle vara svårt att uppskatta det dåtida judiska inflytandet på medierna och regeringen till vad det nu är, men det var förvisso avsevärt och ett allmänt bekymmer för den tidens judefientliga opinion. I en broschyr, som utgavs år 1936, drog redaktörerna vid tidskriften *Fortune* slutsatsen att de huvudsakliga källorna till judarnas inflytande över medierna var deras kontroll av de två stora radiobolagen och av filmstudiorna i Hollywood (redaktörerna för *Fortune* 1936). De framkastade att ”på sin höjd hälften av de opinionsbildande och smakpåverkande inrättningarna i Amerika ligger i judiska händer” (s. 62) – en ganska anmärkningsvärd siffra med tanke på att judarna utgjorde omkring 2–3 procent av befolkningen och att den judiska folkgruppen mestadels bestod av första och andra generationens invandrare. En kort förteckning över det judiska ägandet av eller ledarskapet för de större medierna vid denna tid skulle omfatta *New York Times* (den mest inflytelserika dagstidningen, som ägdes av släkten Sulzberger), *New York Post* (George Backer), *Washington Post* (Eugene Meyer), *Philadelphia Inquirer* (M. L. Annenberg), *Philadelphia Record* och *Camden Courier-Post* (J. David Stern), *Newark Star-Ledger* (S. I. Newhouse), *Pittsburgh Post-Gazette* (Paul Block), CBS (det dominerande



radiobolaget, som ägdes av William Paley), NBC (som leddes av David Sarnoff), alla de större filmstudiorna i Hollywood, Random House (det viktigaste bokförlaget, som ägdes av Bennett Cerf) och den härskande ställningen i populärmusiken.<sup>2</sup> Radioprataren Walter Winchell, som hade tiomiljontals åhörare och som tillsammans med Bob Hope ledde popularitetssiffrorna för radioprogram, ansåg att motståndet mot ett krigsinträde var ”skandalöst, ett slags förräderi” (Gabler 1995, 294). Winchell, ”interventionismens fanbärare”, var jude. Han hade vid denna tid nära band med Anti-Defamation League (ADL), som försåg honom med uppgifter om isolationisters och nazismsympatisörers aktiviteter, uppgifter som han använde i sina radioprogram och tidningsspalter (Gabler 1995, 294–298).

Det står utom all fråga att filmindustrin faktiskt propagerade mot Tyskland och för ett inträde i kriget. I maj 1940 skickade Warner Brothers filmstudio ett telegram till Roosevelt med bland annat orden: ”Vi skulle personligen vilja göra allt som står i vår makt i filmindustrin och med den talande duken visa det amerikanska folket hur värdefull den sak är som Europas fria folk gör sådana fruktansvärda offer för” (Gabler 1988, 343). Senare år 1940 rådde Joseph P. Kennedy filmeliten i Hollywood att sluta propagera för krig och sluta göra antinazistiska filmer eller annars riskera en ökning av antisemitismen. Alldeles före Lindberghs tal i Des Moines hävdade senator Gerald Nye att utrikes födda ägare till filmstudiorna i Hollywood hyste ”en våldsamt fiendskap mot vissa strävanden i utlandet” (Gabler 1988, 344–345). Företrädare för filmindustrin förstod att de hade Roosevelt-administrationens stöd och försvarade aggressivt att de gjorde ”Amerika medvetet om den fara som hotade nationen”<sup>3</sup>.

Harvardhistorikern William Langer sade i en föreläsning för U. S. Army War College att den ökande motviljan mot Nazityskland i Förenta staterna berodde på ”det judiska inflytandet” i medierna:

Ni måste inse faktum att några av våra viktigaste amerikanska tidningar är judekontrollerade, och om jag vore jude, skulle jag nog hysa sådana känslor mot Nazityskland som de flesta judar hyser och det vore alldeles ofrånkomligt att nyhetsförmedlingen färgades därav. När jag läser *New York Times* till exempel, framgår det tydligt att varje liten orolighet som uppkommer (och när allt kommer omkring sker det många oroligheter i ett land med 70 miljoner invånare) slås upp stort. Den andra sidan av den tonas ned eller avfärdas med förakt. Så på detta nästan omärkliga sätt blir den bild man får att det inte finns något gott hos tyskarna över huvud taget. (Bendersky 2000, 273)

Intressant är också att *Chicago Tribune* var ”försiktig med judefrågan” trots utgivarens, icke-juden Robert McCormicks personliga åsikt att judarna var en viktig orsak bakom Amerikas tyskfiendliga politik (Bendersky 2000, 284). Detta antyder att oro för judarnas makt – fullt möjligen oro för negativ inverkan på reklamintäkterna (se *Editors of Fortune* 1936, 57) var en viktig fråga för McCormick. På det hela taget finns det fog för att hålla med Lindbergh om att det judiska inflytandet i medierna vid denna tid var betydande. Därmed är givetvis inte sagt att judar vid denna tid behärskade medierna eller att andra inflytanden inte var viktiga.

Värt att notera är även att amerikanska militärer ofta var bekymrade över att Roosevelt påverkades till tyskfiendlighet av sina judiska rådgivare Samuel I. Rosenman, Felix Frankfurter och Henry Morgenthau junior (Bendersky 2000, 274), och de var oroade för att judiska intressen och britterna skulle driva Förenta staterna in i ett krig med Tyskland. Både Frankfurter och Morgenthau var starkt identifierade judar och effektiva förespråkare för judiska intressen inom Roosevelt-administrationen. Morgenthau befordrade aktivt sionismen och judiska flyktingars välfärd (exempel i Bendersky 2000, 333ff, 354ff). Båda stödde USAs inträde i kriget mot Tyskland, och Morgenthau blev välkänd såsom förespråkare för en ytterligt hård behandling av tyskarna under och efter andra världskriget.

Vidare är det ostridigt att judar kunde ha ett stort inflytande på bestämda frågor under denna tid. Till exempel utövade sionistiska organisationer ett oerhört tryck på regeringen (exempel i Bendersky 2000, 325). Under andra världskriget ägnade de sig åt ”högljudd diplomati” (s. 326), organiserade tusentals massmöten, middagar med kända personer som talare (däribland framträdande roller för sympatiskt inställda icke-judar), brevkampanjer, möten, lobbyverksamhet, hot mot tidningar som tryckt obekväma saker, insmygande av propaganda som nyheter i tidningarna, penninggåvor till politiker och icke-judiska berömdheter som Will Rogers till tack för deras stöd. Inemot år 1944 ”hade tusentals icke-judiska sammanslutningar antagit pro-sionistiska resolutioner” (s. 326). Valåret 1944 innehöll både det republikanska och det demokratiska valmanifestet starka pro-sionistiska uttalanden, trots att såväl utrikes- som försvarsdepartementet var starkt emot skapandet av en judisk stat (s. 328).

Oavsett hur stort det judiska inflytandet över medierna var vid denna tid, ägnade sig kommentatorerna på det hela taget åt att fördöma det som föreföll vara innebörden av Lindberghs tal, nämligen att judiska intressen ”inte var amerikanska”. En talskrivare med PR-känsla kunde nog ha hyfsat till Lindberghs uttalande utan att därmed förvränga syftet, så att det hade lytt ”judiska intressen är inte desamma som de flesta andra amerikaners intressen” eller ”judiska intressen är inte desamma som landets intressen som helhet.” Men jag tvivlar på att dylika ändringar skulle ha stillat den

flod av hat som följde. Rena fakta, som att den stora majoriteten av de amerikanska judarna i själva verket var för ett amerikanskt inträde i kriget och att judar starkt påverkade allmänhetens åsikter och regeringens politik, hade blivit ovidkommande. Som Lindbergh själv sade, gällde frågan ”om man skulle låta sitt land gå in i ett fullkomligt katastrofalt krig, därför att man saknade modet att nämna de grupper som förde detta land i krig, med risk för att bli kallad ’antisemit’ bara för att man *nämnde dem*” (som Anne Morrow Lindberghs återgav det 1980, 224, kursiverat i texten). Amerika hade gått in i en tidsålder, där det hade blivit moraliskt förkastligt att alls diskutera judiska intressen. Vi lever fortfarande i den tidsåldern.<sup>4</sup>

Det är lärorikt att i detalj studera det ”Niagara av invektiv” som sköljde över Lindbergh (Berg 1999, 428). Han fördömdes av så gott som alla de ledande medierna, av demokrater och republikaner, protestanter och katoliker och naturligtvis av judiska grupper. Många anklagade honom för att vara nazist, däribland presidentens sekreterare, som liknade Lindberghs tal vid den nazistiska retoriken. Den framstående protestantiske ledaren Reinhold Niebuhr (se nedan) krävde att Lindberghs organisation America First skulle ”taga avstånd från Lindberghs uttalande och ur sina led rensa ut dem som vill hetsa till ras- och religionsstrid i detta land” (Berg 1999, 428). America First gjorde ett uttalande om att varken Lindbergh eller organisationen var antisemitisk.

Lindberghs hustru Anne Morrow Lindberghs reaktion är särskilt intressant, eftersom den belyser det moraliska ogillandets makt jämte det hyckleri som hade kommit att omge all offentlig diskussion om judiska intressen.

Den 11 september 1941:

Så [höll han] talet – och kastade mig därmed i en mörk förstämning. Han nämner ’krigshetsarna’ – huvudsakligen briterna, judarna och regeringen. Han gör det sanningsenligt, sansat och utan agg eller bitterhet – men jag avskyr att han alls berör judarna. Ty jag fruktar den reaktion som drabbar honom. Ingen annan talar högt om detta (fastän många sjuder bittert och intolerant inombords). C. [Charles] får som vanligt klä skott för att han är uppriktig och öppen. Det han säger offentligt är inte intolerant eller hetsande eller bittert, och det är detsamma som han säger privat, medan de andra, som talar milt och försiktigt men säger hemska saker privat, aldrig skulle våga vara så uppriktiga offentligt som han är. De vill inte betala priset. Och priset blir fruktansvärt. Rubrikerna kommer att flamma ”Lindbergh angriper judar”. Han kommer att brännmärkas som antisemit, nazist, Führer-aspirant osv. *Jag står knäppt ut. Ty han är sansad..*

Den 13 september 1941:

Han angrips från alla håll – regeringen, påtryckningsgrupper och judar såsom numera öppen nazist, anhängare av nazismen.

Den 14 september 1941:

Jag kan inte förklara min känsla av motvilja med logiken. Är det att jag saknar modet att möta problemet? Är det att jag saknar vision och kraften att rida ut stormen? Eller grundas min intuition på något djupt och verkligt?

Jag vet inte, och jag är bara mycket upprörd, vilket oroar honom. Jag har den största tillit till honom som människa – till hans hederlighet, hans mod och hans verkliga *godhet*, ärlighet och vänlighet – faktiskt hans ädelhet... Hur skall jag då förklara min djupa känsla av sorg för det han gör? Om det han sagt är sant (vilket jag är böjd att tro att det är), varför var det då fel att säga det? Han nämnde de grupper som var för krig. Ingen har något emot att han nämner britterna eller regeringen. Men att säga ”jude” är oamerikanskt – också om man gör det utan hat eller ens kritik. Varför?

Därför att det särskiljer dem som grupp, lägger grunden till antisemitism...

Jag säger att jag skulle föredra att detta land vore i krig än att det skakades av en våldsam antisemitism. (Ty det förefaller mig att det som människan förvandlas till, när judehetsens instinkt släpps lös, är värre än det som människan förvandlas till på slagfältet.)

Den 15 september 1941:

Stormen börjar blåsa hårt. America First befinner sig i uppror... Han fördöms överallt av alla de sansade... Judarna kräver avbön... Jag anar att detta är början av en kamp och en följande ensamhet och isolering, som vi aldrig har fått känna på förut.... Ty jag är egentligen mycket mer bunden till världsliga ting än han är, är mer oroad för att mista vänner, popularitet osv., mer oroad för kritik och kyla och ensamhet.

Den 18 september 1941:

Kommer jag att alls kunna gå i butiker i New York nu? Man stirrar alltid på mig – men nu stirrar man med hat i blicken, att behöva vandra genom korridorer av hat!<sup>5</sup> (A. M. Lindbergh 1980, 220–230, kursiverat i texten.)

Flera problem framträder i dessa anteckningar. Anne Morrow Lindbergh känner fasa över att behöva vandra genom ”korridorer av hat”, fasa över att mista sina vänner, fasa över att vara en paria, hon som en gång var en idol såsom hustrun till den populäraste mannen i landet. Hon godtar som sanning vad hennes man sagt och att han gjorde det med en god avsikt, men samtidigt anser hon att det hade varit bäst att lämna det osagt, och hon uppehåller sig inte vid det orättvisa i anklagelserna mot mannen, särskilt den att kalla honom nazist. Sanningen kan inte försvaras, om den leder till moraliskt oacceptabla handlingar. Förtal och smutskastning är befogade och förståeliga, om syftena är moraliskt lovvärda. Hon utgår ifrån att även ett katastrofalt krig, som kanske medför hundratusentals amerikaners död (och, vilket hennes man trodde, den europeiska kulturens och den vita rasens undergång) är att föredraga framför möjligheten av ett utbrott av våldsam antisemitism. Att amerikanerna uppför sig moraliskt är viktigare än att de överlever som nation eller folk. Och allt detta därför att Lindbergh endast sade att judar som grupp hade intressen som skilde sig från andra amerikaners. Om amerikanska politiker drog någon lärdom av detta, insåg de förmodligen att inte ens ett förnuftigt, intelligent och mänskligt resonemang om judiska intressen hade någon plats inom ramarna för det anständiga. Judar som sådana hade inga intressen, som kunde sägas strida emot några andra amerikanska gruppers intressen.

Vid den tid då Lindbergh höll sitt tal hade judar icke endast en framskjutet ställning i de amerikanska medierna, de hade också intagit den intellektuella och moraliskt ledande platsen genom sin kontroll av de intellektuella och politiska rörelser som dryftas i *Kritikkulturen*. Icke endast var allt tal om judiska intressen bannlyst i den städade politiska diskussionen, utan också hävdanden av europeiska etniska intressen blev otillåtna. Dylika hävdanden stred mot den boasianska dogmen att genetiska skillnader mellan folken var betydelselösa och ovidkommande. De stred mot den marxistiska tron på alla folks jämlikhet och den marxistiska tron att nationalism och hävdandet av etniska intressen var reaktionära. Inom psykoanalysen och Frankfurtskolan ansågs dylika hävdanden som ett säkert tecken på psykisk sjukdom, och de skulle snart betraktas som bondtölpars svammel av de Newyorkintellektuella och de neokonservativa, som hasplade ur sig varianter av alla dessa ideologier från de mest ansedda akademiska institutionerna och medierna i samhället. Det kan förvisso ha funnits andra krafter, som förvisade ett nativistiskt tänkande till de politiska och intellektuella utmärkerna – Gottfried (2000) pekar ut den liberala protestantismen och den elitstyrda statens uppkomst, men det är omöjligt att förstå hur någotdera av dessa inflytanden kunnat vara effektivt utan de judiska rörelser jag beskriver.

Uppkomsten av en etniskt lösgjord icke-judisk styrande elit, som för-

kastar den traditionella kulturens inrättningar – med förre presidenten Bill Clinton och nuvarande senatoren Hillary Clinton som exempel – och som är insprängd med en kritisk massa av etniskt medvetna judar och andra etniska minoriteter är ett utomordentligt viktigt faktum i samtidens politiska liv. Det jag påstår, att judiska intellektuella och politiska aktiviteter varit en nödvändig förutsättning för uppkomsten av en dylik elit, är givetvis svårt att avgörande bevisa (i likhet med alla andra hypoteser om orsaker) men går att förena också med vad andra har skrivit, främst D. A. Hollingers (1996) *Science, Jews and Secular Culture: Studies in Mid-20th-Century American Intellectual History* och Carl Deglers (1991) *In Search of Human Nature: The Decline and Revival of Darwinism in American Social Thought*.

Uppkomsten av en dylik etniskt lösgjord elit är knappast en ofrånkomlig följd av moderniseringen eller någon annan känd kraft. Dylika etniskt lösgjorda ledarelikheter förekommer endast i europeiska och från Europa stammande samhällen. Sådana eliter finns inte någon annan stans i världen, inte heller i högt utvecklade nationer som Japan och Israel eller de utvecklade nationerna i Afrika och annorstädes. Vidare har de kulturförändringar vi dryftar inträffat också i traditionellt katolska länder som Frankrike och Italien, där protestantismen inte varit någon faktor att räkna med. I synnerhet Frankrike har varit mycket öppet för icke-europeisk invandring, och dess intellektuella liv har djupt påverkats av de rörelser som *Kritikkulturen* behandlar. Omvänt gäller att det finns många exempel på att protestantismen levat i fredlig samexistens med eller rent av rationaliserat nationalism och etnocentrism.

Att utarbета teorier om varför västerländska kulturer erbjuder en sådan fruktbar mylla för framväxten av de teorier och rörelser som dryftas i *Kritikkulturen* är ett mycket givande forskningsområde. Det är lärorikt att studera hur europeer i Förenta staterna såg på sig själva för hundra år sedan.<sup>6</sup> Amerikaner av europeisk härstamning tänkte sig själva såsom delaktiga i ett kulturellt och etniskt arv, som räckte bakåt i tiden till landets grundläggning. Brittiska öarnas anglosachsiska arv låg i centrum för denna självuppfattning, men också amerikaner av tysk och skandinavisk härkomst såg sig själva som delaktiga i detta etniska och kulturella arv. De kände en stor stolthet över vad de åstadkommit. De hade lagt under sig ett väldigt territorium och nått en hög grad av ekonomiskt framåtskridande. De såg sig själva som skapare av en civilisation med en stark moralisk struktur – ett land av bönder och småföretagare, vilket utvecklats till en ekonomisk världsmakt. De trodde att deras civilisation var frukten av deras egen enastående duglighet och förmåga, och de trodde att den inte skulle överleva, om andra folk finge spela en alltför stor roll i den. De såg sig själva såsom uppvisande positiva personlighetsdrag som

mod i motgångar, självtillit, uppfinningsrikedom, originalitet och hederlighet – just de dygder som möjliggjort för dem att erövra vildmarken och förvandla den till en framskriden civilisation.

Vid sekelskiftet 1900 blickade amerikanerna ut över världen och såg sitt eget samhälle som överlägset andra. De såg det såsom att de själva och andra europeiska samhällen hade skördat frukterna av sin politiska och ekonomiska frihet, medan den övriga världen led som den lidit sedan urminnes tid – Asiens despotism, Afrikas barbari och primitivitet och Rysslands och Östeuropas ekonomiska och politiska efterblivenhet.

De såg sig själva som kristna, och de tänkte sig kristendomen som en omistlig del av samhällskroppen och sitt levnadssätt. Kristendomen uppfattade de som en nödvändig del av samhällets moraliska grundval, och varje hot mot kristendomen såg de som ett hot mot samhället såsom helhet. När dessa människor blickade tillbaka på sin egen barndom, såg de ”en enkel, trygg värld av gemensamt godtagna värden och beteenden” (Bendersky 2000, 6) – en kulturellt och etniskt enhetlig värld. De hade en stark känsla av släktstolthet och identifiering med hembygden. De hade djupa rötter i de trakter där de vuxit upp. De uppfattade inte Förenta staterna som ett marxistiskt helvete, där det utkämpades krig mellan samhällsklasserna. I stället tänkte de på det som en värld, där det rådde harmoni mellan samhällsklasserna, där människor, som levde på samhällets topp, hade förtjänat sina ställningar men hyste en social plikt-känsla gentemot de lägre klasserna.

1900-talets början var också den tid då darwinismen i samhällsvetenskaperna stod på sin middagshöjd. Det var vid denna tid vanligt att tänka att det fanns viktiga skillnader mellan raserna – att raser skilde sig åt ifråga om intelligens och moraliska egenskaper. Raserna icke endast skilde sig åt, utan de tävlade också med varandra om herraväldet. Såsom jag beskrivit i *Separation and Its Discontents* (MacDonald 1998a), ingick dylika tankar i det intellektuella livets möblemang – de var vardagligheter för såväl judar som icke-judar.

Den världen har försvunnit. Den judiska maktens uppgång och avvecklandet av Förenta staternas särskilt europeiska karaktär är *Kritikkulturens* egentliga ämnen. Kriget för avvecklandet av Förenta staternas särskilt europeiska karaktär har utkämpats på flera fronter. Den judiska aktivismens huvudsakliga framstötar mot det europeiska etniska och kulturella herraväldet har inriktat sig mot tre livsviktiga maktcentra i Förenta staterna: den akademiska informationsvärlden i samhällsvetenskaperna och humaniora, den politiska världen, där besluten om den offentliga invandringspolitiken och andra etniska ärenden fattas, och massmedierna, där ”synsätten” framläggs för allmänheten. De två förstnämnda maktcentra utgör ämnet för *Kritikkulturen*.

På det intellektuella planet har judiska intellektuella lett kampen mot själva tanken att det finns raser och mot tanken att det mellan raserna finns intelligens- eller kulturskillnader, som har en biologisk grund. De har också gått i spetsen för att definiera Amerika som en samling abstrakta principer i stället för en etnokulturell civilisation. På det politiska planet har judiska organisationer gått i spetsen för kampanjen att öppna invandringen för all världens folk. Judiska organisationer har också spelat en nyckelroll i att främja andra rasliga och etniska minoriteters intressen, och de har lett arbetet inom juridik och lagstiftning med att avlägsna kristendomen från offentliga platser.

Det första av den gamla amerikanska kulturens bålverk som föll var akademiska elitinstitutioner och i synnerhet de universitet som ingick i Ivy League. Förvandlingen av de samhällsvetenskapliga och humanistiska fakulteterna var i full gång på 1950-talet, och tidigt på 1960-talet var den i stort sett fullbordad. Den nya eliten var mycket annorlunda den gamla eliten, som den ersatte. Skillnaden bestod i att den gamla protestantiska eliten inte låg i krig med det land den behärskade. Den gamla protestantiska eliten var rikare och bättre utbildad än den breda allmänheten, men de två hade i grund och botten samma livsinställning. Den gamla elitens medlemmar betraktade sig som kristna och som europeer, och de kände inget behov av att radikalt förändra samhället.

Förhållandena är mycket annorlunda nu. Sedan 1960-talet har en fientlig, illasinnad elit framträtt för att dominera den intellektuella och politiska debatten. Det är en elit, som närmast instinktivt avskyr den europeisk-amerikanska kulturens traditionella inrättningar: dess religion, dess sedvänjor, dess levnadsvett och dess inställningar i sexuella ting. Som en kommentator uttryckte det: "dagens elit avskyr den nation den härskar över" (Gerlernter 1997). Utmärkta exempel är Stephen Steinlights kommentarer om begränsningen av invandringen åren 1924–1965 (se ovan) och Joseph Benderskys *The "Jewish Threat"*, utgiven av Basic Books (2000). Bendersky skildrar en försvunnen värld av stolta och trygga europeer, som i sin självmedvetenhet är fast beslutna att behålla makten över Förenta staterna. Författarens känsla av intellektuell och moralisk överlägsenhet och hans förakt för sina nordeuropeiska undersåtar slår emot läsaren från varenda boksida. Boken är en triumfatorisk historia skriven av en medlem av en grupp, som vunnit 1900-talets intellektuella och politiska krig.

Denna "fientliga elit" är i grund och botten en av judar dominerad elit, vars ursprung och huvudsakliga inflytelselinjer beskrivs i *Kritikkulturen*. Framväxten av denna fientliga elit är en aspekt av etnisk konkurrens mellan judar och icke-judar, och vad den får till verkan blir en långvarig nedgång för de europeiska folkens herravälde i Förenta staterna och annorstädes.

Ehuru europeiska folk är mindre benägna till etnocentrism och mer



benägna till moralisk universalism och individualism (se nedan), tog de inte emot sin förestående kulturella och demografiska nedgång utan strid. Det finns inga tecken som tyder på att det hos vita anglosachsiska protestanter pågått någon inre självförstörelse men däremot mycket som tyder på att deras aktiva motstånd övervanns av de rörelser jag avhandlar i *Kritikkulturen*. Till exempel visar Benderskys bok *The "Jewish Threat"* (2000) att officerare i amerikanska krigsmakten från tiden för första världskriget till långt inne i kalla krigets era starkt motsatte sig det europeiska herraväldets nedgång och visar att liknande hållningar var vitt utbredda hos allmänheten vid denna tid. Men deras motstånd gjordes om intet genom att den intellektuella grundvalen för det europeiska etniska herraväldet försvagades och genom politiska händelser, som de inte kunde råda över, 1965 års invandringslag till exempel. När allt kom omkring, kunde denna lag gå igenom, därför att den framställdes som endast en moralisk gest, som inte skulle få någon varaktig inverkan på Förenta staternas etniska balans. Men för aktivisterna som stödde den, däribland de judiska organisationer som spelade en avgörande roll för att den antogs, var invandringsreform vad den alltid varit: ett redskap varmed man ändrade Förenta staternas etniska balans (se kap. 7).

Att de judiska intellektuella och politiska agenter, som beskrivs i *Kritikkulturen*, inte förlorade sina nationella och-eller etniska lojaliteter visar att det inte fanns någon allmän trend mot etnisk lösgöring. De breda trenderna mot etnisk lösgöring förekom hur som helst hos europeerna men skonade judarna, som uppenbarligen fortsätter med att starkt stödja sitt etniska hemland Israel och fortfar att hysa en stark känsla av att vara ett folk – numera stöttade med välannonserade program som uppmanar judar att gifta sig med judar. Min redogörelse skulle ha vunnit på att behandla även hur judarna accepterades av det protestantiska ledarskiktet efter andra världskriget. Men av vad jag hittills har sett kan jag säga att det visar en judisk inblandning också i de dramatiska förändringarna av den protestantiska inställningen. Jag har nyligen läst John Murray Cuddihys bok från 1978, *No Offense: Civil Religion and Protestant Taste*. Kapitlet om Reinhold Niebuhr är särskilt intressant för den som vill göra sig reda för hur judarna och judendomen togs emot av det vita anglosachsiska protestantiska etablissemanget efter andra världskriget. Cuddihy inriktar sig på hur judendomen upphöjdes till ställningen av att vara en av de "tre stora" amerikanska religionerna. Detta har nu gått så långt att en rabbin officierar vid presidentens ämbetsstillträde, trots att judarna utgör endast c:a 2–3 procent av befolkningen. Cuddihy anser att denna religiösa yta tjänstgjort som skyddsfärg och lett till ett slags dold judendom, vari man låtit den judiska etniska identiteten träda undan för att judarna skall framstå för gojerna som civiliserade. Såsom en del i detta kontrakt erkände

Niebuhr ”judarnas envisa vilja att leva som ett särskilt folk” – ett erkännande från en viktig protestantisk ledare att judarna kunde förbli ett folk med en tunn religionsfernissa.

I denna affärsuppgörelse avstod vardera parten från något. Att judarna låtsades vara en religion blottlade dem för många avhopp genom blandäktenskap. Detta skedde i den utsträckning de tog tanken att judendomen var besläktad med protestantismen på allvar, och det gjorde de faktiskt i någon mån. Men på senare tid har judar lagt hålen i staketet. Det pågår ett uppsving för mer traditionella former av judendom, och blandäktenskap förkastas öppet också i judendomens mest liberala falanger. Nyligen utgivna riktlinjer för reformjudendomen framhäver traditionella bruk vid konvertering – såsom omskärelse – vilka sannolikt minimerar antalet omvändelser, och proselytvervning förkastas uttryckligt.<sup>7</sup> Det förefaller som om konservativa former av judendom bleve regeln i försakingringen och att den judiska religiositeten finge en självmedveten etnisk aspekt.

Jag anser att det som protestanterna avstod från var långt viktigare, eftersom det varit en bidragande faktor i de mer eller mindre oåterkalleliga etniska förändringarna i Förenta staterna och annorstädes i Västvärlden. Judendomen erkändes utan förbehåll som en modern religion, fastän den bibehöll sin bindning till sin etniska kärna. Den anpassade sig i det yttre till Förenta staternas religiösa normer men fortsatte också att med kraft driva sina etniska intressen, i synnerhet med avseende på frågor, där det finns en betydande samsyn hos judar: stödet för Israel och andra utländska judenheters välfärd, invandrings- och flyktingpolitiken, åtskillnad mellan kyrka och stat, rätten till abort och medborgarrättsfrågor (Goldberg 1996, 5). Det anmärkningsvärda är att en rik, mäktig och mycket begåvad etnisk grupp kunnat driva sina intressen utan att dessa någonsin blivit föremål för en öppen politisk diskussion av ledande politiska gestalter under åtminstone de senaste 60 åren – alltsedan Lindberghs olycksaliga tal i Des Moines 1941.

Niebuhr trodde nog att det enda han avstod ifrån var utsikten att få omvända judar till kristendomen. Men det utsagda nedtonandet av judendomens etniska karaktär blev ett ovärderligt redskap för främjandet av judiska etniska syften i Förenta staterna. Nedtonandet av judendomens etniska sida gjorde det i allt väsentligt möjligt för judarna att vinna det etniska kriget utan att någon ens kunde uttala att det var ett etniskt krig. Ett exempel är att judar under debatterna om invandringen från 1940- till 1960-talen betecknade sig själva och betecknades av andra som ”människor av den judiska tron”. De var blott och bart bekännare av en annan religion i ett officiellt religionspluralistiskt samhälle, och en del av den judiska låtsasleken bestod i att man påstod sig ha en unik universalistisk moralisk-religiös vision, som kunde förverkligas endast genom en

lagstiftning, som i verkligheten främjade deras partikularistiska etniska syften. Den universalistiska moralisk-religiösa vision som judiska aktivister främjade handlade i verkligheten om att taga protestanterna på orden – att envisas med att det minsta smul av kvarvarande etnisk identitet hos protestanterna skulle uppges, medan det var underförstått att judarna fick behålla sin egen, om de bara lovade att uppföra sig civiliserat.

Det material Cuddihy lagt fram ger vid handen att Niebuhr av den judiska miljön i New York socialiserades till att intaga de hållningar han gjorde – att hans hållning som en viktigare protestantisk talesman underlättades av allianser han slöt med judar och därför att hans skrifter stämde väl överens med den judiska miljön i New Yorks intellektuella kretsar. Niebuhrs beteende är således mera ett tecken på den judiska makten och judars förmåga att värva icke-judar som känner med deras syften än det är ett tecken på protestantisk självförstörelse. Man bör inte underskatta den judiska maktens betydelse i intellektuella kretsar i New York vid den tid då Niebuhr gjorde sina uttalanden (se *Kritikkulturen* på flera ställen). Till exempel anmärkte Leslie Fiedler (1948, 873) att ”den författare, som dragits till New York från landsorten, känner sig som... lantis, försöker anpassa sig, och den nära nog parodi på judiskhet, som den icke-judiske författaren i New York åstadkommer, är ett egendomligt och centralt vittnesbörd om vår tid.”<sup>8</sup>

## DEN EUROPEISKA INDIVIDUALISMENS EVOLUTIONÄRA URSPRUNG

Det finns ett stort material, som visar att europeerna med kraft försvarade sitt kulturella och etniska herravälde i början av 1900-talet och till mitten av århundradet. Därför ger deras snabba nedgång oss anledning att fråga: Vilka kulturella eller etniska egenskaper hos europeerna gjorde dem mottagliga för de intellektuella och politiska rörelser som skildras i *Kritikkulturen*? Diskussionen i *Kritikkulturen* handlade främst om ett antaget sammanhang mellan individualism, en relativ brist på etnocentrism och en åtföljande moralisk universalism – alla drag som är judendomen fullkomligt främmande. På flera ställen i alla mina tre böcker om judendomen utvecklar jag uppfattningen att europeer är förhållandevis mindre etnocentriska än andra folk och förhållandevis mer benägna till individualism i motsats till de etnocentriska kollektivistiska sociala strukturer, som historiskt sett mycket mera kännetecknar andra grupper av människor, däribland judiska grupper, vilka ju är ämnet för denna utredning.

Grundtanken är att europeiska grupper är mycket känsliga för invasion av starkt kollektivistiska, etnocentriska grupper, eftersom individu-

alister har mindre starka försvar mot dylika grupper. De fördelar, som sammanhållna, samarbetande grupper har i konkurrens med andra, är uppenbara och är ett återkommande tema i min trilogi om judendomen. Detta scenario innebär att europeiska folk är mer böjda för individualism. Individualistiska kulturer företer endast en ringa känslomässig bindning till grupper inom sig (ingrupper). Personliga mål sätts främst, och i socialiseringen läggs tonvikten vid självtillit, självständighet, individens ansvar och "självförverkligande" (Triandis 1991, 82). Individualister förhåller sig mer positiva till främlingar och medlemmar av utomstående grupper (utgrupper), och beter sig mer sannolikt prosocialt, altruistiskt mot främlingar. Människor i individualistiska kulturer är mindre medvetna om gränser mellan in- och utgrupper och har följaktligen inte särskilt negativa inställningar till medlemmar av utgrupper. Det händer ofta att de inte samtycker med ingruppåtgärder, visar ringa känslomässig bindning till eller lojalitet med ingrupper och förefaller sakna känsla av ödesgemenskap med andra ingruppmedlemmar. Motsättning till utgrupper förekommer i individualistiska samhällen, men motsättningen är mer "rationell" i den bemärkelsen att det finns mindre av tendens till att utgå från att alla medlemmar i utgruppen är klandervärda. Individualister knyter svaga band till många grupper, medan kollektivisterna har en stark bindning till och identifiering med ett fåtal ingrupper (Triandis 1990, 61). Individualister är därför förhållandevis illa rustade för en sådan tävlan grupper emellan som är så betecknande för judendomens historia.

Historiskt sett har judendomen varit långt mer etnocentrisk och kollektivistisk än typiska västerländska samhällen. Jag framför detta argument i *Separation and Its Discontents* (MacDonald 1998a, kap. 1) och i synnerhet i *A People That Shall Dwell Alone* (MacDonald 1994, kap. 8), där jag framkastar att europeerna under loppet av sin senare evolution varit mindre underkastade naturligt urval i samband med konflikter mellan grupper än judar och andra mellanösternfolk. Detta framlades först av Fritz Lenz (1931, 657), som ansåg att nordiska folk på grund av den svåra miljön under istiden utvecklades i små grupper och har en tendens till social isolering i stället för att bilda sammanhållna grupper. Detta synsätt innebär inte att nordeuropeer skulle sakna kollektivistiska mekanismer för grupptävlan utan endast att dessa mekanismer är förhållandevis mindre utbildade och-eller förutsätter en högre nivå av gruppkonflikt för att komma till uttryck.

Detta synsätt är väl förenligt med den ekologiska teorin. Under ekologiskt ogynnsamma omständigheter inriktas ansträngningar till anpassning mer mot att klara av den vidriga fysiska miljön än mot att tävla med andra grupper (Southwood 1977, 1981), och i en sådan miljö torde urvalstryck,

som främjar uppkomsten av storsläktnätverk och starkt kollektivistiska grupper, vara lägre. Evolutionära föreställningar om etnocentrism framhäver nyttan av etnocentrism i tävlan mellan grupper. Etnocentrism torde således inte ha någon som helst betydelse i kamp mot den fysiska miljön, och en dylik miljö torde inte livnära större grupper.

Europeiska grupper hör hemma i det som Burton med flera (1996) kallar det nordeurasiska och cirkumpolära kulturområdet.<sup>9</sup> Detta kulturområde har uppstått genom att jägare-samlare anpassat sig till kalla, ekologiskt ogynnsamma klimat. I sådana klimat råder ett tryck, som främjar att mannen försörjer familjen, och en tendens till engifte, då ekologin inte gynnar vare sig flerkvinnogifte eller större grupper under någon evolutionsmässigt längre tid. Dessa kulturer kännetecknas av två parterers släktskapsförhållanden, som erkänner både mans- och kvinnolinjerna. Detta anger att de båda könen gör mer jämlika insatser, såsom man också kunde vänta under de förhållanden engifte erbjuder. Storsläktförhållanden framhävs mindre, och giftermål tenderar att vara utgiften (det vill säga giften utom släktgruppen). Såsom dryftas nedan, är alla dessa kännetecken motsatta dem som förekommer hos judar.

Det historiska materialet visar att europeer, och i synnerhet nordvästeuropeer, ganska snart övergav storsläktnätverk och kollektivistiska sociala strukturer, när deras intressen skyddades genom uppkomsten av starka centraliserade stater. Det finns förvisso i hela världen en tendens att storsläktnätverk försvagas, när en centralmakt uppstår (Alexander 1979; Goldschmidt och Kunkel 1971; Stone 1977). Men i Nordvästeuropas fall gav denna tendens upphov till den unika västeuropeiska "kärnfamiljen" långt före den industriella revolutionen. Kärnfamiljen består av ett enda gift par och deras barn. Den bryter av mot den storfamiljstruktur som är typisk för det övriga Eurasien, där hushållet består av två eller flera besläktade par, vanligen bröder och deras hustrur och andra medlemmar av storfamiljen (Hajnal 1983). (Exempel på storfamilj har vi i patriarkerernas familjer som de beskrivs i Gamla Testamentet; se MacDonald 1994, kap 3.)

Giftasåldern för kvinnor var ganska hög, genomsnittligt omkring 25 år, vilket var unikt för Eurasien. Giftasåldern växlade, steg i nödtider och sjönk i tider av överflöd, med följden att kapital ansamlades snarare än att det rådde något befolkningstryck på resurserna. I ekonomiskt svåra tider gifte sig kvinnor sent eller inte alls, medan kvinnorna i det övriga Eurasiens samhällen, där flerkvinnogifte rådde, gifte sig tidigt, ofta blev frillor eller bihustrur till rika män (MacDonald 1995b, c).

Före den industriella revolutionen kännetecknades kärnfamiljen av metoder att hålla ogifta unga människor sysselsatta som tjänstefolk. Det var icke endast de fattigas och jordlösas barn som blev tjänare, utan även

framgångsrika storbönder skickade sina barn att tjäna hos andra. På 1600- och 1700-talen anställde man ofta tjänare tidigt i sitt äktenskap, innan de egna barnen kunde hjälpa till, och skickade barnen till andra senare, när de var äldre och det fanns mer hjälp i hemmet än som behövdes (Stone 1977).

Detta anger att det fanns ett djupt rotat kulturellt bruk, som medförde en hög grad av icke släktbunden ömsesidighet. Bruket röjer också en förhållandevis ringa etnocentrism, däri att man upptog icke-släktingar till medlemmar av hushållet, medan människor i övriga Eurasien tenderade att omge sig med blodsförvanter. Enkelt uttryckt kan man säga att den genetiska släktskapen var mindre viktig i Europa och i synnerhet i de nordiska områdena av Europa. Det egenartade för kärnfamiljen var den stora andelen icke-släktingar. Olikt det övriga Eurasien var nordvästra Europas förindustriella samhällen inte organiserade omkring storfamiljens släktförhållanden, och det är lätt att se att de är i förväg anpassade till den industriella revolutionen och till den moderna världen i allmänhet.<sup>10</sup>

Kärnfamiljen är ett grundläggande inslag i den individualistiska kulturen. Den individualistiska familjen kunde se till sina intressen, befriad som den var från storfamiljförhållandenas plikter och tvång och fri från de sociala strukturernas kvävande kollektivism, som är betecknande för så mycket av den övriga världen. Engiftesäktenskap, som bygger på båda parternas samtycke och inbördes tillgivenhet, ersatte snabbt äktenskap, som byggde på släktskap och släktstrategisk planering. (Se kap. 4 och 8 för en diskussion om västeuropeers större benägenhet till engifte och till giftermål, som bygger på kamratskap och tillgivenhet, än till flerkvinnogifte och kollektivistiska mekanismer för social kontroll och släktstrategiskt tänkande.)

Denna förhållandevis större benägenhet att bilda kärnfamiljer kan mycket väl vara etniskt grundad. Under den förindustriella tiden fanns detta familjesystem endast inom det nordiska Europa. Kärnfamiljen bygger på ett enda gift par och deras barn och kännetecknade Norden (utom Finland), Brittiska öarna, Nederländerna, Belgien och Luxemburg, de tyskspråkiga områdena och norra Frankrike. I Frankrike förekom kärnfamiljen i områden som beboddes av germanfolk, som levde nordost om ”den eviga linjen”, vilken löper från Saint Malo vid Engelska kanalens kust till Genève i det fransktalande Schweiz (Ladurie 1986). I detta område utvecklades ett storskaligt jordbruk, som kunde nära de växande städerna och gjorde detta före jordbruksrevolutionen på 1700-talet. Detta jordbruk bars upp av en stor församling skickliga hantverkare i städerna och en stor klass av mellanbönder, som ”ägde hästar, kopparkittlar, remmare och ofta skor; deras barn hade runda kinder och breda skuldror, och deras spädbarn hade små skor. Inga av dessa barn hade uppsvullna bukar eller

engelska sjukan som undernärda barn i tredje världen” (Ladurie 1986, 340). Nordöstra Frankrike blev centrum för landets industrialisering och handel med övriga världen.

Nordöstra Frankrike skilde sig från landets sydvästra delar också i fråga om läs- och skrivkunnigheten. I början av 1800-talet, när läs- och skrivkunnigheten i Frankrike som helhet låg på omkring 50 procent, var den i nordost närmare 100 procent, och dessa skillnader gick så långt tillbaka som till 1600-talet, om inte längre. Vidare var det en uttalad skillnad i kroppslängd, så att männen i nordöst var nästan 2 cm längre enligt siffror från en mönstring av beväringar på 1700-talet. Ladurie anmärker att skillnaden för hela befolkningen sannolikt var större, eftersom krigsmakten inte torde ha godkänt många av de korta männen från sydväst. Dessutom har Laslett (1983) och andra familjehistoriker noterat att trenden mot den ekonomiskt självständiga kärnfamiljen var mer framträdande i norr, medan tendensen till att bilda storfamiljer ökade söderut och österut.

Dessa rön är väl förenliga med tolkningen att etniska skillnader är en faktor som bidragit till den geografiska variationen i familjeformer inom Europa. Rönen ger vid handen att germanfolk visade en större biologisk tendens till att ha egenskaper som förutbestämde dem för individualism – däribland en större tendens till att bilda kärnfamiljer, eftersom det naturliga urvalet försiggick under en långvarig period av begränsade resurser i deras evolution i Nordeuropa. Liknande tendenser till utgifte, engifte, individualism och storfamiljens förhållandevis ringare betydelse kännetecknade även den romerska civilisationen (MacDonald 1990), vilket återigen antyder en genomgående etnisk tendens hos västerländska kulturer i allmänhet.

Tillgängliga data anger att omkring 80 procent av de europeiska generna härrör från människor, vilka bosatte sig i Europa för 30 000 till 40 000 år sedan och vilkas ättlingar alltså överlevde istiderna (Sykes 2001). Denna tid räckte för att den ogynnsamma ekologin i norr skulle få ett starkt formande inflytande på europeiska psykologiska och kulturella tendenser. Dessa europeiska grupper kände sig mindre dragna till storsläktgrupper, så att, när sammanhanget förändrades vid uppkomsten av starka centralstater, som kunde trygga individuella intressen, kärnfamiljstrukturen snabbt blev förhärskande. Denna kärnfamiljstruktur antogs relativt lätt, därför att europeer redan hade förhållandevis starka psykologiska anlag för kärnfamiljen till följd av sin långa evolutionshistoria i Nordeuropa.

Även om dessa skillnader inom det västeuropeiska systemet är viktiga, motsäger de inte den allmänna skillnaden mellan Västeuropa och övriga Eurasien. Även om trenden mot kärnfamiljer uppträdde först i Nordvästeuropa, spred de sig ganska snabbt i alla de västeuropeiska

länderna.

Efter införandet av kärnfamiljen, som var befriad från invecklingen i den vidare storsläktgemenskapen, följde sedan slag i slag de andra tecknen på den västerländska moderniseringen: begränsad regeringsmakt där individer har rättigheter gentemot staten, kapitalistisk ekonomisk företagsamhet som bygger på individens ekonomiska rättigheter, moralisk universalism och vetenskapen som individuellt sanningssökande. Individualistiska samhällen utvecklar republikanska politiska inrättningar och vetenskapliga forskningsinrättningar, vilka förutsätter att grupper är maximalt genomträngliga och starkt utsatta för avhopp, när individuella behov inte tillgodoses.

Nyligen publicerad forskning som evolutionsekonomer utfört ger en fascinerande insikt om skillnaderna mellan individualistiska och kollektivistiska kulturer. Ett viktigt inslag i denna forskning är att bygga modeller av hur samarbete utvecklas hos individualistiska folk. Fehr och Gächter (2002) har funnit att människor, som deltar i ”enrondspel”, altruistiskt straffar dem som hoppar av. (Termen ”altruistisk bestraffning” skall strax förklaras.) ”Enrondspel” är ett spel, där deltagarna möter varandra endast en gång och därmed inte påverkas av något som de ryktesvägen skulle kunna få höra om motspelarna. Denna situation utgör en modell av en individualistisk kultur, emedan spelarna är främlingar utan släktband med varandra. Det överraskande rön man gjorde var att deltagare, som skänkte stora belopp till allmänna nyttigheter, tenderade att straffa människor som inte gjorde det, även då de inte hade någon egen fördel av att så straffa dem. Vidare ändrade de bestraffade sitt beteende och skänkte mera i senare spel, trots att de visste att de som deltog i dessa senare omgångar inte var desamma som de som deltagit i de tidigare spelen. Fehr och Gächter framkastar att människor från individualistiska kulturer har en utvecklad negativ känsloreaktion mot dem som åker snålskjuts, en reaktion som resulterar i att de straffar sådana människor också då det kostar dem själva något – därav termen ”altruistisk bestraffning”.

Fehr och Gächter tillhandahåller i grund och botten en modell för hur samarbete utvecklas hos individualistiska folk. De resultat de erhållit är synnerligen tillämpliga på individualistiska grupper, eftersom dylika grupper inte bygger på storsläktförhållanden och därför är betydligt mer benägna till avhopp. Allmänt sett är det mer sannolikt att man finner en stor förekomst av altruistisk bestraffning i individualistiska, jägar-samlar-samhällen än i samhällen som bygger på släktskapsförhållanden med storfamiljen som grund. Deras resultat är minst tillämpliga på judiska eller andra sådana starkt kollektivistiska grupper, vilka i traditionella samhällen byggde på storsläktförhållanden, kända släktband och upprepade



växelverkan mellan medlemmar. I dylika situationer känner de handlande de människor de samarbetar med och förutser framtida samarbete, därför att de ingår i storsläktnätverk eller, som i judarnas fall, tillhör samma grupp.

Liknande framkommer i ultimatumspelet. I detta tilldelas en deltagare, som kallas ”den föreslående”, ett penningbelopp motsvarande två dagars lön och tillsägs att göra ett förslag till en annan person, ”den svarande”. Den svarande kan då antaga erbjudandet eller avslå det. Om han avslår det, vinner ingendera spelaren något. Liksom det tidigare beskrivna spelet om allmänna nyttigheter är detta spel tänkt att utgöra en modell för hur främlingar växelverkar ekonomiskt, varför spelarna är anonyma. Henrich m.fl. (2001) fann att två variabler, vinsterna av samarbetet och omfattningen av marknadsutbytet, förutsade erbjudanden och avslag i spelet. Samhällen, som lägger stark vikt vid samarbete och marknadsutbyte, hade de högsta erbjudandena – resultat som tolkades såsom avspeglade faktum att de har en vidsträckt erfarenhet av principen att samarbeta och dela med sig med främlingar. Detta är individualistiska samhällen. Deltagare från samhällen, där all växelverkan mellan individer skedde inom släkten, gjorde däremot små erbjudanden i ultimatumspelet och bidrog med små belopp till allmänna nyttigheter under likaledes anonyma förhållanden.

Europeer är således exakt det slags grupper som Fehr och Gächter och Henrich m.fl. visar med sina modeller: De är grupper med ett stort inslag av samarbete med främlingar i stället för med medlemmar av storfamiljen, och de är benägna till marknadsförhållanden och individualism. Den judiska kulturen däremot stammar från Mellanösterns kulturområde, vilket kännetecknas av storsläktnätverk och storfamiljer. Dylika kulturer är benägna till ingrupp–utgruppförhållanden, vari samarbetet utgörs av upprepad växelverkan med ingruppmedlemmar och ingruppen består av storfamiljmedlemmar.

Detta antyder den fascinerande möjligheten att nyckeln för en grupp, som har för avsikt att vända europeer mot varandra, består i att aktivera deras starka tendens till altruistisk bestraffning genom att övertyga dem om det egna folkets ondska. Eftersom europeer i själ och hjärta är individualister, reser de sig lätt i moralisk vrede mot sina egna, så snart de uppfattar dessa som snålskjutsåkare och alltså moraliskt klandervärda – en yttring av deras mycket starkare tendens till altruistisk bestraffning, en tendens som härrör från deras evolutionära förflutna som jägare och samlare. När man altruistiskt dömer till bestraffning, är relativa genetiska avstånd ovidkommande. De som åker snålskjuts ses som främlingar i en marknadssituation, det vill säga har ingen släkt- eller stamtillhörighet med den altruistiske bestraffaren.

Detta är således den gällande altruistiska bestraffningen, som är så

betecknande för den nutida västerländska civilisationen: Sedan europeerna väl övertygats om att deras eget folk vore moraliskt bankrutt, borde man låta det drabbas av vilket slags bestraffning som helst. I stället för att se andra europeer som medlemmar av en omfattande folk- och stamgemenskap såg man dem som moraliskt klandervärda och lämpliga måltavlor för altruistisk bestraffning. För västerlänningar är moralen individualistisk – när snålskjutsåkare kränker gemensamma normer, straffas de genom att utsättas för altruistisk aggression.

Däremot är gruppstrategier, som härrör från kollektivistiska kulturer såsom judarnas, oemottagliga för en sådan manipulation, eftersom släktskap och gruppband kommer först. Moralerna är partikularistiska – handlar om det som är bra för gruppen. Det finns ingen tradition av altruistisk bestraffning, emedan dessa gruppers utvecklingshistoria har koncentrerats på samarbete med nära släktingar, inte med främlingar (se nedan).

Den bästa strategin för en kollektivistisk grupp som judarna att förstöra europeerna är därför att övertyga europeerna om deras egen moraliska bankrutt. Ett viktigt tema i *Kritikkulturen* är att detta är just vad judiska intellektuella rörelser har gjort. De har framställt judendomen som moraliskt överlägsen den europeiska civilisationen och den europeiska civilisationen som moraliskt bankrutt och den lämpliga måltavlan för altruistisk bestraffning. Följden blir att europeerna, sedan de väl övertygats om sin egen moraliska uselhet, kommer att förstöra sitt eget folk i ett anfall av altruistisk bestraffning. Den allmänna avvecklingen av Västerlandets kultur och därefter dess upphörande såsom något som alls liknar en etnisk enhet kommer att ske som resultat av ett moraliskt stormanlopp, som framkallar ett utbrott av altruistisk bestraffning. Därav den intensiva ansträngningen hos judiska intellektuella att fortsätta driva ideologin om judendomens moraliska överlägsenhet och dess roll av oförtjänt historiskt offer, samtidigt som de fortsätter sitt angrepp på Västerlandets moraliska berättigande.

Individualistiska samhällen är således en idealisk miljö för judendomen såsom en starkt kollektivistisk, gruppriktad strategi. Faktiskt är det ett viktigt tema för kapitel 5 att Frankfurtskolan för social forskning förespråkade en radikal individualism för icke-judar, medan skolans ledare samtidigt behöll sin starka grupployalitet mot judendomen. Judar drar nytta av öppna, individualistiska samhällen, där hinder för social rörlighet uppåt avlägsnats, där människor ses som individer i stället för som medlemmar av grupper, där det intellektuella samtalet inte föreskrivs av inrättningar som inte behärskas av judar, såsom katolska kyrkan, och där mekanismer för altruistisk bestraffning kan utnyttjas för splittring av den europeiska majoriteten. Det är också därför som samhällen i Mellanöstern – utom i skeden där judar tjänstgjort som mellanhänder mellan främ-

mande eliter och inhemska befolkningar – varit mycket effektivare än västerländska samhällen i att hålla judarna i maktlösa ställningar, där de inte utgjort något hot genom sin konkurrens (se MacDonald 1998a, kap. 2).

## DEN JUDISKA KOLLEKTIVISMENS OCH ETNOCENTRISMENS EVOLUTIONÄRA URSPRUNG

Judarna har sitt ursprung i Mellanösterns kulturområde<sup>11</sup> och bibehåller flera av de viktiga kulturella särdrag som deras forntida förfäder ägde. Mellanösterns kulturgrupp kännetecknas av storsläktgrupper, som bygger på släktskap genom manslinjen (faderslinjen) i stället för de tvåpartsförhållanden som kännetecknar europeerna. Dessa mansdominerade grupper fungerade som militära förband till skydd för boskapshjordarna, och konflikter mellan grupper är betydligt viktigare inslag i deras evolutionshistoria. Det råder ett avsevärt tryck till förmån för bildandet av större grupper för större militär styrka, och detta uppnår man delvis genom att skaffa extra kvinnor genom brudköp.<sup>12</sup> (Brudköp innebär att egendom överföres som ersättning för rätten över en kvinna, såsom skedde vid Abrahams och Isaks giftermål enligt Gamla Testamentets berättelser.) Till följd härav blev flerkvinnogifte normen, inte engifte som i den europeiska kulturen. En annan skillnad är att de traditionella judiska grupperna i grunden var storfamiljer med en stor förekomst av ingifte (det vill säga giftermål inom släktgruppen) och giftermål med blodsförvanter, däribland sådana giftermål mellan farbror och brorsdotter eller morbror och systerdotter som Gamla Testamentet tillåter. Dyligt är raka motsatsen till de västeuropeiska tendenserna till utgifte (utbölingsgifte). (Se MacDonald 1994, kapitel 3 och 8 för ett dryftande av judiska tendenser till flerkvinnogifte, ingifte och giftermål med blodsförvanter.) Tabell 1 visar skillnader mellan europeiska och judiska kulturella kännemärken.<sup>13</sup>

TABELL 1: SKILLNADER MELLAN  
EUROPEISKA OCH JUDISKA KULTURFORMER

	<i>Europeiskt kulturursprung</i>	<i>Judiskt kulturursprung</i>
Evolutionshistoria	Jägare och samlare i norr	Herdar i Mellanöstern
Släktskapssystem	Tvåpartsförhållande; svagt fadercentrerat	Enlinjeförhållande; starkt fadercentrerat
Familjesystem	Kärnfamilj	Storfamilj; gemensamt hushåll
Giftermålsbruk	Exogami (utgifte) monogami (engifte)	Endogami (ingifte); gifte med blodsförvanter; polygyni (flerkvinnogifte)
Äktenskapspsykologi	Kamratskap; bygger på samtycke och ömsesidig tillgivenhet	Nyttoinriktad; bygger på släktstrategiskt tänkande och kontroll av släktgruppen
Kvinnans ställning	Förhållandevis stark	Förhållandevis svag
Samhällsstruktur	Individualistisk; republikansk; demokratisk	Kollektivistisk; auktoritär; karismatiska ledare
Etnocentrism	Förhållandevis svag	Förhållandevis stark; ”hyperetnocentrism”
Främlingsfientlighet	Förhållandevis svag	Förhållandevis stark; ”hyperxenofobi”
Socialisering	Betonar självständighet, självttillit	Betonar identifiering med ingruppen, plikter mot släktgruppen
Intellektuell hållning	Förnuft; vetenskap	Dogmatism; underkastelse under ingruppens auktoritet och karismatiska ledare
Moralisk hållning	Moralisk universalism: moralen är oberoende av grupptillhörigheten	Moralisk partikularism: ingrupp- och utgruppmoral; ”Bra är det som är bra för judarna”

Medan det i individualistiska kulturer finns en dragning åt avskiljande från den större gruppen, har individer i kollektivistiska samhällen en stark känsla av gruppidentitet, och gränser mellan grupper bygger på genetisk samhörighet såsom resultat av den större betydelse konflikter mellan grupper haft under dessas evolutionshistoria. Antropologer betecknar samhällen i Mellanöstern som ”segmentsamhällen”, organiserade i mer eller mindre ogenomträngliga grupper byggda på släktskap (exempel i Coon 1958, 153; Eickelman 1981, 157–174). Gränser grupper emellan förstärks ofta genom yttre särmärken såsom frisyr eller klädedräkt, såsom judar ofta har gjort sin historia igenom. Olika grupper är bosatta i olika områden,

där de bibehåller sin enhetlighet liksom andra enhetliga grupper. Betrakta Carleton Coons (1958) beskrivning av mellanösterns samhället:

Där bestod idealet i att framhäva icke enhetligheten hos medborgarna i landet som helhet utan enhetligheten inom varje särskilt segment och största möjliga skillnad segmenten emellan. Medlemmarna av varje etnisk enhet känner behov av att identifiera sig genom någon uppsättning av symboler. Om de i kraft av sin historia äger någon raslig egendomlighet, framhäver de denna med särskilda frisyrier och dylikt, och i alla händelser bär de någon utmärkande klädedräkt och uppför sig på ett utmärkande sätt. (Coon 1958, 153)

Gruppkonflikter lurade ofta alldeles under ytan i dessa samhällen. Till exempel beskriver Dumont (1982, 223) ökningen av antisemitismen i Turkiet i slutet av 1800-talet som en följd av ökad konkurrens om resurserna. I många städer levde judar, kristna och muslimer i ett slags ytlig harmoni och levde rent av i samma områden, ”men den minsta gnista räckte för att antända luntan”. (s. 222)

Judar befinner sig i den yttersta änden av denna mellanösterntendens till hyperkollektivism och hyperetnocentrism – ett fenomen som räcker långt till förklaring av de kroniska fiendskaperna i området. Jag ger många exempel på judisk hyperetnocentrism i min trilogi och har på flera ställen framkastat att den judiska hyperetnocentrismen har en biologisk grund (MacDonald 1994, kap. 8; 1998a, kap. 1). Det noterades ovan att individualistiska europeiska kulturer tenderar att vara mer öppna för främlingar än kollektivistiska kulturer som judendomen. I detta avseende är det intressant att utvecklingspsykologer funnit ovanligt intensiva rädsloreaktioner hos israeliska spädbarn i dessas respons på främlingar, medan det motsatta mönstret påvisades hos barn från Nordtyskland.<sup>14</sup> De israeliska spädbarnen var mycket mer benägna att bli ”otröstligt uppskakade” i sin reaktion på främlingar, medan de nordtyska barnen visade förhållandevis ringa reaktioner på främlingar. De israeliska barnen tenderade således att ha en ovanligt hög grad av främlingsångest, medan de nordtyska barnen var motsatsen – rön som stämmer med hypotesen att europeer och judar befinner sig i motsatta ytterändar av skalor avseende främlingsfientlighet och etnocentrism.

Jag ger många exempel på judisk hyperetnocentrism i min trilogi om judendomen. Nyligen har jag tagit starka intryck i ämnet den judiska hyperetnocentrismen från Israel Shahaks skrifter, framför allt den bok han skrev tillsammans med Norton Mezvinsky, *Jewish Fundamentalism in Israel* (Shahak och Mezvinsky 1999). I sin undersökning av nutida

judiska fundamentalister och deras inflytande i Israel hävdar Shahak och Mezvinsky att nutida fundamentalister försöker återskapa de judiska samhällenas liv sådant det var före upplysningen (det vill säga före omkring år 1750). Under denna tid trodde den stora majoriteten judar på kabbalan – den judiska mystiken. Inflytelserika lärde som Gershom Scholem har förbigått det uppenbart rasliga, exklusivistiska materialet i kabbalan genom att använda sådana ord som ”människor” och ”kosmisk” för att låta påskina att kabbalan har ett universalistiskt budskap. Den verkliga texten säger att frälsningen endast är för judar, medan icke-judar har ”sataniska själar” (s. 58).

Den etnocentrism, som framträder i dylika yttranden, var icke endast normen i det traditionella judiska samhället. Den har förblivit en stark strömning i den nutida judiska fundamentalismen med viktiga följder för den israeliska politiken. Till exempel förklarar lubavitcher-rebben, rabbi Menachem Mendel Schneerson, skillnaden mellan judar och icke-judar sålunda:

Vi har inte något fall av en djupgående förändring, vari en människa endast står på en högre nivå. I stället har vi ett fall av ... en fullständigt annorlunda art.... En judisk människas kropp är av en helt annan kvalitet än kroppen av [medlemmar av] alla folk i världen, ... Skillnaden på [kroppens] inre kvalitet,... är så stor att kropparna skulle anses vara av en fullständigt annan art. Det är därför som Talmud uppger att det finns en halakhisk<sup>15</sup> skillnad i inställningen till icke-judars kroppar [i motsats till judars kroppar] ”deras kroppar är förgäves”... En ännu större skillnad föreligger med avseende på själen. Två motsatta slag av själar finns, en icke-judisk själ kommer från tre sataniska sfärer, medan den judiska själen stammar från heligheten. (Shahak och Mezvinsky 1999, 59–60)

Påståendet att judarna skulle vara enastående liknar förintelseaktivisten Elie Wiesels (1985, 153) påstående ”allt hos oss är annorlunda”. Judarna är ”ontologiskt” undantagsmässiga.

Gush Emunim och andra judiska fundamentalistiska sekter, som Shahak och Mezvinsky beskriver, ingår således i en lång, konventionell judisk tradition, som anser judar och icke-judar vara fullständigt olika arter, varvid judarna är absolut överlägsna icke-judarna och lyder en i grunden annan moralisk kod. Moralisk universalism är således raka motsatsen till den judiska traditionen.

Inom Israel är de judiska fundamentalistiska grupperna inga små ytterkantgrupper, inga blotta kvarlevor av den traditionella judiska kulturen.

De åtnjuter en stor respekt hos den israeliska allmänheten och hos många judar i förskingringen. De övar ett stort inflytande på regeringen, i synnerhet likudregeringar och den regering för nationell enhet som Ariel Sharon bildade år 2001 och ledde till i januari 2006. Medlemmar av Gush Emunim utgör ett betydande inslag i israeliska arméns elitförband och är mycket villigare än övriga israeliska soldater att behandla palestinierna omänskligt och brutalt, vilket man ju kan befara enligt hypotesen att de är ytterligt etnocentriska. De religiösa partierna utgör sammanlagt omkring 25 procent av den israeliska valmanskåren (Shahak och Mezvinsky 1999, 8) – ett procenttal som säkerligen kommer att stiga på grund av dessa gruppers höga fruktsamhet och därför att ökande svårigheter med palestinierna tenderar att göra övriga israeler mer sympatiskt inställda till de religiösa partiernas sak. Med tanke på hur splittrad den israeliska politiken är och hur de religiösa grupperna ökar i antal, är det osannolikt att det i framtiden kan bildas regeringar utan deras medverkan. Fred i Mellanöstern förefaller därför osannolik med mindre än att palestinierna fullständigt kapitulerar eller fördrivs.

Huvudsaken här är inte fundamentalisterna i det nutida Israel utan att de traditionella judiska samhällena var intensivt etnocentriska och kollektivistiska – ett viktigt tema i alla mina tre böcker om judendomen. En röd tråd, som löper rakt igenom *Kritikkulturen*, är att judiska intellektuella och politiska aktivister identifierade sig starkt som judar och såg sitt arbete såsom främjande bestämda judiska syften. Sin kamp för intellektuella och politiska syften uttryckte de visserligen i den moraliska universalismens ordalag, men den var i själva verket en moralisk partikularism i förklädnad.

Med tanke på att etnocentrismen fortsätter att genomsyra alla delar av det judiska samhället skall kravet på att europeerna lösgör sig från sitt etniska ursprung – en åsikt som hyllas av alla de rörelser jag dryftar i *Kritikkulturen* – bäst ses som ett strategiskt drag riktat mot folk, vilka betraktas såsom historiska fiender. I kapitel 8 i *Kritikkulturen* riktade jag uppmärksamheten på en lång rad exempel på liknande dubbelmoral, i synnerhet med avseende på den politik Israel för i motsats till de politiska frågor de judiska organisationerna driver och har drivit i Förenta staterna. Såsom jag påpekat flerstädes i *Kritikkulturen*, har judiska förkämpar inför västerländska åhörare främjat politiska strävanden, som tillgodoser judiska (partikularistiska) intressen, med ord och fraser hämtade från den universalistiska moral som är ett väsentligt inslag i det västerländska moraliska och intellektuella samtalet. De nämnda politiska strävandena avser bland annat åtskillnaden mellan kyrka och stat, inställningen till mångkulturalism och en invandringspolitik som gynnar de härskande etniska grupperna. Denna dubbelmoral är ganska utbredd.<sup>16</sup>

Ett huvudtema i *Kritikkulturen* är att judiska organisationer spelade en avgörande roll i motståndet mot tanken att Förenta staterna borde vara en europeisk nation. Likväl har dessa organisationer utgjort ett starkt stöd för Israel såsom en nation för det judiska folket. Begrunda till exempel ett pressmeddelande från ADL av den 28 maj 1999:

Anti-Defamation League (ADL) berömde i dag antagandet av genomgripande förändringar i Tysklands invandringslag. ADLs nationelle direktör Abraham H. Foxman sade att mildrandet av nationens en gång stränga krav för erhållande av medborgarskap ”kommer att skapa ett klimat för mångfald och acceptans. Det är uppmuntrande att se hur pluralismen rotar sig i ett samhälle, som trots sin starka demokrati i årtionden bibehållit en orubblig politik om att medborgarskapet skall grundas enbart på blodet och härstamningen. Mildrandet av kraven för invandring är särskilt betydelsefullt i ljuset av Tysklands historia med Förintelsen och förföljelse av judar och andra minoritetsgrupper. Den nya lagen kommer att skapa ett klimat för mångfald och acceptans i en nation med ett tungt arv av främlingsfientlighet, där begreppet ’vi och de’ kommer att ersättas med principen om medborgarskap för alla.”<sup>17</sup>

Inget nämns här om att motsvarande lagar om att medborgarskapet skall grundas enbart på blodet och härstamningen är i kraft i Israel och inskränker invandringen till judar, och inget nämns heller om Israels sedan länge rådande politik att avvisa möjligheten av repatriering för palestinska flyktingar, som önskar återvända till det som numera är Israel eller till de ockuperade territorierna. Den emotsedda förändringen av den ”vi och de”-inställning som påstås känneteckna Tyskland applåderas, medan den ”vi och de”-inställning som utmärker Israel och utmärkt den judiska kulturen historien igenom icke omnämnes. Nyligen har Israels inrikesministerium beslutat att nya invandrare som övergått till judendomen inte längre skall kunna hämta sina icke-judiska familjemedlemmar till landet. Beslutet förväntas medföra att antalet möjliga invandrare till Israel minskas till hälften.<sup>18</sup> Likväl fortsätter de judiska organisationerna att vara starka förkämpar för en månggetnisk invandring till Förenta staterna.<sup>19</sup> Författaren Vincent Sheehan noterade denna utbredda dubbelmoral, när han iakttog sionister i Palestina år 1930: ”hur idealismen går hand i hand med den mest skrämmande cynism;... hur de är fascister i sådant som rör dem själva, i sådant som avser Palestina, och internationalister i allt annat.”<sup>20</sup>

Min syn på saken är att judendomen måste uppfattas som en etnisk snarare än en religiös grupp. Uttalanden, som framträdande judiska



gestalter nyligen gjort, visar att uppfattningen av judendomen som ett etniskt begrepp överensstämmer med många judars självbild. Inför en till största delen judisk åhörarskara sade Benjamin Netanyahu, som är en framstående medlem av Likud och åren 1996–1999 var Israels premiärminister: ”Om Israel inte hade uppstått efter andra världskriget, så är jag säker på att den judiska rasen inte hade överlevat... jag står inför er och säger att ni måste stärka ert engagemang för Israel. Ni måste bli ledare och stå upp som judar. Vi måste vara stolta över vårt förflutna för att hysa tillförsikt om vår framtid.”<sup>21</sup> Charles Bronfman, huvudsponsor av projektet ”Birthright Israel”, som kostat 210 miljoner dollar och som syftar till att fördjupa amerikanska judars engagemang, uttrycker en liknande känsla: ”Man kan leva ett fullkomligt anständigt liv och inte vara jude, men jag tror att man går miste om mycket – går miste om det slags känsla man har, när man vet att det överallt i världen finns människor som på ett eller annat sätt har samma slags DNA som man själv har.”<sup>22</sup> (Bronfman är styrelseordförande för bolaget Seagram och bror till Edgar Bronfman, Sr., ordförande för Judiska världskongressen.) Dylika åsikter vore otänkbara såsom uttalade av europeisk-amerikanska ledare. Europeisk-amerikaner, som på detta sätt uttryckte rasstolthet, skulle snabbt stämplas som hatiska och extremister.

Ett avslöjande uttalande av funktionären vid Amerikanska judiska kommittén Stephen Steinlight (år 2001) belyser den djupa etniska nationalism som genomsyrat de amerikanska judarnas socialisering och gör det alltjämt:

Jag erkänner det åtminstone: liksom tusentals andra typiska judiska barn i min generation uppfostrades jag till judisk nationalist, rentav kvasiseparatist. Två månader varje sommar i tio formbara år av min barndom och ungdom vistades jag på ett judiskt sommarläger. Där fick jag varje morgon hälsa på en främmande flagga klädd i en uniform med liknande färger, sjunga en främmande nationalsång, lära mig ett främmande språk, lära mig främmande folksånger och -danser och att Israel var det verkliga fosterlandet. Att flytta till Israel betraktades som den högsta dygden, och liksom många andra judiska tonåringar i min generation tillbringade jag två somrar med att arbeta på ett kollektivjordbruk i Israel, medan jag funderade på den möjligheten. Outsagt och undermedvetet undervisades jag om att mitt folk var överlägset icke-judarna, som hade förtryckt oss. Vi fick lära oss att betrakta icke-judarna som opålitliga främlingar, människor från vilka man kunde befara plötsliga hatutbrott, människor som var mindre känsliga, intelligenta och moraliska än vi själva. Vi

fick också lära oss att vår mörka historia bibringat oss läxan att vi inte kunde lita på någon... Det måste medges att kärnan i processen att utbilda mig till nationalist bestod i att inskräpa tron att den avgörande skiljelinjen i världen gick mellan ”oss” och ”dem”. Naturligtvis hälsade vi även på de amerikanska och kanadensiska flaggorna, men det var tydligt var vår främsta lojalitet skulle ligga.<sup>23</sup>

Man kan på goda grunder hävda att det finns en judisk etnicitet. Att judiska grupper har en genetisk sammanhållning visas fortlöpande i vetenskapliga studier, i synnerhet Hammer m.fl. (2000). På grundval av data rörande y-kromosomer sluter Hammer m.fl. att inom judiska samhällen under en period av 2000 år skedde 1 gifte av 200 med icke-judar.

Allmänt sett kännetecknas nutidens organiserade judiska samfund av en höggradig judisk identifikation och etnocentrism. Judiska aktivistorganisationer såsom ADL och Amerikanska judiska kommittén är inte skapelser av fundamentalister och ortodoxa utan företräder det breda judiska samfundet, icke-religiösa judar och reformjudar inräknade. Allmänt gäller att ju mer aktivt människor deltar i det judiska samfundet, desto ivrigare söker de hindra blandäktenskap och bevara den judiska etniska sammanhållningen. Och trots att de mindre engagerade judarna i en avsevärd omfattning gifter sig med icke-judar, är inte särskilt många av ledarna för det judiska samfundet i Förenta staterna födda i blandäktenskap.

Den judiska etnocentrismen är ytterst en enkel, traditionell mänsklig etnocentrism, även om den förvisso är av de mer extrema slagen. Men det som är så fascinerande är den täckmantel av intellektuellt stöd den judiska etnocentrismen åtnjuter, det komplexa och intellektuellt välslipade i sätten att rationalisera den – varav några granskas i boken *Separation and Its Discontents* (kapitel 6–8) – och det hyckleri som beledsagar den och är nog så anmärkningsvärt med tanke på det judiska motståndet mot etnocentrism hos europeer.

## JUDISK INBLANDNING I KOMMUNISMEN OCH VÄNSTERRADIKALISMEN

Slå dem, ni röda kämpar, klubba ihjäl dem, om det så är det sista ni gör! Genast! På stunden! Nu!... Slakta dem, ni röda arméns kämpar, stampa hårdare på de murkna likkistlocken, när de höjer sig! (Isaac Babel, av Cynthia Ozick (2001,3) betecknad såsom ”en starkt medveten jude”, propagerar med dessa ord för bolsjevikrevolutionen; i Ozick 2001,4)

En annan händelse, som sammanhänger med de frågor som dryftas i *Kritikkulturen*, är utgivandet av *Kommunismens svarta bok: Brott, terror, förtryck* (Courtois m.fl. 1999). Läsningen av denna bok har föranlett mig att utveckla några av ideerna i kapitel 3 av *Kritikkulturen*. Jag framhöll inte tillräckligt sovjetregimens verkligen fasaväckande karaktär, ej heller lade jag tillräcklig vikt vid följderna av den judiska inblandningen i kommunismens uppkomst och bestånd.

Sovjetmakten dödade fler än 20 miljoner av sina egna medborgare, varav det stora flertalet under de första 25 åren av sin tillvaro, under den tid då den judiska makten i Sovjetunionen stod på sin höjdpunkt. Det var en ”stat mot sitt folk” (Werth 1999), en stat som igångsatte mordiska kampanjer av kollektiv bestraffning (vanligen innefattande deportation eller framkallad svält) mot många etniska grupper, däribland storryska bönder, ukrainare, kosacker, tjetjener, krimtatarer, volgatyskar, moldaver, kalmucker, karatjajer, balkarer, ingusjer, greker, bulgarer, krimarmenier, mesketiska turkar, kurder och kemsjiner såsom grupper (Courtois 1999, 10; Werth 1999, 219ff). Ehuru bolsjevikernas våld drabbade enskilda judar, riktade det sig inte mot judarna som grupp.<sup>24</sup>

I *Kritikkulturen* (kap. 3) påpekade jag att judar var på ett framträdande sätt inblandade i bolsjevikrevolutionen och utgjorde en elitgrupp i Sovjetunionen alltså långt efter andra världskriget. Det är intressant att många av de icke-judiska bolsjevikerna tillhörde icke-ryska etniska grupper eller, som påpekas i *Kritikkulturen*, var gifta med judinnor. Det var en vanlig uppfattning i Sovjetunionens tidiga skeden att regeringen dominerades av ”en liten klick utlänningar” (Szajkowski 1977, 55): Stalin, Berija och Ordzjonikidze var georgier; Dzerzjinskij, den hänsynslöse ledaren för tjekan (hemliga polisen) på 1920-talet, var en polack som hyste en stark projudisk inställning. Den ursprungliga tjekan bestod till stor del av icke-ryssar, och ryssarna i tjekan tenderade att vara sadistiska psykopater och kriminella (Werth 1999, 62; Wolin och Slusser 1957, 6) – människor som sannolikt knappast har någon lojalitet eller identifiering med det egna folket.

Bolsjevikrevolutionen hade således en påtaglig etnisk sida: i en mycket stor utsträckning styrde judar och andra icke-ryssar det ryska folket med katastrofala följder för ryssarna och andra etniska grupper, som inte kunde bli delaktiga av maktstrukturen. När till exempel Stalin beslöt att deportera tjetjenerna, utnämnde han en osset – en medlem av ett folk, som han själv delvis härstammade ifrån och som var historiska fiender till tjetjenerna – till chef för deportationerna. Osseter och georgier, Stalins egna stamförvanter, fick göra sig breda på andra etniska gruppers bekostnad.

Medan Stalin gynnade georgierna, hade judar sina egna etniska mellanhavanden att göra upp. Det förefaller troligt att bolsjevikernas mass-

mord och terror åtminstone delvis motiverades av hämndgirighet mot folk som historiskt varit judefientliga. Flera historiker har framkastat att judar ingick i säkerhetsstyrkorna i ett sådant stort antal för att kunna taga hämnd för den behandling de fick utstå under tsarerna (Rapoport 1990, 31; Baron 1975, 170). Till exempel tjänade kosackerna tsaren i egenskap av en militärpolisstyrka och satte in sin kraft mot judiska samhällen under konflikterna mellan regeringen och judarna. Efter revolutionen deporterades kosackerna till Sibirien för sin vägran att ansluta sig till kollektivjordbruken. På 1930-talet var chefen för deportationerna en etnisk jude, Lazar Kaganovitj, som på grund av sin böjelse för våld fick öknamnet ”vargen i Kreml”. I sin kampanj mot bönderna fann Kaganovitj ”ett närmast perverst nöje i att kunna diktera för kosackerna. Han mindes blott alltför väl vad han och hans släkt fått utstå av dessa människor. ... Nu skulle de alla få betala – män, kvinnor, barn. Det spelade ingen roll vilka. De blev en och samma. Detta var nyckeln till [Kaganovitjs] väsen. Han skulle aldrig förlåta och han skulle aldrig glömma.” (Kahan 1987, 164) Likaså sattes judar att leda säkerhetstjänsten i Ukraina, som hade en lång historia av antisemitism (Lindemann 1997, 443) och blev en skådeplats för massmord på 1930-talet.

I *Kritikkulturen* (kap. 3) anmärkte jag att judar spelade mycket framträdande roller i den sovjetiska hemliga polisen och att de spelade liknande roller i det kommunistiska Polen och Ungern. Vid sidan om otaliga säkerhetspoliser i lägre befattningar kan man nämna de framträdande judarna Matvej Berman och Naftalij Frenkel, som utarbetade slavarbetssystemet, vilket medförde hundratusentals människors död. (Byggandet av en kanal mellan Östersjön och Vita havet krävde många tusen människoliv. De sex cheferna för projektet var alla judar: Firin, Berman, Frenkel, Kogan, Rappoport, Zjuk.) Andra judar, som var framträdande i den röda terrorns genomförande, var Genrich Jagoda (chef för hemliga polisen), Aron Solts, Lev Inzjir (chefrevisor för arbetslägersystemet), M. I. Gaj (chef för en specialavdelning inom hemliga polisen), A. A. Slutskij och hans ställföreträdare Boris Berman (chef för terrorn utomlands), K. V. Pauker (hemliga polisens operative chef) och Lazar Kaganovitj (den mäktigaste regeringsmedlemmen bakom Stalin på 1930-talet och djupt inblandad i de massmord som förövades under denna tid) (Rapoport 1990, 44–50). Allmänt gällde att judar var framträdande inte bara i bolsjevikpartiets ledning utan också ”myllrade på partimaskineriets lägre nivåer – i synnerhet i tjeikan och dess efterföljare GPU, OGPU och NKVD” (Schapiro 1961, 165). Judarnas särskilda roll i bolsjevikregeringen gick inte ryssarna förbi: ”Ty den mest framstående och färgstarka gestalten efter Lenin var Trotskij, i Petrograd var den dominerande och hatade gestalten Zinovjev, medan den som hade oturen att råka i tjeikans klor löpte en mycket stor

risk att hamna inför, och möjligen skjutas av, en judisk förhållare” (Schapiro 1961, 165). Alltifrån 1917 var det vanligt att ryssar förknipade revolutionen med judarna (Werth 1999, 86). Också efter den tyska invasionen 1941 var det många ryssar som hoppades på en tysk seger, som skulle rensa landet på ”judar och bolsjeviker” – tills invadörernas brutalitet blev uppenbar (Werth 1999, 215).

I *Kritikkulturens* diskussion om den judiska makten i Sovjetunionen påpekas att i stark kontrast mot massmordskampanjerna mot andra folk var Stalins åtgärder mot ett fåtal högt uppsatta judiska kommunister under utrensningarna på 1930-talet mycket försiktiga och omgärdade av åtskilligt bedrägeri avsett att dölja offrens judiska identitet. Den judiska makten under denna tid framgår också av att sovjetregimen år 1934 inrättade ett judiskt autonomt område (Birobidzjan) åtminstone delvis för att finna nåd inför utländska judiska organisationer (Gitelman 1988). På 1920-talet och under hela 1930-talet tog Sovjetunionen emot hjälpsändningar till sovjetiska judar från judiska organisationer i utlandet, särskilt Amerikanska judiska gemensamma distributionskommittén, som grundats av rika amerikanska judar (Warburg, Schiff, Kuhn, Loeb, Lehman, Marshall).

En annan avslöjande händelse ser vi i Stalins order att mörda två polsk-judiska ledare för den internationella socialistiska rörelsen, Henryk Ehrlich och Victor Alter. Dessa mord väckte en internationell uppmärksamhet, och vänsterfolk över hela världen protesterade (Rapoport 1990, 68). Upprördheten lade sig inte, förrän sovjetmakten inrättade en judisk organisation, Judiska antifascistiska kommittén (Jak), som var ägnad att vinna de amerikanska judarnas gunst. Amerikanska judiska ledare, såsom Judiska världskongressens ledare Nahum Goldmann och Amerikanska judiska kongressens ledare rabbi Stephen S. Wise, hjälpte till med att stilla tumultet över händelsen och frammana positiva uppfattningar om Sovjetunionen hos amerikanska judar. Tillsammans med ett brett sortiment av amerikanska radikala judar hälsade dessa båda män representanter för Jak varmt välkomna till New York under andra världskriget.

Återigen är kontrasten slående. Sovjetmakten dödade miljontals ukrainska och ryska bönder på 1920- och 1930-talen, avrättade hundratusentals människor, som dessförinnan rensats ut ur partiet och näringslivet, satte hundratusentals människor i fängelse under de mest fruktansvärda villkor, som vållade en oerhört hög dödlighet och utan någon meningsfull laga process, inkallade hundratusentals till tvångsarbete med enorma förluster i människoliv som följd och beordrade den kollektiva bestraffningen och deportationen av kosackerna och andra folkgrupper med massmord på dessa grupper som resultat. Samtidigt vidtog man åtgärder mot en handfull judiska kommunister försiktigt och med försäkringar om att regeringen alltjämt hade mycket positiva åsikter om judarna och judendomen.

Ett viktigt tema i kapitel 3 av *Kritikkulturen* är att judiska vänstermän- niskor, anhängare av bolsjevismen inräknade, allmänt fortfor att identi- fiera sig som judar och att det judiska stödet till dessa rörelser växte eller avtog, allteftersom de sammanföll eller inte sammanföll med särskilda judiska syften. Jag borde dock ha starkare betonat hur betydelsefulla de särskilda judiska syftena var, att den judiska inblandningen i bolsjevismen kanske är det mest uppenbara exemplet på judisk moralisk partikularism i hela historien. De fruktansvärda konsekvenser bolsjevismen medförde för miljontals icke-judiska sovjetmedborgare tycks inte ha betytt något för judiska vänstermänniskor – ett mönster som fortsätter in i nutiden. I *Kritikkulturen* noterade jag att Ilja Ehrenburgs tystnad om sovjetvåldet, däribland morderna på miljontals medborgare under 1930-talet, kan ha till stor del motiverats av hans åsikt att Sovjetunionen var ett bålverk mot fascismen (Rubenstein 1996, 143–143). En dylik blind fläck i moralen var mycket vanlig. Under 1930-talet, medan miljontals sovjetmedborgare mördades av sin regering, gjorde sig det amerikanska kommunistpartiet mycket besvär med att vädja till särskilda judiska intressen, däribland att bekämpa antisemitismen, stödja sionismen och förfäktat vikten av att behålla den judiska kulturens traditioner. Under denna period ”förhär- ligade den amerikanska radikala rörelsen det judiska livets utveckling i Sovjetunionen. ... Sovjetunionen var ett levande bevis för att det var under socialismen, som judefrågan kunde lösas.” (Kann 1981, 152–153). Kommunismen uppfattades som ”bra för judarna”. Radikala judar – en betydande andel av hela det judiska samfundet vid denna tid – såg på världen genom judiska glasögon.

Ett fascinerande exempel på en amerikansk radikal jude, som höjde Sovjetunionen till skyarna, är Joe Rapoport (Kann 1981, 20–42, 109–125). Han omnämndes kort i *Kritikkulturen*, men han är ett exempel som förtjänar en närmare granskning. Rapoport anslöt sig till ett detachment av Röda armén, vilket stred mot de ukrainska nationalisterna i det inbör- deskrig som följde bolsjevikrevolutionen 1917. Liksom många andra judar valde han Röda armén, därför att den bekämpade de ukrainska nationa- listernas judefientliga aktioner. Liksom den stora majoriteten av de ryska judarna välkomnade han revolutionen, eftersom den förbättrade judarnas liv.

Efter att ha utvandrat till Förenta staterna besökte Rapoport Ukraina i november 1934, mindre än ett år efter den svältkatastrof som sovjet- regeringen framkallade och som dödade fyra miljoner ukrainska bönder (Werth 1999, 159ff). Bönderna hade motsatt sig tvångskollektiviseringen och fick hjälp i sitt motstånd av de ukrainska lokala myndigheterna. Centralregeringen svarade med att gripa bönder och beslagtagna all spannmål, också den som lagts undan för att användas till nästa års utsäde.

När bönderna sålunda berövats alla sina livsmedel, försökte de ta sig in i städerna men hindrades därifrån av regeringen. Bönderna svält ihjäl i miljoner. Föräldrar övergav sina svältande barn, innan de själva svält ihjäl; kannibalismen var utbredd; arbetare, som alltjämt var vid liv, torterades för att lämna ifrån sig livsmedel de hade kvar. I tortyren ingick den ”kalla” metoden, vari offret tvangs klä av sig naken och bli kvar i vinterkölden. Ibland torterades hela brigader av kollektivarbetare på detta sätt. I den ”heta” metoden hällde man bensin på arbetarskors fötter och kolfäl-lar, varefter man tände på. Lågorna släcktes och förfarandet upprepades (Werth 1999, 166). Under den tid svälten krävde inalles sex miljoner människoliv i hela landet, exporterade staten 18 miljoner centner (817 000 ton) spannmål för att få pengar till industrialiseringen.

Dessa fador omnämner inte Rapoport med ett ord i sin reseskildring från år 1934. I stället målar han med glada färger en bild av livet i Ukraina under sovjetmakten. Det är gott att leva för judarna. Han gläds åt att jiddiskulturen accepteras inte bara av judarna utan även av icke-judar, en tydlig indikation på judendomens privilegierade ställning i Sovjetunionen vid denna tid. (Han berättar till exempel om en händelse, där en ukrainsk arbetare läser en berättelse på jiddisch för de andra arbetarna, judar såväl som icke-judar.) Unga judar utnyttjar de nya möjligheterna inte bara för jiddiskulturen utan även ”i näringslivet, i statsförvaltningen, i deltagandet i landets allmänna liv” (Kann 1981, 120). Äldre judar klagade över att regeringen var religionsfientlig, och yngre judar klagade över att Lev Trotskij, ”det judiska folkets nationalstolthet”, hade avlägsnats från makten. Men budskapet till de amerikanska radikalerna var glatt: ”Det var tillräckligt att få veta att de unga judarna fanns på högre poster och omfattade sovjetsystemet” (Kann 1981, 122). Rapoport ser världen med enbart judiska ögon. Det ohyggliga lidande, vari närmare 20 miljoner sovjetmedborgare redan dött på grund av regimens åtgärder, är ovidkommande. När han ser tillbaka på sitt liv som amerikansk radikal jude, känner han tvehägsenhet och ånger endast därför att han stött sådana sovjetiska åtgärder som han ansåg icke ha varit i judarnas intresse, såsom icke-angreppspakten med Tyskland, och därför att han inte konsekvent stött Israel.

Rapoport var således ett skolexempel på de många som i amerikanska medier och intellektuella kretsar försvarade kommunismen (se nedan och kap. 3). Ett iögonenfallande exempel på maktmissbruk av medierna var *New York Times*, som ägdes av en judisk familj och mycket bekymrade dem som var oroliga över det judiska inflytandet på medierna (se ovan). På 1930-talet och in på 1940-talet, medan *New York Times* gav stort utrymme åt den tyska förföljelsen av judar och propagerade för Amerikas inträde i andra världskriget mot Tyskland, skönmålade eller förtegt tid-

ningen sovjetmaktens fälor, till och med svältkatastrofen i Ukraina, trots att denna händelse beskrevs utförligt av Hearst-gruppens tidningar och trots att *New York Times*' ledning vid många tillfällen upplystes om att dess korrespondent i Sovjetunionen gav en falsk framställning av Stalins politik.<sup>25</sup>

En bok Peter Novick nyligen skrivit, *The Holocaust in American Life* (Novick 1999), är ett bidrag till forskningen om judars engagemang i den radikala vänstern på 1900-talet. Han visar att judiska organisationer i Förenta staterna var väl medvetna om det judiska engagemanget i kommunismen men att de påstod att endast en minoritet av judarna var inblandad och förteg sådana fakta som att majoriteten av de amerikanska kommunisterna var judar, att en ännu större majoritet av kommunistiska ledare var judar, att den stora majoriteten av dem, som på 1940- och 1950-talen kallades till förhör hos representanhusets utskott för undersökning av oamerikansk verksamhet, var judar och att de flesta av dem, som åtalades för spioneri för Sovjetunionens räkning, var judar (se även kap. 3 av *Kritikkulturen* och MacDonald 1998a, 200–201).

Det är långt ifrån självklart att endast en minoritet av det amerikanska judiska samfundet skulle ha omfattat vänsterradikalismen. Gruppen judiska invandrare till Förenta staterna från år 1886 till år 1920 kan faktiskt bäst betecknas som ”en enda stor radikal debattklubb” (Cohn 1958, 621). Långt efter denna tid var vänstersympatier starkt företrädda i Amerikanska judiska kongressen – den utan jämförelse största organisationen för amerikanska judar, och kommunistiskt inriktade grupper var knutna till Amerikanska judiska kongressen, tills denna motvilligt rensade ut dem under McCarthy-eran (Svonkin 1997, 132, 166). Nyligen avslöjades att ingen mindre än ledamoten av representanhuset Samuel Dickstein varit spion för Sovjetunionen. Dickstein behandlas i kap. 7, eftersom han i kongressen starkt förespråkade invandring och förvisso var en framstående och oomstridd gestalt i det judiska samfundet. Dicksteins spionage motiverades åtminstone delvis av hans sympati med den sovjetiska antifascismen (Weinstein och Vassiliev 1999, 140–150).

Novick noterar att judiska organisationer försäkrade sig om att Hollywood-filmerna inte visade några kommunistiska rollgestalter med judiska namn. Tidningar och tidskrifter som *Time* och *Life*, som vid denna tid kontrollerades av icke-judar, lovade att inte trycka läsarbrev om de amerikanska kommunisternas judiskhet och lydte därmed order från en anställd i Amerikanska judiska kommittén (Novick 1999, 95).

Novick anmärker även att judiska kommunister ofta använde Förintelsen som ett retoriskt knep vid en tid då de stora judiska organisationerna försökte hålla en låg profil. Detta stämmer väl överens med det material i *Kritikkulturen* som visar en stark judisk identifiering hos det stora



flertalet av de judiska kommunisterna. Åberopandet av Förintelsen ”blev det förhärskande argumentet, åtminstone i judiska kretsar, för motståndet mot mobiliseringen till det kalla kriget” (Novick 1999, 93). Makarna Julius och Ethel Rosenberg, som dömdes till döden för att ha spionerat för Sovjetunionens räkning, hänvisade ofta till Förintelsen, när de sökte rättfärdiga sitt handlande. Julius vittnade om att Sovjetunionen ”gjorde en stor insats för att förgöra odjuret Hitler, som dödade sex miljoner av mina trosförvanter” (s. 94). Offentliga demonstrationer till stöd för makarna Rosenberg åberopade ofta Förintelsen.

Trots att Bendersky (2000) ger en urskuldande framställning, enligt vilken den judiska inblandningen i vänsterradikalismen inte är något annat än paranoia hos rasistiska militärer, visar han att den amerikanska militära underrättelsetjänsten hade fått denna koppling bekräftad från många sinsemellan oberoende källor, däribland information om det finansiella stöd till revolutionär verksamhet som förmögna judar såsom Jacob Schiff och släkten Warburg skänkte. Dessa källor var inte bara de egna agenterna, utan även bland andra brittiska regeringen och amerikanska utrikesdepartementets avdelning för ryska angelägenheter. Dessa källor hävdade att judar dominerade bolsjevikregeringarna i Sovjetunionen och Ungern och att judar i andra länder var sympatiskt inställda till bolsjevismen. Likaledes visar Szajkowski (1977) att åsikten att judar dominerade bolsjevikregeringen var mycket utbredd hos ryssar och utlänningar i Sovjetunionen, däribland amerikanska och brittiska militärer, diplomater och utsända tjänstemän från hjälporganisationer. Han visar även att sympati för bolsjevikregeringen var normen inom gruppen östeuropeiska judiska invandrare till Förenta staterna under perioden 1918–1920 men att det äldre tysk-judiska etablissemanget (som minskade i procenttal genom den senare invandringsvågen från Östeuropa) motsatte sig bolsjevismen under denna period.

Alltmedan den judiska Förintelsen blivit en moralisk prövosten och en första rangens kultursymbol i västerländska samhällen, fortvarar den judiska blinda fläcken gentemot bolsjevismens fasor ända in i nutiden. Judiska mediefigurer, som svartlistades på grund av sitt medlemskap i kommunistiska organisationer på 1940-talet, är numera hjältar, som hedras av filmindustrin, hyllas i tidningarna, får sina verk utställda i museerna.<sup>26</sup> Ett exempel på detta är det evenemang som hölls i oktober 1997 vid Akademin för filmkonst och -vetenskap. Evenemanget, som organiserades av fyra fackförbund – Amerikanska televisions- och radioartisters förbund (AFTRA), Amerikanska regissörsförbundet (DGA), Filmskådespelareförbundet (SAG) och Amerikanska författareförbundet väst (WGAW) – hedrade de svartlistade författarnas liv och verk och fördömde de egna förbundens bristande engagemang femtio år tidigare.<sup>27</sup> Samtidigt har Amerikanska

författareförbundet låtit sätta in de rätta namnen på flera dussin filmförfattare, som skrev under pseudonym eller genom bulvaner medan de var svartlistade. Filmer, som numera göres på detta tema, skildrar hur hänsynslösa, förtryckande regeringar bedriver klappjakt på oskyldiga judiska idealister, och kritiker som Bernheimer (1998, 163–166) gillar högeligen denna bedömning. Av samma ådra är filmen *Daniel* från 1983, byggd på en roman av E. L. Doctorow och regisserad av Sydney Lumet. Den skildrar den fällande domen mot makarna Rosenberg såsom ”ett fall av politisk opportunism. Förföljelsen framställs som en mardrömslik vision av judejakt, meningslös och brutal” (Bernheimer 1998, 178).

En nostalgisk och urskuldande inställning till den judiska gammalvänstern framträder i nyligen gjorda skildringar av barnen till ”de röda blöjbarne”, också dem som kommit att förkasta sitt vänsterengagemang. Till exempel skildrar Ronald Radosh (2001a) i *Commies* sin barndoms allt omslutande värld av judisk radikalism. Hans far tillhörde en klassisk kommunistisk täckorganisation, Förbundet för facklig enhet. Radosh var en pliktmedveten son, som ivrigt kastade sig in i alla verksamheter som partiet godkänt, deltog i ett partiinspirerat sommarläger och gick på ett rödbløjegymnasium i New York (känt under namnet ”Det lilla röda skolhuset för små rödingar”) och deltog i ungdomsfestivaler som kopierats efter sovjetiska spektakel. Det säger en hel del om den judiska miljön i Partiet att ett vanligt skämt lød: ”Vilka judiska helger firar ni?” ”Paul Robesons födelsedag och första maj.” Radosh ifrågasatte sin tro på vänstern först när hans vänsterkamrater förkastat och frusit ut honom, sedan han givit ut en bok som bevisade Julius Rosenbergs skuld. Radosh visar att de historiska institutionerna vid universitetet förblivit ett bålverk till försvar för den yttersta vänstern. Många akademiska historiker skydde Radosh på grund av hans rön. Till dessa hörde Eric Foner, en annan rödblöja, som var ordförande för Amerikanska historiska föreningen. Radosh skriver om det ”reflexmässiga hat mot det amerikanska systemet” som genomsyrar vänstern. Det var förvisso ett ”reflexmässigt hat”, ett hat som – vilket dryftas i *Kritikkulturen* – berodde mycket mer på dessa individers starka judiska identifieringar än på att det var något fel på det amerikanska samhället objektivt sett. Trots reservationerna om sitt förflutna vänsterengagemang framställer han likväl de judiska kommunisternas bevekelsegrunder som idealistiska, till och med när de tillhandahöll ”de ideologiska argument som avsåg att rättfärdiga sovjetiska brott och vinna amerikanernas stöd för den sovjetiska utrikespolitiken” (Radosh 2001b).

Trots det väldiga material, som bevisar den mycket stora judiska inblandningen i dessa rörelser, kommer inga ursäkter från de judiska organisationerna och mycket få skuldbekännelser från judiska intellektuella. Snarare är det motsatsen som gäller, att döma av hur de svartlistade författarna

idealiseras och hur man fortsätter att framställa de amerikanska kommunisterna såsom idealister, som krossades av mccarthyismens förtryck. Eftersom det i många kommunistiska samhällen med tiden uppstod judefientliga rörelser, framställer judiska organisationer judar som offer för kommunismen, inte som avgörande för kommunismens maktövertagande, som djupt inblandade i det blodtörstiga skräckvälde dessa regimer övade och som Sovjetunionens försvarare i Västerlandet. Glömda i denna historieskrivning är de många miljonerna dödade, tvångsarbetet, tystandet av alla avvikande åsikter, vilket allt skedde, när den judiska makten stod på sin middagshöjd i Sovjetunionen. Ihågkomna är endast den sena kommunismens judefientliga strömningar.

1900-talet i Europa och den övriga Västvärlden var liksom 1400-talets Spanien ett judiskt århundrade, eftersom judar och judiska organisationer var djupt och på ett avgörande sätt inblandade i alla de viktiga händelserna. Om jag har rätt i mitt påstående att det judiska deltagandet var en nödvändig förutsättning för bolsjevikrevolutionen och dess massmördande följder, så skulle man också kunna hävda att judar därigenom utövade ett oerhört inflytande på senare händelser. Det som följer härnäst är en "alternativ historia", det vill säga en historia om vad som hade kunnat ske, om vissa händelser icke inträffat. Till exempel framställer alternativhistorikern Niall Ferguson i sin bok *The Pity of War* det som troligt att, om England inte hade inträtt i första världskriget, Tyskland hade besegrat Frankrike jämte Ryssland och blivit den dominerande makten i Europa. Tsarregeringen kunde mycket väl ha störtats, men omvälvningarna skulle ha medfört en konstitutionell regering i stället för bolsjevikregimen. Hitler skulle inte ha kommit till makten, eftersom tyskarna redan hade förverkligt sina nationella strävanden. Andra världskriget skulle inte ha utbrutit och inte heller kalla kriget.

Så blev det nu förstås inte. Men på samma sätt skulle man kunna fråga sig vad som kunde ha hänt, om judar inte hade varit inblandade i bolsjevikrevolutionen. Resonemanget skulle bli följande:

(1) Vi utgår från att första världskriget faktiskt bröt ut och att tsarregimen drastiskt försvagades. Då förefaller det rimligt antaga att det hade skett mycket stora omvälvningar i Ryssland. Men utan den judiska inblandningen skulle dessa omvälvningar ha utmynnat i en konstitutionell monarki, en republik med representativ demokrati eller rentav en nationalistisk militärjunta, som åtnjöt ett brett folkligt stöd hos den storsyska majoriteten, i stället för en diktatur, som behärskades av etniska främlingar, framför allt judar och "förjudade icke-judar" för att använda Lindemanns (1997) beteckning. Det skulle inte ha varit en uttalat marxistisk revolution, och regimen skulle alltså inte ha hyst planer om ett samhälle, som sanktionerade krig mot det egna folket och dess traditionella

kultur. Boljevikrevolutionens ideologi sanktionerade utplånandet av hela klasser i folket, och massmord har förvisso varit ett kännetecken för kommunismen överallt där den kommit till makten (Courtois m.fl. 1999). Dessa massakrer blev betydligt lättare att föröva, emedan revolutionen leddes av etniska främlingar, som hyste ringa eller ingen sympati med rysarna eller andra folk, som fick lida särskilt svårt.

(2) Konservativa i hela Europa och i Förenta staterna trodde att judar var ansvariga för kommunismen och bolsjevikrevolutionen (Bendersky 2000; Mayer 1988; Nolte 1965; Szajkowski 1974). Det judiska inflytandet i de politiska vänsterrörelserna var en vanlig grund till judefientliga åsikter, icke endast hos nationalsocialisterna i Tyskland utan även hos väldigt många icke-judiska intellektuella och politiker. Åren efter första världskriget trodde faktiskt politiska ledare i Storbritannien, Frankrike och Förenta staterna, däribland Woodrow Wilson, David Lloyd George, Winston Churchill och Lord Balfour, på det judiska ansvaret, och dylika åsikter var vanliga hos militärer och diplomater i dessa länder (exempel ger Szajkowski 1974, 166ff; se även ovan och kap. 3). Det Winston Churchill skrev år 1920 är ett typexempel på uppfattningen att judar låg bakom vad han kallade ”en världsomfattande konspiration för civilisationens omstörtning”. Den roll judar spelar i bolsjevikrevolutionen ”är förvisso mycket stor; den överträffar förmodligen alla de andra.” Churchill anmärkte att judarna dominerade bland bolsjevikledarna (Trotskij, Zinovjev, Litvinov, Krasin, Radek) och bland dem som bar ansvaret för ”systemet av [stats-]terrorism”. Churchill anmärkte även att judar var framträdande i de revolutionära rörelserna i Ungern, i Tyskland och i Förenta staterna. Att judar identifierade sig med revolutionär radikalism blev en källa till stark oro hos de militära och politiska ledarna i hela Västeuropa och Förenta staterna (Bendersky 2000; Szajkowski 1974). Dessutom var, som ovan sagts, judars djupa inblandning i bolsjevismen något som man erkände privat inom judiska aktivistorganisationer. Lucien Wolf, en viktig gestalt i det engelsk-judiska etablissemanget, noterade, ”Jag känner de europeiska judarnas politiska historia och den roll judar spelat i bolsjevismen alltför väl för att icke inse den fara vi löper i att låtsas att de alltid avhållit sig från revolution. Det hade inte blivit något framåtskridande i Europa utan revolution, och jag har ofta skrivit och talat – och jag skall göra det i framtiden – till de judars beröm som har hjälpt till i det goda arbetet” (Szajkowski 1974, 172).

(3) I Tyskland var det i medelklassen vanligt att man satte likhetstecken mellan judar och bolsjeviker, och denna uppfattning var ett väsentligt inslag i den nationalsocialistiska världsåskådningen. För tyskar tillhöriga medelklassen ”var upplevelsen av bolsjevikrevolutionen i Tyskland så omedelbar, så skrämmande och låg så alldeles in på knutarna, och statistiken

tycktes så ovederläggligt bevisa de judiska ledarnas överväldigande andel”, att även många liberaler trodde på det judiska ansvaret (Nolte 1965, 331). Hitler var också mycket väl medveten om judarnas dominans i de kortlivade revolutionerna i Ungern och Bayern år 1919. Han hade personlig erfarenhet av den judiska inblandningen i den bayerska revolutionen, och detta kan mycket väl ha haft en avgörande betydelse för framväxten av hans judefientliga ideer (Lindemann 2000, 90).

Den judiska inblandningen i kommunismens fälor var således en viktig beståndsdel i Hitlers önskan att förgöra Sovjetunionen och i den tyska nationalsocialistiska regeringens judefientliga åtgärder. Ernst Nolte och flera andra historiker har hävdad att den judiska rollen i bolsjevikrevolutionen var en viktig orsak till Förrintelsen. Hitler och nationalsocialisterna trodde förvisso att judarna var av avgörande betydelse för bolsjevikrevolutionens framgång. De liknade Sovjetunionen vid en människa med en slavisk kropp och en judisk-bolsjevikisk hjärna (Nolte 1965, 357–358). De hänförde kommunismens massmord – ”den mest radikala form av judiskt folkförlägg som någonsin förekommit” – till den judisk-bolsjevikiska hjärnan (Nolte 1965, 393). Nationalsocialisterna var väl medvetna om att sovjetregeringen förövade massmord på sina fiender och trodde att den ruvade på planer om en världsrevolution, där många fler miljoner människor skulle mördas. Redan 1918 talade en ledande judisk bolsjevik, Grigorij Zinovjev, offentligt om att tio miljoner ryssar behövde utrotas – en underskattning med hälften, som det senare skulle visa sig. Hitler hade tagit fasta på denna bakgrund, när han skrev:

”Nu begynner den sista stora revolutionen. Genom att tillkämpa sig politisk makt kastar juden av sig de sista kvarvarande trasor av förklädnad han allttjämt bär. Den demokratiska, plebejiska juden förvandlas till blodsjuden och folkens tyrann. På några få år försöker han utrota nationens stöttepelare, intelligensen, och genom att beröva folken deras naturliga andliga ledarskap göra dem färdiga för slavens lott, evig underkastelse. Det ohyggligaste exemplet härpå är Ryssland.” (Nolte 1965, 406)

Detta resonemang innebär inte att det inte fanns andra avgörande faktorer. Om första världskriget ej brutit ut eller tsaren ej inträtt i detta krig, kunde tsaren ha suttit vid makten mycket längre. Ryssland kunde ha gradvis omvandlats till en modern västerländsk stat i stället för att ha drabbats av kommunismens fälor. Likaledes kanske Hitler inte hade kommit till makten, om det inte blivit någon stor depression eller om Tyskland vunnit första världskriget. Också dylika händelser skulle ha ofantligt förändrat tingens gång.

(4) Segern över nationalsocialismen beredde marken för den oerhörda ökningen i judisk makt i Västvärlden efter andra världskriget. Denna nyvunna makt underlättade grundandet av Israel, förvandlingen av Förenta staterna och andra västerländska nationer i riktning mot mångrasliga, mångkulturella samhällen medelst icke-vit massinvandring med ty åtföljande nedgång för europeernas demografiska och kulturella heravälde. De avgörande enskildheterna i dessa och andra konsekvenser av det judiska uppstigandet till internationell elitstatus och makt beskrivs i *Kritikkulturen*.

## FRÅN KRITIKKULTUREN TILL FÖRINTELSEKULTUREN

*Kritikkulturen* beskriver den ”kritikkultur” som behärskas av judiska intellektuella och politiska rörelser. Men boken kanske inte tillräckligt uppmärksammade de viktigaste beståndsdelarna i den nya kultur som har ersatt de traditionella europeiska kulturformerna, vilka dominerade för hundra år sedan. Särskilt betecknande för den nya kulturen är att judarnas upplevelser av lidande under andra världskriget, vilka kollektivt benämnes Förintelsen, upphöjts till att bli en central historisk-kulturell symbol i västerländska samhällen. Sedan *Kritikkulturen* publicerades, har det utkommit två böcker om Förintelsens politiska och kulturella funktioner i det samtida livet – Peter Novicks *The Holocaust in American Life* och Norman Finkelsteins *The Holocaust Industry* (den sistnämnda har givits ut på svenska: *Förintelseindustrin*. Ö.a.) Novicks bok, den mer vetenskapliga av de två, noterar att Förintelsen intagit den alltbehärs-kande ställningen som symbol för konsekvenserna av etnisk konflikt. Han hävdar att den väldiga betydelse Förintelsen fått inte är något som uppstått spontant utan beror på mycket målinriktade, välfinansierade strävanden av judiska organisationer och enskilda judar med tillgång till de stora massmedierna:

Vi är icke endast ”bokens folk” utan hollywoodfilmens och teve-miniseriens folk, tidskriftsartikelns och tidningskrönikans, seriemagasinet och det akademiska symposiets folk. När ett starkt engagemang i Förintelsen blev vitt utbrett i den amerikanska judenheten, var det på grund av den viktiga roll judar spelar i de amerikanska medie- och åsiktsbildande eliterna icke endast naturligt utan nära nog ofrånkomligt att det skulle sprida sig genom kulturen i dess helhet. (Novick 1999, 12)

Man lanserade Förintelsen ursprungligen för att samla stöd till Israel efter 1967 och 1973 års arabisk-israeliska krig: ”Judiska organisationer ... [framställde] Israels svårigheter såsom resultat av att världen hade glömt Förintelsen. Mot bakgrund av Förintelsen kunde man avfärda varje befogad anledning till kritik av Israel, slippa ens fundera på möjligheten att frågan om rätt och orätt var komplex”. (Novick 1999, 155)

Allteftersom hotet mot Israel avtog, drev man kampanj om Förintelsen såsom den främsta källan till judisk identitet och i strävan att bekämpa assimilering och blandäktenskap hos judar. Under denna tid kampanjade man om Förintelsen också för icke-judar såsom ett motgift mot antisemitism. På senare år har detta medfört satsningar på utbildning i stor skala (innefattande obligatoriska studier i allmänna skolor i flera delstater) under ledning av judiska organisationer och med medverkan av tusentals förintelseprofessionella. Syftet därmed sägs vara att inskräpa läxan att ”tolerans och mångfald [är] bra; hat [är] dåligt, under den allt sammanfattande rubriken ’människans omänsklighet mot människan’” (ss. 258–259). Förintelsen har därmed blivit ett redskap för judiska etniska intressen, icke endast som en symbol avsedd att framkalla moralisk motvilja mot våld riktat mot etniska minoriteter – prototypiskt judarna – utan även som ett redskap varmed man tystar kritiker av den månetniska massinvandringen till västerländska samhällen. Såsom beskrivits i *Kritikkulturen*, har främjandet av en mycket stor månetnisk invandring varit ett mål för judiska grupper sedan slutet av 1800-talet.

Judiska förintelseaktivister har insisterat att ”Förintelsen är obegriplig och oförklarlig” (Novick 1999, 178) – försök att undanröja all förnuftig diskussion om dess orsaker och hindra jämförelser med otaliga andra exempel på etniskt våld. ”Också många religiösa judar är ofta villiga att diskutera de myter som judendomen grundats på med naturliga förklaringar – utsätta dem för en rationell, vetenskaplig analys. Men de är ovilliga att tillämpa detta tänkesätt när det gäller ’det oförklarliga mysteriet’ Förintelsen, där rationell analys ses som olämplig eller vanhelgande” (s. 200). Förintelseaktivisten Elie Wiesel ”ser Förintelsen i sin religiösa innebörd såsom ’likvärdig med uppenbarelsen på Sinai’; försök att ’avhelga’ eller ’avmystifiera’ Förintelsen är, säger han, antisemitism av ett subtilt slag” (s. 201).

Eftersom Förintelsen betraktas som en unik, ofattbar händelse, har judiska organisationer och israeliska diplomater samarbetat med att hindra Förenta staternas kongress från att högtidlighålla minnet av folkmordet på armenierna. ”Eftersom judar uppfattade Förintelsen som unik – att den var ’ojämförlig’, låg bortom varje analogi – hade de ingen anledning att tävla med andra; det kunde inte råda någon tvist om det oomtvistliga” (s. 195). ADLs ledare Abe Foxman har anmärkt att Förintelsen ”icke är blott

ett exempel på folkmord utan ett försök som nästan lyckades att mörda Guds utvalda barn och alltså ett försök att mörda Gud själv” (s. 199) – en kommentar, som utmärkt belyser det nära sambandet mellan kampanjandet om Förintelsen och de mer extrema slagen av judisk etnocentrism på det organiserade judiska samfundets högsta nivå.

Ett resultat blev att de amerikanska judarna kunde definiera sig som ”själva inbegreppet av offer” (Novick 1999, 194). Ett uttryck för denna tendens är en kalender, som Simon Wiesenthal sammanställt och som för varje dag under året visar när och var judar blivit förföljda och av vilka. Medvetenheten om Förintelsen har blivit det yttersta uttrycket för en offermentalitet. Förintelsen har kommit att symbolisera antisemitismens naturliga och ofrånkomliga slutpunkt. ”Det finns inte något som heter överreaktion på en antisemitisk händelse, inte något som heter att överdriva den allestädes närvarande faran. Den, som hånar tanken att det inte finns farliga förebud i det amerikanska samhället, har inte lärt 'Förintelsens läxa'” (s. 178).

Medan Förintelsens ikonografi framställer judar som själva inbegreppet av offer, framställs majoriteten icke-judar som potentiella eller aktuella antisemiter. ”Rättfärdiga icke-judar” erkänns visserligen, men kraven är stränga. Sådana måste ha riskerat livet, och ofta även sina familjemedlemmars liv, för att rädda en jude. ”Rättfärdiga icke-judar” måste ha visat prov på ”självupppoffrande hjältemod av högsta och sällsyntaste slag” (Novick 1999, 180). Dylika människor är ytterligt sällsynta, och envar jude, som diskuterar ”rättfärdiga icke-judar” på någon annan grund, utsätts för häftig kritik. Vad det handlar om är att hos judar bygga upp en bunkermentalitet – ”som främjar en vaksam misstänksamhet mot icke-judar” (s. 180). Ett uttalande av en framstående judisk feminist är ett exempel på denna hållning: ”Varje medveten jude längtar efter att fråga sina icke-judiska vänner, 'skulle ni gömma mig' – men avstår från att fråga av rädsla för att mötas av tystnad” (s. 181).

Medvetenheten om Förintelsen är mycket hög hos judar. En rundfråga år 1998 visade att man ansåg det vara ”ytterst viktigt” eller ”mycket viktigt” att ”minnas Förintelsen” – långt viktigare än något annat, såsom att gå i synagogan och resa till Israel. Den judiska identiteten är faktiskt viktigare än den amerikanska identiteten för många amerikanska judar: ”På senare år har det blivit icke endast tillåtet utan i vissa kretsar rent av berömvärt för amerikanska judar att hävda att deras judiska lojalitet går före deras amerikanska lojalitet” (Novick 1999, 34). (Se till exempel Amerikanska judiska kommitténs Stephen Steinlights kommentarer ovan.)

Medvetenheten om Förintelsen är emellertid inte begränsad till judar utan har institutionaliserats till en amerikansk kultursymbol. Förutom de många museerna till Förintelsens åminnelse, vilka översälar landet, och



de allmänna skolornas obligatoriska Förintelse-kurser, vilka sprider sig som svampar, har ett stigande antal högskolor och universitet numera med donationer finansierade professorer i Förintelse-studier. ”Alla Förintelse-institutioner av det ena eller andra slaget i Förenta staterna medräknade, finns det numera tusentals förintelseprofessionella, som på heltid ägnar sig åt att hålla minnet av händelsen levande” (Novick 1999, 277).

Denna strävan har varit mycket framgångsrik. I en opinionsundersökning år 1990 höll en avsevärd majoritet med om att Förintelsen ”var *den* värsta tragedin i historien” (Novick 1999, 232; kursiverat i originalet). Nyligen har Förintelsen som kultursymbol främst inriktats på att främja mångkulturalism. Mellan 80 och 90 procent av de tillfrågade höll med om att det nödvändiga i att försvara minoritetens rättigheter och att inte ”följa med alla andra” var läxor man måste lära av Förintelsen. De som svarade i denna undersökning höll i motsvarande antal med om att ”det är viktigt att människor ständigt får höra om Förintelsen, så att den inte händer åter igen”.

Strävan har krönts med ännu större framgång i Tyskland, där ”kritisk diskussion om judar... är så gott som omöjlig. En samtida tysk intellektuell, vare sig konservativ eller liberal, som säger något om judar, Förintelsen och dess efterkrigseffekter på det tyska samhället, och därvid går utanför ett snävt definierat spektrum av kodifierade fromheter, utsätter sig för risken att stötas ut ur yrkes- och samhällslivet.” (Anderson 2001) Diskussioner om judiska intellektuella verk har kommit att dominera det tyska intellektuella livet, så att icke-judiska tyskar nästan fullständigt undanträngts. Många av dessa intellektuella behandlas i *Kritikkulturen*, däribland Walter Benjamin, Theodor Adorno, Herbert Marcuse, Hannah Arendt, Paul Celan och Sigmund Freud. ”Shoah-business” har blivit en stapelvara i det samtida tyska kulturlivet och politiska livet. Tyskar trivs med debatter om Förintelsen och sitt ständiga ansvar för att bevara minnet av den, deltar i kampanjen för uppförandet av ett gigantiskt minnesmärke över de döda judarna i Berlins historiska centrum eller flockas för att lyssna på den amerikanske vetenskapsmannen Daniel Goldhagens grova och ohistoriska utfall mot den tyska nationalkaraktären.” (Anderson 2001) Vetenskapsmän har mistat allt sinne för normala rättesnören för intellektuell kritik och kommit att så gott som fullständigt identifiera sig med nazismens judiska offer.

Så till exempel har Förintelse-poeten Paul Celan blivit en central kulturgestalt, som får överträffa alla andra 1900-talspoeter. Hans verk är nu bortom förnuftskritik, till den grad att de svepts in i ett slags fördummande mystik: ”Ärligt talat känner jag oro för den heliga, oberörbara aura som omger Celans namn i Tyskland, oroväckande är också det sätt på vilket hans namn fungerar som ett trumfkort i intellektuella diskussioner,

sätter punkt för debatter och utesluter andra ämnen” (Anderson 2001). Judiska författare som Kafka betraktas som intellektuella giganter, vilka står över all kritik; dryftanden av Kafkas verk inriktas på hans judiska identitet och genomsyras av Förintelsen, trots att han dog år 1924. Också mindre betydande judiska författare upphöjs till den litterära kanons högsta nivåer, medan tyskar som Thomas Mann diskuteras främst därför att de hyste åsikter om judar som blivit oacceptabla i välborstat sällskap. I Förenta staterna får tyska akademiker begränsa sig till att undervisa endast om tyska judars verk, varvid deras undervisning uppehåller sig vid förföljelse och folkmord.

Det är faktiskt inte alltför långsökt antaga att den tyska kulturen i egenkap av tyskarnas kultur har fullständigt försvunnit och därvid ersatts av Förintelse-kulturen. Förintelsen har blivit en kvasireligion, som förmått icke endast utplåna återstoderna av den tyska kulturen utan även helgonförklara judarna som folk. Som Amos Elon noterade, då han beskrev den tyska reaktionen på ett nytt judiskt museum i Berlin, ”Med så mycken överdrift, så många otvivelaktigt uppriktiga uttryck för skuld känsla och ånger och för beundran av allt judiskt kunde man inte värja sig för känslan att femtio år efter Förintelsen ägnade sig den nya republiken faktiskt åt att helgonförklara de tyska judarna” (Elon 2001).

I likhet med Novick anlägger Finkelstein (2000) ett funktionalistiskt sätt att se på ”förintelseindustrin”, hävdar att denna fungerar som ett redskap för judiska organisationer att få pengar från europeiska regeringar och bolag och för att rättfärdiga Israels politik och få amerikanskt stöd för denna politik (s. 8). Finkelstein anser också att omhuldandet av Förintelsen möjliggör för den rikaste och mäktigaste gruppen i Förenta staterna att hävda offerstatus. Enligt Finkelstein handlar förintelseideologin om att Förintelsen är unik och oförklarlig – vilket också Novick noterar. Men Finkelstein framhåller även hur förintelseindustrin främjar åsikten att judefientliga hållningar och beteenden helt och hållet beror på icke-judars irrationella avsky och inget har att göra med intressekonflikter. Så skriver till exempel Elie Wiesel: ”I två tusen år ... har vi alltid varit hotade ... För vad då? Av ingen orsak.” (Finkelstein 2000, 53) (I motsats till detta är den grundläggande förutsättningen i min bok *Separation and Its Discontents* [MacDonald 1998a] just att judefientliga hållningar och beteenden historien igenom varit fast rotade i intressekonflikter.) Finkelstein citerar gillande den israeliske författaren Boas Evron: ”Medvetenheten om Förintelsen” är ”en officiell, propagandistisk indoktrinering, ett oupphörligt spridande av slagord och en falsk världsåskådning, vilkas verkliga syfte inte alls är att skapa förståelse för det förflutna utan att manipulera nutiden” (s. 41).

Finkelstein noterar mediernas betydelse för stödet av förintelseindustrin och citerar Elie Wiesel, ”När jag vill må bra, slår jag upp artiklarna om

Israel i *New York Times*” (s. 31). *New York Times*, som ägs av släkten Sulzberger (se nedan), ”fungerar som det främsta reklammediet för förintelseindustrin. Tidningen bär det främsta ansvaret för att ha befordrat Jerzy Kosinskis, Daniel Goldhagens och Elie Wiesels karriärer. Vad avser frekvensen av publicerat material hamnar Förintelsen på andra plats tätt efter den dagliga väderrapporten. Typiskt är att *New York Times Index 1999* förtecknade 273 artiklar om Förintelsen. Som jämförelse kan nämnas att hela Afrika företrädde med 32 artiklar” (Finkelstein 2001). Förutom de följ samma medierna utnyttjar förintelseindustrin sin makt över Förenta staternas regering för att utöva tryck på andra länders regeringar, i synnerhet regeringar i Östeuropa (ss. 133ff).

I en bitande anspelning på den genomgående dubbelmoralen i nutida judiska etiska inställningar (som avspeglar en liknande dubbelmoral genomgående i judiska religiösa skrifter under hela historien) beskriver Finkelstein en utbildningskonferens om Förintelsen. Den hölls i januari 2000 i Stockholm och bevistades av representanter för 50 länder, däribland Israels premiärminister Ehud Barak. Konferensen förklarade att världssamfundet hade ett ”högtidligt ansvar” för bekämpandet av folk-mord, etnisk rensning, rasism och främlingsfientlighet. En svensk journalist ställde efteråt en fråga till Barak om de palestinska flyktingarna. ”Barak svarade att han principiellt var emot att ens en enda flykting kom till Israel: ’Vi kan inte ta något moraliskt, juridiskt eller annat ansvar för flyktingar’” (s. 127).

## JUDAR OCH MASSMEDIERNA: ATT SKAPA ”SYNSÄTT”

Jag nämnde ovan att judiska rörelser, som motsätter sig europeiskt her-ravälde i Förenta staterna, inriktat sig på tre särskilt viktiga maktområden: den akademiska informationsvärlden i samhällsvetenskaperna och humaniora, den politiska världen, där besluten om den offentliga invandringsspolitiken och andra etniska ärenden fattas, och massmedierna, där ”synsätten” framläggs för allmänheten. *Kritikkulturen* handlade främst om de två första av dessa maktcentra, och endast en ringa uppmärksamhet skänktes massmedierna, utom där dessa tjänat till att främja judiska intellektuella eller politiska rörelser, såsom i psykoanalysens fall. Denna felande uppmärksamhet på massmediernas kulturinflytande utgör en allvarlig lucka. Det som nu följer är blott en ofullständig och preliminär behandling.

Hur man än ser på saken, har etniska judar ett mäktigt inflytande i de amerikanska medierna – ett långt större sådant än någon annan urskiljbar grupp. Det judiska ägandet av och inflytandet på populärmedierna

i Förenta staterna är anmärkningsvärt med tanke på den förhållandevis ringa andel av befolkningen som är judisk.<sup>28</sup> Enligt en undersökning, som gjordes på 1980-talet, hade 60 procent av ett representativt urval av filmeliten judisk bakgrund (Powers m.fl. 1996, 79n13). Michael Medved (1996, 37) påpekar att ”det är alldeles meningslöst att söka förneka den judiska maktens verklighet och storlek i populärkulturen. En förteckning över de mest inflytelserika produktionscheferna vid vilken som helst av de större filmstudiorna visar en överväldigande majoritet av igenkännliga judiska namn. Den framträdande judiska rollen är uppenbar för den som följer nyhetsrapporteringen från Hollywood eller bryr sig om att läsa listorna över tekniskt och konstnärligt medverkande i de stora filmerna eller teveunderhållningsprogrammen.”

Ägandeförhållandena i medierna förändras ständigt, men följande är en hyfsat riktig, aktuell översikt av etniska judars medieäggande i Förenta staterna:

Det största mediebolaget i världen bildades nyligen genom att America On Line och Time Warner gick samman till att bilda AOL–Time Warner. Gerald M. Levin, tidigare chef för Time Warner, är det nybildade bolaget verkställande direktör. AOL–Time Warner äger aktier i televisionen (t.ex. Home Box Office, CNN, Turner Broadcasting), musikindustrin (Warner Music), filmindustrin (Warner Brothers Studio, Castle Rock Entertainment och New Line Cinema) och de tryckta medierna (*Time*, *Sports Illustrated*, *People*, *Fortune*).

Det näst största mediebolaget är Walt Disney Company, som leds av Michael Eisner. Disney äger aktier i filmindustrin (Walt Disney Motion Pictures Group, som ägs av Walt Disney Studios, innefattar Walt Disney Pictures, Touchstone Pictures, Hollywood Pictures, Caravan Pictures, Miramax Films); television (Capital Cities/ABC [ägare av tevebolaget ABC], Walt Disney Television, Touchstone Television, Buena Vista Television, ESPN, Lifetime, A&E Television) och kabeltevebolag med fler än 100 miljoner abonnenter; radio (ABC Radio Network, som har över 3400 filialer och äger 26 radiostationer i de större städerna); tryckta medier (sju dagstidningar, Fairchild Publications [*Women's Wear Daily*] och Diversified Publishing Group).

Det till storleken tredje mediebolaget är Viacom, Inc., som leds av Sumner Redstone, också han jude. Viacom äger aktier i filmindustrin (Paramount Pictures); etermedierna (CBS TV, MTV [särskilt en måltavla för kulturkonservativ kritik], VH-1, Nickelodeon, Showtime, National Network, Black Entertainment Television, 13 tevestationer; programutbudet till de tre stora tevebolagen); de tryckta medierna (Simon & Schuster, Scribner, The Free Press och Pocket Books), videouthyrningsbolag (Blockbuster); det har intressen också i satellittevesändning, temaparker och videospel.

En annan stor maktspelare i mediebranschen är Edgar Bronfman junior, son till Edgar Bronfman senior, ordförande för Judiska världskongressen och arvtagare till whiskeybränneriet Seagrams stora förmögenhet. Bronfman ledde världens största musikbolag, Universal Music Group (som innefattar Polygram, Interscope Records, Island/Def Jam, Motown och Geffen/DGC Records). Han ledde det stora filmproduktionsbolaget Universal Studios, tills det i december 2000 slogs samman med det franska bolaget Vivendi. Efter sammanslagningen blev Bronfman verkställande direktör och vice styrelseordförande för det nya bolaget, Vivendi Universal, och släkten Bronfman med anknutna intressen blev de största aktieägarna i bolaget.<sup>29</sup> Edgar Bronfman senior sitter i styrelsen för det nya bolaget. Nyligen avgick Edgar Bronfman junior från sin post i Vivendi, och Vivendi gick samman med Barry Dillers USA Network. Diller, som är en framträdande gestalt i Hollywood och mentor till många mäktiga Hollywood-gestalter (Michael Eisner, Jeffrey Katzenberg), kommer att leda det nya bolagets medieföretag.

Andra större tevebolag som ägs av judar är New World Entertainment (som ägs av Ronald Perelman, som också äger kosmetikaföretaget Revlon) och Dream Works SKG (som ägs av filmregissören Steven Spielberg, före detta styrelseordföranden för Disney Pictures Jeffrey Katzenberg och inspelningsindustrimogulen David Geffen). Dream Works SKG producerar filmer (däribland animerade), teveprogram och inspelad musik. Spielberg är också en judisk etnisk aktivist. Sedan Spielberg gjort *Schindler's List*, grundade han Stiftelsen Shoah-överlevare [Shoah är det hebreiska ordet för Förintelsen. Ö.a.] med pengar från Förenta staternas kongress. Han bidrog även till finansieringen av professor Deborah Lipstadts försvar i den rättegång som följde, sedan den brittiske militärhistorikern och förintelserevisionisten David Irving stämt henne för förtal.

I de tryckta mediernas värld äger medieimperiet Newhouse 26 dagstidningar, däribland flera stora och viktiga sådana, såsom *Plain Dealer* i Cleveland, *Star-Ledger* i Newark och *Time-Picayune* i New Orleans; Newhouse Broadcasting, som består av tolv tevestationer och 87 kabeltevesystem, däribland några av Förenta staternas största kabeltevebolag; söndagsbilagan *Parade* med en upplaga på mer än 22 miljoner exemplar i veckan; sådär en två dussin större tidskrifter såsom *New Yorker*, *Vogue*, *Mademoiselle*, *Glamour*, *Vanity Fair*, *Bride's*, *Gentlemen's Quarterly*, *Self*, *House & Garden* och alla andra tidskrifter tillhörande den helägda bolagsgruppen Conde Nast.

Nyhets tidningen *U.S. News & World Report*, som har en veckoupplaga på 2,3 miljoner, ägs och utges av Mortimer B. Zuckerman. Zuckerman äger också New Yorks kvällstidning *Daily News*, Förenta staternas till storleken sjätte tidning, och har tidigare ägt *Atlantic Monthly*. Zuckerman

är judisk etnisk aktivist. I april 2001 utnämndes han till att leda De större amerikanska judiska organisationernas ordförandekonferens, en paralyorganisation för just de större judiska organisationerna i Förenta staterna.<sup>30</sup> I sin spalt i *U.S. News & World Report* tar han ständigt Israel i försvar, och han har hjälpt till att blåsa nytt liv i Amerikansk-israeliska vänskapsförbundet, där han sitter ordförande.<sup>31</sup>

En annan judisk aktivist med en framträdande ställning i de amerikanska medierna är Martin Peretz, ägare till *The New Republic* (TNR) sedan 1974. Under hela sin karriär har Peretz varit hängiven judiska angelägenheter, i synnerhet Israel. Under det arabisk-israeliska kriget 1967 sade han till Henry Kissinger att hans ”duvaktighet tog slut vid dörren till matvaruaffären”, och många av hans anställda befarade att alla frågor skulle avgöras enligt vad som var ”bra för judarna” (Alterman 1992, 185, 186). En redaktör tillsades faktiskt att skaffa material från Israels ambasad för att använda det till TNRs ledarartiklar. ”Det räcker inte att säga att TNRs ägare har Israel på hjärnan, det säger han ju själv. Än viktigare är att Peretz är som besatt av Israels kritiker, Israels möjliga kritiker och folk som aldrig hört talas om Israel men som kanske någon gång kommer att känna någon som kan bli en Israel-kritiker.” (Alterman 1992, 195).

*Wall Street Journal* är Förenta staternas största dagstidning. Den ägs av Dow Jones & Company, Inc., ett New-York-företag, som ger ut ytterligare 24 dagstidningar och den ekonomiska veckotidningen *Barron's*. Verkställande direktör och styrelseordförande för Dow Jones är Peter R. Kann. Kann är även *Wall Street Journals* styrelseordförande och utgivare.

Släkten Sulzberger äger New York Times Co., som förutom *New York Times* äger 33 andra tidningar, däribland *Boston Globe*. Företaget äger även tolv tidskrifter (däribland *McCall's* och *Family Circle*, som vardera har en upplaga på över fem miljoner exemplar), sju radio- och tevestationer, ett kabeltevesystem och tre bokförlag. New York Times News Service tillhandahåller på elektronisk väg nyheter, såväl notiser som kortare och längre artiklar liksom fotografier från *New York Times*, till 506 andra dagstidningar, nyhetsbyråer och tidskrifter.

Det judiska ägandet av *New York Times* är särskilt intressant, eftersom tidningen har varit den mest inflytelserika i Förenta staterna sedan 1900-talets början. Såsom noterats i en ganska nyligen utkommen bok om släkten Sulzberger (Tifft och Jones 1999), fanns det också vid denna tid flera judeägda tidningar, däribland *New York World* (som kontrollerades av Joseph Pulitzer), *Chicago Times-Herald* och *Evening Post* (som kontrollerades av H. H. Kohlsaatt) och *New York Post* (som kontrollerades av Jacob Schiffs släkt). År 1896 köpte Adolph Ochs *New York Times* med ett avgörande stöd av flera judiska affärsmän, däribland Isidor Straus (del-

ägare i Macy's varuhus) och Jacob Schiff (en framgångsrik affärsbankir, som också var judisk etnisk aktivist), "Schiff och andra framstående judar såsom ... Straus hade klargjort att de ville att Adolph skulle lyckas, eftersom de trodde att han 'kunde bli till stor nytta för judarna i allmänhet'." (Tifft och Jones 1999, 37–38) Ochs' svärfar var rabbi Isaac Mayer Wise, reformjudendomens grundare i Förenta staterna.

Det finns några undantag från detta mönster av medieäggande, men också i dylika fall har etniska judar en viktigare chefsroll.<sup>32</sup> Till exempel är Rupert Murdoch's News Corporation ägare av Fox Television Network, 20th Century Fox Films, Fox 2000 och *New York Post*. Barry Diller startade Fox Television Network, och för närvarande är Peter Chernin styrelseordförande och verkställande direktör för Fox Group, som omfattar hela News Corporations film-, teve- och förlagsverksamhet i Förenta staterna. Murdoch är starkt judeofil och djupt engagerad i Israel, vilket åtminstone delvis beror på att han tidigt i sin karriär blev nära vän med Leonard Goldenson, som grundade American Broadcasting Company. (Goldenson var en viktigare gestalt i New Yorks judiska etablissemang och en uttalad Israel-supporter.) Murdoch's publikationer har intagit en starkt pro-israelisk hållning, däribland *Weekly Standard*, den främsta neokonservativa tidskriften, utgiven av William Kristol.

Murdoch ... hade som utgivare av och chefredaktör för *New York Post* en stor judisk läsekrets, liksom han till en mindre grad hade också med tidskriften *New York* och *Village Voice*. Mycket judiska var icke endast *Post*'s läsekrets före Murdoch's tid utan även tidningens nuvarande annonsörer. De flesta av Murdoch's närmaste vänner och affärsrådgivare var förmögna, inflytelserika newyorkjudar, som var intensivt aktiva i pro-israeliska sammanhang. Och själv behöll han alltså en stark, självständig sympati för Israel, en personlig identifiering med den judiska staten som gick tillbaka till hans tid i Oxford. (Kiernan 1986, 261)

Murdoch blev nära vän också med flera andra framstående judar i Newyorketablissemang, däribland advokaten Howard Squadron, som var ordförande för Amerikanska judiska kongressen och ledde De större judiska organisationernas ordföranderåd, och affärsbankiren Stanley Schuman.

Ett annat undantag är NBC, som ägs av General Electric. Emellertid är NBC's styrelseordförande Andrew Lack och NBC News' styrelseordförande Neal Shapiro, båda judar. Dessutom är förlagsgruppen Bertelsmann ett i Tyskland baserat bolag, som är världens största utgivare av fackböcker och även äger tidskrifter, tidningar och musikföretag. Det mesta av

Bertelsmanns inflytande finns utanför Förenta staterna, även om bolaget nyligen köpte det amerikanska förlaget Random House.

Också med dessa undantag står det klart att judar innehar en mycket mäktig ställning i de amerikanska medierna, en ställning som är långt mycket mäktigare än den någon annan raslig eller etnisk grupp har. Den fenomenala koncentrationen av mediemakt i judiska händer ter sig ännu underligare, när man tar i betraktande att judarna utgör ungefär 2,5 procent av Förenta staternas befolkning. Om den judiska andelen av den amerikanska medieeliten uppskattas till 59 procent (Lichter m.fl. 1986, 55) – vilket i nutiden förmodligen är ett för litet tal – kan överrepresentationen beräknas uppgå till över 2000 procent. Sannolikheten för att en dylik utomordentlig avvikelse skulle uppstå av en slump är praktiskt taget noll. Ben Stein anmärkte att omkring 60 procent av toppositionerna i Hollywood innehas av judar och sade, ”Är det judar, som styr Hollywood? Det kan ni skriva upp att det är – och än sen då?”<sup>33</sup> Har judiskt ägande och kontroll av medierna någon inverkan på produkten? Här skall jag försöka visa att de inställningar och åsikter, som medierna gynnar, är de som det större judiska samfundet i allmänhet hyser och att medierna tenderar att ge positiva bilder av judar och negativa bilder av den traditionella amerikanska och kristna kulturen.

Som många akademiker påpekat, har medierna fått en allt större betydelse i att skapa kulturen (för exempel se Powers m.fl. 1996, 2). Före 1900-talet var religionens, militärens och näringslivets inrättningar de huvudsakliga kulturskaparna. Under 1900-talets lopp har dessa inrättningars betydelse avtagit, medan mediernas har tilltagit (för en redogörelse för denna förvandling se Bendersky 2000). Och det kan knappast betvivlas att medierna försöker forma tittarnas eller läsarnas inställningar och åsikter (Powers m.fl. 1996, 2–3). Det ingår i den rådande kritikkulturen att medieeliten tenderar att vara mycket kritisk mot den västerländska kulturen. Den västerländska civilisationen skildras som en misslyckad, döende kultur, och i värsta fall framställs den som sjuk och ond i jämförelse med andra kulturer (Powers m.fl., 1996, 211). Dessa åsikter var vanliga i Hollywood långt före 1960-talets kulturrevolution, men de kom inte till uttryck i medierna tack vare de icke-judiska kulturkonservernas inflytande.

Kanske den viktigaste sak, som judar och judiska organisationer har kämpat för, är kulturpluralismen eller mångkulturen – tanken att Förenta staterna inte borde vara etniskt och kulturellt enhetligt. Såsom beskrivits i *Kritikkulturen*, har judiska organisationer och judiska intellektuella rörelser kämpat för mångkultur på många sätt, i synnerhet som mäktiga och effektiva förespråkare för en fri invandringspolitik. Medierna har stött detta synsätt genom att skildra mångkultur nästan uteslutande i positiva ordalag – att mångkultur är lätt att genomföra och moraliskt överlägsen



en enhetlig kristen kultur bestående av huvudsakligen vita icke-judar. De som motsätter sig mångkulturen skildras som enfaldiga och trångsynta gestalter (Lichter m.fl. 1994, 251); klassikern är gestalten Archie Bunker i Norman Learns teveserie *All in the Family*. Avvikelser från den rasliga och etniska harmonin framställs som helt och hållet resultat av vit rasism (Powers m.fl. 1996, 173).

Med tanke på att judar har ett bestämmande inflytande på televisionen och filmindustrin är det inte förvånande att judar skildras positivt i filmerna. Det har gjorts ett mycket stort antal utpräglad judiska filmer liksom teveunderhållningsprogram med klart urskiljbara judiska teman. Hollywood har haft en viktig funktion i att främja "förintelseindustrin" med filmer som Spielbergs *Schindler's List* (1993) och tevemini-serien *Holocaust* i fyra delar (1978). Den sistnämnda skrevs av Gerald Green, regisserades av Marvin Chomsky och producerades av Herbert Brodtkin och Robert Berger. Båda dessa filmer lanserades av judiska grupper med påkostade reklamkampanjer. Reklamkampanjen för *Holocaust* år 1978 var märkvärdig (Novick 1999, 210). ADL skickade ut tio miljoner exemplar av den sextonsidiga broschyr i kvällstidningsformat, *The Record*, man framställt för ändamålet. Judiska organisationer övade påtryckning på de stora dagstidningarna att som följetong trycka den roman som skrivits efter filmmanuset och att trycka särskilda bilagor om Förintelsen. Tidningen *Chicago Sun-Times* skickade ut hundratusentals exemplar av sin specialbilaga till skolor. I samarbete med NBC skickade Amerikanska judiska kommittén miljontals exemplar av en studiehandledning för tit-tarna, och lärartidskrifter innehöll annat undervisningsmaterial knutet till programmet, så att lärarna lätt kunde diskutera programmet med sina klasser. Judiska organisationer arbetade tillsammans med Kyrkornas nationalråd med att förbereda annat reklam- och utbildningsmaterial, och de organiserade förhandsvisningar av filmen för religiösa ledare. Den dag teveserien började visas kallades "Förintelsesöndagen". Olika verksamheter hade planerats i städer över hela Förenta staterna. Nationalkonferensen för kristna och judar delade ut gula stjärnor, som man skulle bära på sig den dagen. Studiehandledningar för judiska barn framställde Förintelsen som resultatet av kristen antisemitism. Det material, som judiska barn fick, fördömde också judar, som inte hade någon stark judisk identitet. Denna massiva reklamkampanj nådde framgång med många av sina syften. I dessa syften ingick att få undervisningsprogram om Förintelsen införda i skolorna i många delstater och städer, varmed den process inleddes som ledde till uppförandet av Nationalmuseet för åminnelsen av Förintelsen i Washington, och att få ett uppsving i stödet för Israel.

Allmänt kan sägas att televisionen framställer judiska ting "med respekt, ganska stort djup, ömsinhet och goda avsikter, och de judiska

gestalter som framträder i dessa underhållningsprogram har tvivelsutan varit judiska – ofta skildrade såsom djupt engagerade i sin judendom” (Pearl och Pearl 1999, 5). Till exempel har underhållningsserien *All in the Family* (och dess efterföljare *Archie Bunker's Place*) lyckats icke endast skildra europeer ur arbetarklassen som enfaldiga och trångsynta utan även framställa allt judiskt som mycket positivt. När serien hade gått i tolv år, hade även ärkefienden Archie Bunker hunnit med att uppfostra ett judiskt barn i sitt hem, blivit vän med en svart jude (underförstått: judendomen har ingen etnisk innebörd), blivit affärsman med en judisk kompanjon, blivit medlem i en synagoga, prisat sin nära vän vid en judisk begravning, varit värd för en sabbatsmiddag, deltagit i en *bat-mitzva*-ceremoni [judisk ”konfirmation” för flickor. Ö.a.] och anslutit sig till en grupp som bekämpar vandalism mot synagogor. Dessa program, som gjorts av den liberala politiske aktivisten Norman Lear, utgör därmed exempel på televisionens allmänna trend att skildra hur icke-judar deltar i judiska riter och därunder ”respekterar dem, trivs med och lär sig något av dem. Att de ofta förekommer och att människor aktivt deltar i dem understryker budskapet att dylikt utgör en normal del av livet i Amerika.” (Pearl och Pearl 1999, 16) De judiska riterna framställs som ”behagliga och förädlade, och de skänker styrka, harmoni, känsla av mening och identitet till dem som utför dem” (s. 62).

De bilder televisionen ger av judiska ting överensstämmer med de ledande judiska organisationernas åsikter. Televisionen ”framställer undantagslöst antisemitismen såsom en ful, avskyvärd företeelse, som måste bekämpas i alla sammanhang” (s. 103). Den ses också som metafysisk och bortom analys. Det finns aldrig någon förnuftig förklaring av antisemitismen. Antisemitismen framställs såsom en absolut, irrationell ondska. Positiva, omtyckta gestalter, såsom Mary Tyler Moore, leder ofta kampen mot antisemitismen – ett mönster som noterades i *Kritikkulturen*, enligt vilket icke-judar blir väl synliga talesmän för judebehärskade rörelser. Det är också underförstått att antisemitism är något som hela samhället borde engagera sig emot.

Vad Israel beträffar, ”har populärtelevisionen på det hela taget förmedlat att Israel är det judiska hemlandet med en stark känslomässig dragningskraft på judarna i förskingringen, att Israel lever i en ständig fara omgivet av fiender och att det till följd av den ständiga och livsnödvändiga kampen för sin överlevnad ofta tillgriper ovanliga (ibland brutala) åtgärder på säkerhets- och underrättelseområdet” (Pearl och Pearl 1999, 173). Icke-judar skildras såsom havande en djup beundran och respekt för Israel, dess hjältemod och framgångar. Israel ses som en fristad för dem som överlevat Förintelsen, och kristna skildras ofta såsom havande förpliktelser gentemot Israel på grund av Förintelsen.

I filmens värld är det ett vanligt tema att judar kommer till icke-judars räddning, såsom i filmen *Independence Day*, där Jeff Goldblum spelar en ”klipsk jude”, som räddar världen, och i *Ordinary People*, där Judd Hirsch spelar en judisk psykiater, som räddar en stelnad vit anglosachsisk protestantisk familj (Bernheimer 1998, 125–126). Filmen *Addams Family Values*, som dryftas i *Kritikkulturen* (kap. 1, not 4), är ytterligare ett exempel på denna genre. Bernheimer (1998, 162) anmärker att ”i många filmer är juden det moraliska föredömet, som upplyfter och uppbygger en icke-jude, därvid verkar ett humaniserande inflytande genom att förkroppsliga i kulturen fast rotade värden.” Såsom sagts i *Kritikkulturen*, är detta ”judarna-räddar-oss”-tema också kännetecknande för psykoanalysen och den judiska vänsterradikalismen: psykoanalytiska judar räddar icke-judar från deras neuroser, och radikala judar räddar världen från kapitalismens ondska.

Däremot framställs kristendomen betecknande nog som ond, också till den grad att kristna skildras som psykopater. Michael Medved beskriver Hollywoods samlade attacker under senare år mot den traditionella amerikanska familjen, fosterlandskärleken och de hävdvunna sexuella sederna – kritikkulturen i Hollywoods tappning. Men det mest iögonenfallande anfallsområdet är den kristna religionen:

I det pågående kriget mot traditionella värden utgör angreppet mot den organiserade tron den front som underhållningsindustrin allra tydligast har engagerat sig på. I ingen annan fråga är skillnaden i synsätt mer dramatisk mellan showbusinesseliten och den stora allmänheten. Gång på gång har producenterna verkligen ansträngt sig att såra vanliga amerikaners religiösa känslor. (Medved 1992/1993, 50)<sup>34</sup>

Medved lyckas inte finna en enda film, som gjorts sedan mitten av 1970-talet och som ger en positiv bild av kristendomen, förutom ett fåtal filmer, där kristendomen framställs som en historisk kvarleva – ett museiföremål. Däremot överflödar det av exempel på negativa framställningar av kristendomen. Exempelvis i filmen *Monsignor* (1982) begår en katolsk präst varje tänkbar synd. Bland annat förför han en bildskön nunna och blir sedan medansvarig för hennes död. I filmen *Agnes of God* föder en sinnesförvirrad ung nunna barn i sitt kloster, mördar barnet och spolar sedan ned det lilla blodiga liket i toaletten. Det förekommer också många subtila kristenfientliga scener i hollywoodfilmer, såsom i filmen *Misery*, där regissören Bob Reiner upprepade gånger visar närbilder av de små guldkors som den sadistiska skurken Kathy Bates bär.

En annan medietendens är att skildra småstäder såsom kryllande av trångsynta människor och antisemiter. Mediekommentatorn Ben Stein har följande att säga om mediernas fientliga inställning till landsbygdens Amerika:

Den typiske hollywoodförfattaren ... har sin etniska bakgrund i en storstad på Östkusten – vanligen i Brooklyn [det vill säga han har en judisk bakgrund]. Han har under sin uppväxt fått lära sig att folket i småstäderna hatar honom, är annorlunda än han och är ute efter honom [det vill säga småstadsfolket är antisemiter]. Såsom en följd härav angriper han småstaden i televisionen eller i filmerna, när han får tillfälle därtill...

Teveprogrammen och filmerna visar inte verkligheten ”sådan den är”. I stället ger de oss det synsätt som en liten men ytterst mäktig del av det amerikanska intellektuella kollektivet äger – de som skriver för de visuella medierna... Det som händer till följd härav är något ovanligt och anmärkningsvärt. En landsomfattande kultur för krig mot en livsstil, som alltjämt starkt tilltalar människorna i detta land och som många av dem följer... Känslan av tillgivenhet till småstaden ligger djupt i Amerika, och miljontals människor sätter stort värde på småstadslivet. Men i landets masskultur spy man varje dag ut ett hat mot småstaden på teveskärmar och filmdukarna... Televisionen och filmen är Amerikas folkkultur, och de har intet annat än förakt till övers för den livsstil som en mycket stor del av folket delar... Folk får se och höra att deras kultur är ända in i roten sjuk, våldsam och förfallen, och detta budskap ger dem ringa tillförsikt till denna kulturs framtid. Också inger det folk en känsla av skam för sitt land och tron att om deras samhälle är stätt i förfall, så är det vad det förtjänar att vara. (Stein 1976, 22)

Detta är ett gott exempel på de processer för social identitet som är så viktiga i både judiska hållningar till icke-judar och i icke-judiska hållningar till judar: utgrupper skildras negativt och ingrupper positivt (*Kritikkulturen* flerstädes och MacDonald 1998a, kap. 1).

Inflytandet över medierna har tvivelsutan en särskilt stark inverkan på hur Israel framställs – en fråga som Finkelstein mycket uppehåller sig vid i sin bok (2000) *Förintelseindustrin*. Den israeliske spaltredaktören Ari Shavit tolkade sålunda sina känslor efter att ett hundratal civila hade dödats i skärmytslingar i södra Libanon år 1996: ”Vi dödade dem i ett visst naivt övermod. Vi trodde med absolut visshet att nu, när Vita Huset, senaten och många av de amerikanska medierna låg i våra händer, vär-

derades andras liv inte så högt som våra egna.”<sup>35</sup> Valet av Ariel Sharon till Israels premiärminister erbjuder ytterligare ett studium av kontraster. Det blev en mycket stor skillnad i mediernas reaktioner på Sharon och deras reaktioner på det läge som uppstod i Österrike, sedan Jörg Haiders frihetsparti vunnit tillräckligt många platser i parlamentet för att kunna ingå i Österrikes regering. Flera länder, däribland Israel, kallade hem sina ambassadörer som svar på att Haider valdes. Politiker överallt i världen fördömde Österrike och gav tillkänna att de inte tänkte finna sig i att Haider ingick i någon österrikisk regering. Man hotade med handelsembargo mot Österrike. Grunden till dessa åtgärder var att Haider hade sagt att många anständiga män hade kämpat på den tyska sidan i andra världskriget, och han menade därmed också vissa inom SS. Han hade även sagt att somliga av Hitlers ekonomiska åtgärder på 1930-talet hade varit förnuftiga. Och han hade uppmanat till ett stopp för invandringen till Österrike. Haider bad om ursäkt för dessa uttalanden, men valframgångarna för hans parti medförde att Österrike blev utfruset och han personligen hamnade under trumeld från alarmistiska massmedier.

Ställ detta mot hur man behandlade valet av Ariel Sharon till Israels premiärminister år 2001! Sharon var Israels försvarsminister i september 1982, då mellan 700 och 2000 palestinier, däribland kvinnor och barn, slaktades i flyktinglägren Sabra och Shatila alldeles utanför Beirut i Libanon. Journalisten vid *New York Times* Thomas Friedman såg ”grupper av unga män, tjugo- och trettioåringar, som hade ställts upp mot väggar, bundna till händer och fötter, och sedan mejades ner i gangsterstil.”<sup>36</sup> Radiokommunikation mellan israeliska militära chefer avlyssnades, varvid det framkom att de talade om att genomföra ”upprensningsaktioner” i flyktinglägren. Själva dödandet förövades av libanesiska kristna stödda av Israel, medan den israeliska armén höll lägren avspärrade under de två dagar massakern pågick. Kahan-kommissionen, den israeliska kommission som tillsattes att utreda händelsen, drog slutsatsen att Sharon var indirekt ansvarig för massakern och uttalade dessutom att Sharon bär det personliga ansvaret för den.<sup>37</sup>

Reaktionen i amerikanska medier på valet av Sharon har varit minst sagt dämpad. Inga hot om handelsembargon, inga ambassadörer hemkallades. *Los Angeles Times* tryckte pliktskyldigast en spalt, där man utmålade Sharon såsom en person som ”har lärt sig av sina misstag”.<sup>38</sup> I juni 2001 åtalades Sharon för krigsförbrytelser vid en domstol i Belgien på grundval av under ed avlagda vittnesmål från personer som överlevde massakern 1982. Värt att notera är även att Rehavam Zeevi, som var en nära medarbetare till Sharon och Israels turismminister liksom medlem av det mäktiga Säkerhetsrådet, tills han mördades i oktober 2001, betecknade palestinerna som ”lös” och förordade palestiniernas fördrivning från

israelkontrollerade områden. Zeevi sade att palestinierna bodde illegalt i Israel och ”Vi borde göra oss av med dem som inte är israeliska medborgare på samma sätt som man gör sig av med löss. Vi måste stoppa denna cancer från att sprida sig inom oss.”<sup>39</sup>

En annan indikation på det mycket stora judiska inflytandet över de amerikanska medierna är den mycket stora skillnaden mellan Förenta staterna och den övriga världen i rapporteringen om konflikten i Mellanöstern. Eric Alterman, som skriver i *The Nation*, noterar att ”i största delen av världen är det den palestinska berättelsen om ett folk berövat sitt land som dominerar. I Förenta staterna däremot är det den israeliska berättelsen som dominerar: en demokrati under ständig belägring.” (**”Intractable Foes, Warring Narratives”**; [www.msnbc.com/news/730905.asp](http://www.msnbc.com/news/730905.asp); den 28 mars 2002.) En livsviktig källa till stödet för Israel är den härskara av professionella nyhetskommentatorer, ”som förutsätts stödja Israel reflexmässigt och förbehållslöst.” Alterman räknar upp 60 framträdande mediepersonligheter i detta läger (innefattande en lång lista av judiska skribenter: William Safire, A. M. Rosenthal, Charles Krauthammer, Martin Peretz, Daniel Pipes, Andrea Peyser, Dick Morris, Lawrence Kaplan, William Kristol, Robert Kagan, Mortimer Zuckerman, David Gelertner, John Podhoretz, Mona Charen, Yossi Klein Halevi, Sidney Zion, Norman Podhoretz, Jonah Goldberg, Jeff Jacoby, Seth Lipsky, Irving Kristol, Ben Wattenberg, Lawrence Kudlow, Alan Dershowitz, David Horowitz, Jacob Heilbrun, Uri Dan, Paul Greenberg). Dessa skriftställare har tillträde till praktiskt taget alla de viktigare medierna i Förenta staterna.

Detta står i skarp kontrast mot den betydligt mindre grupp av fem spaltredaktörer, som ”tenderar att vara reflexmässigt israelfientliga och-eller palestinavänliga oavsett omständigheterna”. Dessa är Patrick Buchanan, Christopher Hitchens, Edward Said, Alexander Cockburn och Robert Novak. Tre av dessa kolumnister (Cockburn, Hitchens och Said) är knutna till tidskriften *The Nation* tillhörig yttersta vänstern, och endast Novak är för närvarande knuten till någon större medieorganisation (*Washington Post*). Strax efter attacken den 11 september 2001 skrev Novak att ”Till skillnad från Nazitysklands och det kejsrerliga Japans krig för en ny världsordning ... är terroristernas hat mot Förenta staterna en utvidgning av deras hat mot Israel och näres inte av någon strävan efter världsherravälde” (*New York Post* den 13 september 2001). Norman Podhoretz svarade med att uttrycka sin ”vämjelse” över ”ett av de mest skamligt perversa uttalanden som gjorts de senaste dagarna.” ”Inte ens den blodigaste attacken på amerikansk mark i vår historia kunde avhålla Novak från att vädra sin ovilja mot Israel och sin omtanke om muslimerna, vilkas hat mot oss han skyller på vårt förhållande till den judiska staten” (*New York Post*, den 14 september 2001). När jag skriver detta i april 2002, tvivlar jag på att

någon förnuftig iakttagare skulle förneka att muslimskt hat mot Förenta staterna hänger samman med Förenta staternas stöd för Israel.

Alterman pekar på en annan liten grupp, som betecknas såsom ”kolumnister som kan antas kritisera både Israel och palestinierna men ser sig själva som kritiska anhängare av Israel och ytterst skulle stödja Israels säkerhet mot palestinska rättigheter”. Denna grupp innefattar redaktionsledningen vid *New York Times* och *Washington Post*. En annan spaltredaktör, som borde hänföras till denna mellangrupp, är Michael Lind, som skrev följande i en spalt i *Newsweek International* (den 3 april 2002): ”Det som i Förenta staterna gäller för en opartisk hållning uppfattas icke endast i Mellanöstern utan i Europa och hela världen som ett okritiskt amerikanskt stöd för Israels översittartaktik ... I mer än ett årtionde har den amerikanska politiken gentemot Israel formats lika mycket av inrikespolitiken som av en stort anlagd strategi: den proisraeliska lobbyen är den mäktigaste i Washington. Detta stöd åt Israel – oberoende av vilken politik landet för – har givit Israels hårdföra höger fria händer att tillgripa omänskliga förtrycksmetoder mot palestinierna och rent av mot de egna arabiska medborgarna. Det omnämnes sällan i de amerikanska medierna, men Israel har nu ockuperat palestinsk mark i 35 år, förnekat tre miljoner människor deras rättigheter och härskat över dem med brutalitet.”

Det kan knappast råda något tvivel om att de amerikanska medierna behärskas av ett proisraeliskt synsätt, som ytterst beror på det judiska inflytandet över medierna. Kanske det mest intressanta i sammanhanget är den långa rad icke-judar, som tillhör den första kategorin – de som stöder Israel reflexmässigt och förbehållslöst. Dit hör George Will, William Bennett, Andrew Sullivan, Allan Keyes, Brit Hume, Bill O'Reilly, Michael Barone, Ann Coulter, Linda Chavez och Rush Limbaugh. Att reflexmässigt stöd för Israel inte är kännetecknande för icke-judar i andra samhällen, där det judiska inflytandet över medierna är mindre, talar starkt för att det ovillkorliga stödet för Israel är ett avgörande prov på huruvida tilltänkta blivande kommentatorer skall accepteras eller ej av de stora amerikanska medierna – att de med andra ord vinner sina sporrar genom att visa sinhängivenhet för Israel (och, kan man förmoda, andra judiska angelägenheter, såsom invandringen; ingen av dessa kommentatorer är kritisk till den icke-europeiska massinvandringen till de västerländska samhällena, och många av dem utmärker sig för sitt starka stöd åt denna politik). När allt kommer omkring, är det ganska sällan, som man reflexmässigt, okritiskt stöder något, vilken fråga det än gäller, och vi vet att medierna i andra länder inte är lika ensidiga. Det förefaller därför svårt att förklara den oerhörda partiskheten till Israels förmån såsom resultat av individernas egna ställningstaganden och utan medverkan av någon väldig urvalsfaktor. Och då synes det självklart att, medan judarna på denna

lista måste betraktas som etniska aktörer, icke-judarna förvisso gör ett för karriären ypperligt val, när de intar de hållningar de gör. Antagandet att detta är ett avgörande prov för tilltänkta framtida opinionsbildare stöds ytterligare av att Joseph Sobran avskedades från *National Review*, därför att han hävdade att Förenta staternas politik inte borde dikteras av vad som är bäst för Israel – en ståndpunkt, som föranledde Norman Podhoretz att kalla honom ”antisemit” (se Buckley, 1992; Podhoretz, 1986).

## JUDISKA ORGANISATIONER OCH CENSUR AV INTERNET

I *Kritikkulturen* (kap. 8) skrev jag, ”Det kan befaras att man, i takt med att etniska konflikter fortsätter att öka i Förenta staterna, kommer att göra alltmer förtvylade försök att staga upp mångkulturalismens ideologi... med införande av polisstatsmässiga åtgärder mot icke-följsamt tänkande och beteende.” Som jag sade ovan, har det skett en övergång från ”kritikkulturen” till det man kunde kalla ”Förintelse-kulturen”, allteftersom judar har övergått från att vara outsiders till att bli fullkomliga insiders i Amerikas liv. I överensstämmelse med deras status som etablerad elit står judiska organisationer nu i främsta ledet för de rörelser som vill censurera tankebrott.<sup>40</sup>

Internet utgör nu ett stort glapp i kontrollen över de viktigare medierna, men judiska organisationer har tagit ledningen i försöken att censurera internet. Simon Wiesenthal Center (SWC) distribuerar en kompaktskiva, som heter ”Digital Hate 2001” (Digitalt hat 2001) och förtecknar 3000 ”hatplatser på internet”. Både Simon Wiesenthal Center och ADL har försökt att genom påtryckningar på leverantörer av internetjänster (ISP-er) såsom AOL och populära nätplatser såsom Yahoo förmå dessa att inskränka abonnenternas tillgång till misshagliga nätplatser. Nyligen avlägsnade Yahoo 39 internetklubbar, som SWC ursprungligen betecknat som ”hatplatser” (”hate sites”).<sup>41</sup> Auktionsplatser på internet har mötts med protester för att de sålt minnessaker från nazitiden.<sup>42</sup> Amazon.com och Barnesandnoble.com har angripits för att de sålt Hitlers *Mein Kampf*. ADL har också utgivit en rapport, *Poisoning the Web: Hatred Online* (Att förgifta nätet: elektroniskt hat), och har uppmanat Förenta staternas kongress att inleda ett ”omfattande studium av vilken storlek och inverkan hatet på internet har”.<sup>43</sup>

Nättjänster i Förenta staterna utsätts för påtryckningar också från främmande länders regeringar, däribland Frankrike, Tyskland, Österrike och Kanada, där det inte råder i författningen garanterad yttrandefrihet. Till exempel avgjorde en domare i Frankrike att Yahoo bröt mot fransk lag genom att tillhandahålla nazistiskt material till individer i Frankrike via



företagets elektroniska auktioner, trots att tjänsten var baserad i Förenta staterna. Domaren sade att Yahoo handlade olagligt, fastän företaget hade skapat en separat fransk nätplats, som till skillnad från den mer spridda Yahoo-tjänsten lydde fransk lag. Företaget ålades att vid ett vite om 13 000 dollars om dagen använda filterteknik för att hindra politiskt olämpligt material från att visas på datorer i Frankrike. I Tyskland fann en domstol att tysk lag är tillämplig också på utlännningar, som lägger ut material på nätet i andra länder, så länge som individer i Tyskland kan tillgå detta material. I detta fall avgjorde domstolen att en australisk medborgare, som lade ut förintelserevisionistiskt material på sin nätplats i Australien, kunde fängslas i Tyskland. Teoretiskt sett vore det möjligt för Tyskland att begära denne man utlämnad från Australien för att ställa honom inför rätta i Tyskland.<sup>44</sup>

Judiska organisationer har kraftigt förespråkade att man i europeiska länder stiftar lagar, som gör det till ett brott att sprida judefientligt material. Till exempel övade ADL påtryckning på Tysklands regering att gripa Gary Lauck, en amerikansk medborgare, som spridit judefientligt material. Gary Lauck greps i Danmark och utlämnades till Tyskland på begäran av en åklagare i Hamburg. Han dömdes till fyra års fängelse, satt av sitt straff och utvisades sedan.<sup>45</sup>

En dylik statligt hanterad censur är verksam i länder som Frankrike och Tyskland men kan sannolikt inte genomföras i Förenta staterna med sin starka tradition av i författningen skyddad yttrandefrihet. Till följd härav har den judiska strävan att censurera internet i Förenta staterna inriktats på att öva påtryckning på privata företag såsom AOL och Yahoo att använda mjukvara, som hindrar tillgång till nätplatser, som judiska organisationer ogillar. ADL har tagit fram en filtermjukvara (ADL HateFilter), som är avsedd för frivilligt bruk och som hindrar användaren att tillgå vissa nätplatser. AOL, som hittills är den största ISP-n, har varit följsamt och fastställt riktlinjer i enlighet med ADL:s anvisningar, medan andra ISP-er, till exempel Earthlink, inte samarbetat med ADL, och självständiga nätplatser har uppstått som erbjudit sig att hysa och betjäna nätplatser som AOL kastat ut.<sup>46</sup>

ADL och SWC kämpar i en uppförsbacke, eftersom det högtekniska samfundet länge basunerat ut internet som en fristad för yttrandefriheten. Man förnimmar en viss frustration i dessa slutord i en rapport om internet, vilken ADL nyligen framlagt:

Bekämpandet av extremism på internet möter oerhörda tekniska och juridiska svårigheter... Även om det vore tekniskt möjligt att hålla nätplatser borta från internet, gör mediets internationella karaktär det så gott som omöjligt att juridiskt reglera det. Och i

Föreanta staterna garanterar det första tillägget till författningen yttrandefriheten oavsett vilken form yttrandet antar. Till följd härav fortsätter regeringar, företag och människor av god vilja att söka efter andra sätt att lösa problemet.<sup>47</sup>

Tydligt är att judiska organisationer inte sparar någon möda i sina försök att censurera judefientliga skrifter på internet. De har långt kvar till målet – att få allt judefientligt material avlägsnat från internet – men de mycket stora politiska intressen som står på spel medför att stora ansträngningar kommer att göras. Jag anar att om organisationer som ADL och SWC misslyckas i sina påtryckningsförsök mot existerande ISP-er, kommer dessa företag att köpas upp av judeägda mediebolag, varefter dessa i tysthet blockerar tillgången till de judefientliga nätplatserna. AOL har nyligen gått samman med Time Warner, ett judekontrollerat medieföretag, och AOL hade dessförinnan redan gått samman med Compuserve, en stor, landstäckande ISP. Som jag sade ovan, har AOL–Time Warner givit efter för påtryckningar från judiska aktivistorganisationer att begränsa möjligheten att uttrycka politiska åsikter på internet.

Förbjudna nätplatser har nog inget annat val än att skapa sina egna leverantörer av internetjänster. Dessa leverantörer – som kanske får understöd eller är förhållandevis dyra – skulle då fylla ett tomrum genom att betjäna människor, som redan är engagerade i etnisk aktivism bland icke-judiska europeer och i andra former av politiskt inkorrekt meningsyttringar. Situationen skulle då likna den nuvarande i eter- och tryckta medier. Alla medierna tillhörande huvudfåran är effektivt censurerade, men små publikationer, som i huvudsak predikar för de redan omvända, kan leva vidare om än icke blomstra.

Men dylika publikationer når endast en mycket liten del av befolkningen. Huvudfårans medier närmast struntar i dem, och i allt väsentligt predikar de för kören. Detsamma kommer troligen att hända med internet: nätplatserna kommer alltså att finnas kvar, men för det stora flertalet internetanvändare kommer de att vara ur syn ur sinn. Den effektiva censur av internet, som storbolag kan genomföra, bryter inte mot första tillägget till författningen, eftersom staten inte är inblandad och varje dylik åtgärd kan försvaras såsom grundad på ett rent affärsmässigt beslut att inte vilja stöta sig med existerande eller potentiella kunder.

## FRÅGAN OM PARTISKHET

Jag har flera gånger blivit kallad ”antisemit” på grund av tonen i somliga av mina skrifter, i både *Kritikkulturen* och mina uttalanden i olika diskus-

sionsfora på internet. För att vara fullkomligt uppriktig måste jag säga att jag inte hyste någon allmän ovilja mot den organiserade judenheten, när jag inledde detta projekt. Jag var ett slags före detta radikal, som blivit en måttfull republikan och en beundrare av George Will. Innan jag ens började granska judendomen, hade jag tillämpat samma evolutionära synsätt på de forntida spartanerna och därefter på katolska kyrkans införande av engiftet på medeltiden (se MacDonald 1988a, 1995b). I mina böcker finns det icke så få uttalanden avsedda att mildra tonen och därmed avvisa anklagelser för judefientlig partiskhet. På första sidan av min första bok om judendomen, *A People that Shall Dwell Alone* (MacDonald 1994), uttalar jag tydligt att de egenskaper jag tillägger judendomen (egennyttia, etnocentrism och tävlan om resurser och framgång i fortplantning) på intet sätt är begränsade till judar. I den boken skriver jag också om den ovanligt höga judiska intelligenskvoten och om judiska prestationer (till exempel nobelpris). I den andra boken, *Separation and Its Discontents* (MacDonald 1998a), dryftar jag den tendens antisemiter har att överdriva sitt klander, att bygga fantastiska och overifierbara teorier om judiskt beteende, att överdriva omfattningen av judisk sammanhållning och enhällighet, att hävda att alla judar har samma stereotypa egenskaper eller inställningar, i synnerhet i de fall där judar faktiskt är överrepresenterade bland människor som har vissa åsikter (till exempel den politiska radikalismen under större delen av 1900-talet). Och jag beskriver den tendens somliga antisemiter har att bygga väldiga konspirationsteorier, vari alla historiska företeelser av stor eller inbillad betydelse, från franska revolutionen till Trilateral kommissionen, knyts ihop i en enda stor komplot och skylls på judarna. Inget av detta är särskilt förvånande med tanke på vad vi vet om de etniska konflikternas psykologi. Men detta gör det icke alls mindre befogat antaga att alla de viktiga historiska exemplen på antisemitism i grund och botten handlar om intressekonflikter. Det mesta av detta återfinns i första kapitlet av *Separation and Its Discontents* – fronten och centern, så att säga, liksom mina andra dementier återfinns i första kapitlet av *A People that Shall Dwell Alone*.

Det måste ihågkommas att gruppevolutionära strategier inte behöver vara godartade, åtminstone inte i allmänhet och allra minst vad gäller judendomen, som ofta varit mycket mäktig och haft en sådan oerhörd inverkan på Västerlandets historia. Jag tror att det finns en märkbar förändring av min ton från den första boken till den tredje helt enkelt därför (vill jag tro) att jag visste mycket mer och hade läst mycket mer. Människor säger ofta efter att ha läst den första boken att de tror att jag faktiskt beundrar judar, men det säger de nog inte om den andra boken och allra minst om *Kritikkulturen*. Detta beror på att jag, när jag skrev *Kritikkulturen*, hade förändrats mycket från den människa jag var, när

jag skrev den första boken. I den första boken har jag egentligen endast dokumenterat teoretiskt intressanta aspekter av gruppevolutionära strategier, varvid jag använt judendomen som ett fallstudium (hur judarna löste problemet med snålskjutsåkare, hur de lyckades bygga och bibehålla murar mellan sig själva och andra folk, judendomens genetiska sammanhållning, hur somliga grupper av judar kom att ha så hög intelligenskvot, hur judendomen utvecklades i forntiden). Konkurrens om resurser och andra intressekonflikter med andra grupper var frågor jag behandlade mer eller mindre som utvecklingar, men dessa frågor kommer i förgrunden i *Separation and Its Discontents*, och i *Kritikkulturen* betraktar jag uteslutande 1900-talet i Västerlandet. Judar har förvisso gjort positiva insatser i den västerländska kulturen under de senaste 200 åren. Men vad man än skulle anse vara de enastående och oersättliga judiska bidragen till världen efter upplysningen, är det naivt antaga att de var avsedda att gagna mänskligheten enbart eller ens huvudsakligen. I alla händelser har jag svårt att tänka mig något område inom den samtida västerländska stats- och samhällsorganisationen (med visshet) liksom näringslivet, vetenskapen och tekniken (med stor sannolikhet), vilket inte skulle ha utvecklats utan den judiska insatsen, ehuru i vissa fall kanske inte lika snabbt. Judars positiva inverkan har allmänt sett varit kvantitativ snarare än kvalitativ. De har påskyndat utvecklingen på vissa områden, till exempel i finansväsendet och i vissa vetenskapsgrenar, men inte möjliggjort dessa.

Däremot är jag övertygad om att judar också haft somliga viktiga negativa inflytanden. Jag är fullständigt viss om att den judiska inblandningen i den radikala vänstern i början till mitten av förra århundradet var en nödvändig (men inte tillräcklig) grund till många av de fasaväckande skeendena i Sovjetunionen och annorstädes. (Om detta kan man naturligtvis ha en annan åsikt. Jag säger endast att jag finner bevisen tvingande.) Men huvudsaken är att jag kom att se judiska grupper såsom medtävlare med den europeiska majoriteten i Förenta staterna, såsom mäktiga framhjälpare av de oerhörda förändringar som igångsatts i detta land, i synnerhet genom att med framgång förespråka en icke-europeisk massinvandring till Förenta staterna. Jag fann att jag härunder förvandlades från en halv-konservativ akademiker, som kände ringa eller ingen identifiering med sitt eget folk, till en etniskt medveten människa – exakt såsom teorin om processer för social identitet förutsäger, den teori som bildar grunden till min teori om antisemitismen (se MacDonald 1998a). Om någon vill tidfästa när jag vågade gå över gränsen in i det som vissa ser som bevis för att jag är ”antisemit”, vore det nog närmast när jag började läsa om hur alla de mäktiga judiska organisationerna engagerade sig som förespråkare för icke-europeisk massinvandring. Min medvetenhet väcktes, när jag långt efter att jag givit ut den första boken läste ett kort avsnitt i ett standardverk

om de amerikanska judarnas historia. De andra inflytanden jag tillskrivit judiska aktiviteter var antingen godartade (psykoanalys?) eller vändbara – till och med vänsterradikalismen, så de bekymrade mig inte särskilt. Jag kunde kanske strunta även i den judiska etnocentrismen, som i sitt omåttliga hyckleri förenar sig med judisk aktivism mot icke-judiska europeers etnocentrism. Men invandringen kommer att få långvariga och i grunden ovändbara effekter, om icke någon oerhörd omvälvning kommer emellan.

Jag började inse att mina intressen är helt andra än de prototypiska judiska intressena. Det måste få finnas rimliga möjligheter att motsätta sig de åtgärder som de olika judiska maktcentren förordar utan att för den skull stämpas som ”antisemit”. Invandringen är endast ett exempel på ett område, där det råder berättigade intressekonflikter. När jag skriver detta, är vi djupt neddragna i ett krig utan något slut i sikte, och detta huvudsakligen på grund av det judiska samfundets inflytande över ett område i vår utrikespolitik och därför att envar, som säger något om hur Israel skapar friktion mellan Förenta staterna och arabvärlden – ja, hela den muslimska världen –, tystas bara med utropet ”antisemitism”. Och här hemma har vi gått in i ett oförutsebart farligt experiment genom att skapa ett månetniskt, mångkulturellt samhälle, där den intellektuella eliten har drivit fram tanken att den tidigare dominerande europeiska majoriteten har en moralisk plikt att gå tillbaka demografiskt och kulturellt – vilket är resultatet, åtminstone i begynnelsen och i avsevärd grad också senare, av det inflytande judiska intellektuella rörelser utövat på vårt intellektuella liv och kulturliv i allmänhet. Som jag sade ovan, är den judiska maktens uppgång och avvecklandet av Förenta staternas särskilt europeiska karaktär *Kritikkulturens* egentliga ämnen.

Jag håller med om att det finns partiskhet i samhällsvetenskaperna, och jag gör förvisso intet undantag för mig själv i det avseendet. När jag skrev *Kritikkulturen*, borde jag kanske ha klargjort mina ståndpunkter redan i första kapitlet. I stället återfinns de i sista kapitlet – ganska rättframt uttalade, tycker jag. Att spara dem till sist var på sätt och vis lämpligt, eftersom mina uppfattningar om judiska frågor markerade en förändring, som gradvis växte fram ur en världsåskådning, som var mycket annorlunda.

Det är retfullt att dylika klargöranden sällan möter i skrifter författade av starkt identifierade judar, ens när de själva betraktar sitt arbete såsom främjande judiska intressen. Ett viktigt tema i *Kritikkulturen* är att judiska samhällsvetare med en stark judisk identitet har sett sitt arbete såsom främjande judiska intressen. Det förbluffar mig alltid att mediegestalter som de båda Kristol och de båda Podhoretz och utrikespolitiska experter som Paul Wolfowitz och Richard Perle inte känner sig förpliktigade att i samband med uttalanden de gör i frågor, där de drivs av sitt engagemang för Israel, säga, ”ni bör vara på er vakt mot det jag säger, för jag har ett

etniskt egenintresse i att främja Israels intressen”. Men detsamma gäller stora områden inom antropologin (den boasianska skolan och forskningen om rasskillnader), historieforskningen (till exempel judars roll i bolsjevismens maktövertagande), psykologin (Frankfurtskolan, psykoanalysen) och frågor i nutiden (invandringen, förhållandet mellan kyrka och stat). Det som faktiskt retar vissa läsare av *Kritikkulturen* är tanken att vi helt enkelt borde erkänna denna partiskhet hos (somliga) judiska forskare liksom vi gör det hos andra. Det finns många böcker om hur Darwin och Galton påverkades av den allmänna andan i det viktorska England, men skriver man om judisk påverkan, leder det omedelbart till anklagelser för ”antisemitism”.

Men oavsett mina motiv och min partiskhet är den viktigare frågan huruvida mitt arbete om judendomen åtminstone motsvarar de krav man kan ställa på god samhällsvetenskap, även om jag nått därhän att jag ser mina undersökningsobjekt i ett föga fördelaktigt sken. Har det någon egentlig betydelse, om mitt motiv i nuläget är mindre opåverkat? Handlar det inte till sist endast om huruvida jag har rätt eller inte?

## SLUTORD

*Kritikkulturen* är egentligen ett försök att förstå 1900-talet som ett judiskt århundrade – ett århundrade, då judar och judiska organisationer var djupt inblandade i alla de avgörande händelserna. Från judisk synpunkt sett har det varit ett skede av stort framåtskridande, ehuru förmörkat av en av judendomens svartaste tragedier. I slutet av 1800-talet levde det stora flertalet judar i Östeuropa, många av dem i fattigdom och alla omgivna av fientliga folk och ovänligt inställda regeringar. Ett århundrade senare är Israel fast inrättat i Mellanöstern, och judarna har blivit den rikaste och mäktigaste gruppen i Förenta staterna och uppnått elitstatus i andra västländer. Den avgörande roll judar spelat i vänsterradikalismen har trollats bort, medan judar som offer för nazisterna har fått status av moralisk prøvosten och blivit det främsta vapnet i kampen för den icke-europeiska massinvandringen, mångkulturalismen och främjandet av andra judiska syften. Motståndare har förvisats till det intellektuella och politiska samtalets utmarker, och det finns starka rörelser i gång som vill tysta dem fullständigt.

Den starka idealisering, den missionärsiver och det moraliska nit som åtföljer vördnaden för gestalter som Celan, Kafka, Adorno och Freud kännetecknar alla de judiska intellektuella rörelser som dryftas i *Kritikkulturen* (se kap. 6 för en sammanfattning). Att dessa gestalter numera omhuldas med entusiasm också av den stora majoriteten icke-

judiska intellektuella visar att den västerländska intellektuella världen har judaiserats – att judiska hållningar och intressen, judiska åsikter för och emot, numera utgör Västerlandets kultur, införlivad av både judar och icke-judar. Ingenstans är Västerlandets judaisering mer uppenbar än i hyllandet av Förintelsen såsom den centrala moraliska symbolen för hela civilisationen. Dessa skeenden betecknar en djupgående förvandling och ett uppbrott från den tradition av kritisk och vetenskaplig individualism som har format den västerländska andan sedan upplysningstiden. Vad som är viktigare, på grund av den djupt rotade judiska fiendskapen mot den traditionella västerländska kulturen, är att judaiseringen av Västerlandet innebär att de folk, som skapat Västerlandets kultur och traditioner, har förmåtts att känna djup skam över sin egen historia – förvisso är detta förspelet till deras bortdöende som folk och som kultur.

Det nuvarande judaiserade kulturimperiet i Västerlandet upprätthålls med en tankekontroll, som har en stor genomslagskraft. Den sprids genom massmedierna och sträcker sig ända till självensur hos akademiker, politiker och andra, som är väl medvetna om de ödesdigra konsekvenser det får för dem i privat- och yrkeslivet, om de går över gränsen för vad som är tillåtet att tänka, säga och skriva om judar och judiska frågor. Den upprätthålls med ivrigt förkunnade, egennyttiga och i grunden falska teorier om judendomens natur och historia och antisemitismens natur och orsaker.

Intet av detta borde förvåna oss. Judiska folkgrupper har alltid haft oerhörda effekter på de samhällen där de levat på grund av två egenskaper, som är centrala för judendomen såsom gruppevolutionär strategi: hög intelligens (inräknat intelligensens användbarhet för ernående av rikedom) och förmågan att samarbeta i välorganiserade, sammanhållna grupper (MacDonald 1994). Detta har upprepade gånger lett till att judar blivit en elit och en mäktig grupp i samhällen, där den levat i tillräckliga antal – lika mycket i 1900-talets Förenta staterna och Sovjetunionen som i 1400-talets Spanien eller i antikens Alexandria. Historien upprepar sig ofta. Faktiskt visar nyare data att den judiska inkomsten per capita i Förenta staterna är nästan dubbelt så stor som den icke-judiska, en större skillnad än inkomstgapet mellan svarta och vita. Fastän judarna utgör mindre än tre procent av befolkningen, upptar judar mer än en fjärdedel av tidskriften *Forbes'* lista över de 400 rikaste amerikanerna. Hela 87 procent av judarna i högskoleåldern är för närvarande inskrivna vid högre läroanstalter, att jämföras med 40 procent för hela befolkningen (Thernstrom och Thernstrom 1997). Judarna är förvisso en elitgrupp i det amerikanska samhället (se även kapitel 8).

Det är min uppfattning att det judiska samfundet i Förenta staterna marscherar aggressivt framåt och därvid struntar i de väldiga rubbningar

judiska organisationer vållat i Västerlandet (numera huvudsakligen genom att framgångsrikt förespråka icke-europeisk massinvandring) och i den islamiska världen (genom Israels behandling av palestinierna). Oavsett vad man tycker om det berättigade i sådana åsikter, är det amerikanska stödet för Israel i alla händelser en känslomässigt starkt laddad fråga i arabvärlden. Det utgör ett verkligt prov på den judiska makten i Förenta staterna, om stödet för Israel bibehålls också trots de oerhörda kostnader Förenta staterna redan fått vidkännas i form av förluster i människoliv, ekonomiska skador, hat och misstro i hela den muslimska världen, liksom förlust av medborgerliga rättigheter här hemma. När detta skrives, tyder alla tecken på att det inte blir några större förändringar i Förenta staternas politiska kultur gentemot Israel såsom resultat av händelserna den 11 september 2001, alltmedan judiska organisationer stålsätter sig för ett bakslag mot judar i Förenta staterna och medan judar hyser en stark oro för Bush-regeringens påtryckningar på Israel att göra eftergifter till palestinierna för att blidka den muslimska världen (exempel i Rosenblatt 2001).

### TACK

Jag tackar Patrick O'Brien och James C. Russell för deras kritiska kommentarer i samband med detta företals tillkomst.